

પૂનાની શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠે પ્રારંભિક પરીક્ષા માટે

મંજુર કરેલ છે

શ્રી લલિતસૂરીશ્વ જૈન ગ્રંથમાળા પુસ્તક ૩૨

અમિત ભાગીય જૈન સમાજ ની એકજ સર્વોત્તમ શિક્ષણ મંથા

શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ(પૂના)નો

પ્રારંભિક પાઠ્યક્રમ

(વિભાગ ૧-૦)

“વિદ્યાપીઠ પા ચપુસ્ત- પ્રથમન મન્થિત સયોજિત”

પ્રથમ નાગરિક
વિ. મ. ૨૦૦૭

નંદન ૧૦૦૦
જુલાઈ ૧૯૫૧

મુલ્ય રૂ. ૧-૪-૦

(વિદ્યાપીઠ મંજુ કરેલ પાઠશાળાઓ માટે રૂ. ૧-૦-૦)

અનુમોદિત

શ્રી લલિતસૂરીશ્વ જૈન ગ્રંથમાળા-ગાળીઆધાર

પ્રાપ્તિ યાન

શ્રી લલિતસૂરીશ્વરજન ગ્રંથમાળા

મારી પ્રાધાર

(દામનજી ઘનિ-સૌભાગ્ય)

શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ

માનદ મત્રી-બી જૈન પ્રાદી

૩૫૩, શુક્રવાર પેઠ-પૂના, ૨

આવેદન

અમાગ અતરના ઉમળકાઓ જેન માટે ગમેતેમ ઉજળતા હતા તે "પ્રારભિક પાઠ્યક્રમ" તૈયાર કરીને રત્નવિંધ શ્રી સઘના કરકમળમા મુકતા અમે માને રહ્યા. આનંદ અનુભવીએ છીએ. શ્રી જૈન સિદ્ધાન્તમા મુખ્યપણે રિગ્વિદ્યા ૧૬ પદ્યવશ્યક ગણાય છે તેનું વર્ણન શ્રી આવશ્યકસુત્રમા ઘણા જ રિસ્તારથી આપે છે તે સમજાવાની પ્રત્યક્ષ જાનને ધારી જ જરૂર છે. તેમ દપાવ વ્યવહારેલે સીમર કે અસેપેનની સાથ મુકળા એવો છે તેમ આ જ આવશ્યક પ્રતિક્રમણના સૂત્રો સાથ અનિનિ દ સખધ ધરાવે છે આ સૂત્રો ધરા દૂધા. તેવા છે તે સૂત્રોની વ્યવસ્થિત ગોઠવણી પાળી જેન પ્રતિક્રમણમા ધવામા આવી છે આના કાલોપી પાવ્ય પ્રતિક્રમણોની મનના થી જૈન શાસનમા અનિ મહત્વની ગણવામા આવી છે જેને આરાધક દુનિયાની જ્ઞાન અને ક્રિયાઓથી બે આબોધી જે મુક્તિની માધના થાય છે, તેમને તો કિરા રંગી નયનરૂપ જ છે તે જ કામળથી નમે આ તકે નમારને યાદ કરાવના આગીએ છીએ કે શ્રી જૈન શાસનની આરાધનાના પાયારૂપ ૭ આ પ્રતિક્રમણના સૂત્રો છે, તે સૂત્રો સાધકતાના દિવ્ય સ્વરૂપને દેખવા માટે નિમળ રસુલનાન છે તે કિયાચપુન સાથ આપવા માટે બીજા જ્ઞાનનુંને ઉઘાડનાની આજના કાળમા ખૂબ જ જરૂર છે.

તે કે જ્ઞાનચતુષ્ટય કરાડવા માટે આ પ્રતિક્રમણના સુચોકપી દ્વારા અર્જજ્ઞાનની ખૂબીને વેળા નાં દરેક મળમા જગતો પડેલ છે નં જગત હોદ્દા પડા બાળે આ જ્ઞાન તરફ જે મારી સેવાવાના કારણે સમાજના કુસપ બહુ ફેલાયે છે અને તેના માટે પતિભક્તિ સમાજની રહી અને અનનિ યદુ હી છે તે પ્રગટ હ તે દર કવચ અવગાનની જગર છે તેથી અને નમ્રભાવે અપીવ કીએ બીએ, કે આ સુત્રોત્તુ અથ જ્ઞાન ને ધમાય જગત હોમાય છે તે આળે બાળને ખૂબ વરદાર પ્રચારદારા નામેનાન અસાના તેમ ધમે તો સપ સવક્રનના પાયા અનન્યત યરો જ તે નિ મક છે

તે મહાનકાય માટે અમારી પરીમાણે સંપૂર્ણરીતે ગતોત્સવરૂઃ અને ઉપર
નિર્ગત સમાજમા જેની મહાન મોટ હતી તે બિલ્લેને હા કમ્મા અમાની
વિવાહીક પ્રયાસ કરી રહી છે તેમા તોના સહભાગી માત્ર મુખીય કીલે

વિદ્યાપીઠની પાઠ્ય પ્રાસન સમિતિને પ્રત્યેક પરીચાના પાઠાક્રમના પુસ્તકોનું
પ્રાસનકાર્ય હાથ ધર્યું છે તેનો અભારો આ પ્રથમ નમુના છે આ જ પદ્ધતિ અમે
મૈત્રિથી આગળની પરીક્ષાને બ્રહ્મગણકાર્ય હુનમા જ ચાલુ કરવા અમારી મને
ભાવના છે તે કારણથી પ્રારભિત પાઠ્યક્રમનું જ વિદ્યાગમા વહેચાણેનું આ પ્રથમ
પ્રસિદ્ધ કરવા મારે મેં આ અમારી નાની જ છીએ, જાનસેવાને ચરિત્રિન લાભ
કેળવવાનો આજે અપૂર્વ અવસર સાપડ્યો છે તેથી અમને અમામ હૃદય તપ દે,
અમારે નૌરવ દુર્લભ કહેવું પડે, આ મીનનું ક સુવર્ણ ભાવાને અતિથય મુજબ

૧૨૬ પુત્રક આજ સુધીમા એ પણ સરવા નરથી પ્રસિદ્ધ કરાતુ નથી, અરવ
આરી મહેનત સ પચ્છીન કોષ ને કરવ નથી આ વાત કાઇ માનને બતાવનારી
નથી ૧૨૭ ની ખૂબ ખૂબ અને મારી પછે ની પ્રાથમિક જરૂરીઆત છે તે તર
આરી મહેનત નસમા બે મકાની મેવાક છે તેનુ અમને વાણુ જ કુ ખ થાય છે

અને નાનીએ છી ૧ ક સામાયિક સુત્ર કે બે પ્રતિક્રમના કે પાત્ર પ્રતિક્રમના
સાવના પુસ્તકો મહેનતામાં સારીતામાં અમ ત્રાદ મુખ્ય જેવા સ્થળોએથી થા
ધણા પ્રગટ થ બનત છે પણ અમારી સારક અભિનિતે આ કાર્ય અમારે શકે કહ
અને તે બવા પુસ્તકોને નજર સ મુખ તાથી પર્યાયેચન કરવા મા તુ, ત્યાર કુ અપૂર્વ
કરાર કરવા પ મા કે આ બવા પ્રકાશનો આવ એક બી નના કોપી-ટુ-કોપી નો
આનુકૂળતા વગર ૧ ૧ હાથ તતુ વા તુ ૧૨૭ ની અત્યત સુવિદા આજન
આ પ્રકાશનના જમાનાના પલ પ્રતાગવ બૂરા ને પુસ્તકમાં જેવામાં આરી શ
આવશ્યક કોના રાના પ્રાસનો બાબુ ધધા માટે જ પ્રાદ થના હશે છતા
મહાન િભ સાતુ પુસ્તકો ને મારી કેમ મેવાઈ હો નહીં તે આટલા બરા વિ
કુલ્ય તાચા-સમય તા બાસતમા વિદ્યામાન દોષ અને આવશ્યક સૂત્રની પ્રથમ રમથી
મા ની મોપડીના શુધ ગારી અને માય થાય તેવા સરુ ને સુમમ અર્થવા
તેઆથી ની અકાર ન ૧૨ દેકળ તૈયા મ નહીં વઈ ૧ મે તે અમારી રક્ષિત પ્રમાણે આટલ
પ્રાસન તૈયા કાતુ છે પૂ વિદ્યો તના માટે અભિપ્રાય આજો તેવી આર
સાખી ૧ છી ૬ આ પુસ્તકમા ૧ કાર્ટ નૂતી લી જવા પામી દોષ તે અમને જણાવ
અથાનકભરી વિનિતિ છે ૭થી અને બી- આકૃતિમા મુધારા કરી રાડીએ
પુસ્તકમા ૭૨ ની ૭૫ થ ની ૭૬ ની સાવચેતીપૂર્વક સખવામા મારી છે
તા પ્રેમચેતી કોઈ તરી રહેતી દોર તા સુધારીને વાચવા વિનિતિ છે

આ પા ૧ પુસ્તકમા નીનતા ને છે કે સૂત્રમા અન્યથાર્થ, સૂત્રાય આવાય
પચ્છિવ (મુગધિની સૌરત) ને પ્રતોભગીના વિદ્યાને સખિય છે અર્થજ્ઞાન ૭ માં
હીનુ દાર તેવા મા માટે અને જૈન દસનના તત્ત્વત્રિષ્ટુ જિજ્ઞાસુ જૈન જૈનેતર નાન
મોટા ગરવાસીએ માટે ને વિમા ૭ આ પ્રકાશનમા અભ્યાસની સરળતા મા
બે ન ને ખખ બન સતુકા તા ગોવવામા આવેલ છે તાતે અમારા
આ પ્રકાશનમા શી કિનેશર સત્ત્વતની આજા વિરુધ બે કાં મતિમાય
પ્રેમચેતી અનુભવા કાતુ દોષ તે અમે તે બદલ ચતુર્વિધ શ્રી સધ પા
મિત્રાનિ કુ મા ની ની ન

પના

તા ૧૧-૮-૧૧

સધ સેક

શ્રી જૈન મોદી

માનર મ ની-શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ

શ્રી ગણેશ્વરપાર્શ્વનાથાય નમઃ

અખિત ભારતીય જૈન સમાજની એક જ
મર્વોત્તમ શિક્ષણ મંથા

શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ[પૂના]ની
પ્રથમ
પ્રારંભિક પરીક્ષાનો શિક્ષણગુક્રમ
વિભાગ પહોંચો

શ્રી નવકારમંત્રી સસારના સૂત્ર મુદ્ધી સૂત્રાર્થ મપૂર્ણ

૧ શ્રી નવકારમંત્ર (પંચમ ગલસૂત્ર)

અન્વયાર્થ

નમો-નમસ્કાર અગિદ્ધતાણ-આ પાત્રી કરોતો જેઓએ ૧૧
કલા છે તેવા શ્રી અગિદ્ધતાણના પાત્રોને સિદ્ધાન્ત-આ કરોતો જેઓએ
ક્ષય કરો છે, તેવા સિદ્ધ બ્રહ્મવેદને આયરિયાણુ-જીતીશ મુજે વિગ્ર
જમાન આચાર્યમદાગતોને ઉત્તરજાયાપ-૫૨વીશ મુજે વિગ્રજમ
ઉપાધ્યાયજી મદાગતોને લોએ-મનુષ્યનોકમા (અને હોને રિ)

વિચરનાગ સંવત્સારો—સર્વ સાધુમહાગણે આ ગ્રાંથીજી મહાગણેને
 ઝેરો—આ પચ-પાચ નમુકારો—મરકાત સ ૧-મર્વ પા ૧-પા ૫
 ધ્યાનાસરો—નાગ યનાગ મગધાણ—મગધોમા ન્ય—અને સંવેસિ—
 સર્વમા પૃથ-૧૬૧ હૃદય-૭ મગન—મગવ

સૂત્રાર્થ

નમો અગ્નિહતા—આ ઘાતી કર્મોના નાશ કર્યો છે, તેવા
 અગ્નિહત ભગવતોને નમસ્કાર થાઓ—કન ૬

નમો સિદ્ધાણ—આઠ મોનો ક્ષય કર્યો છે અને મોએ ૧૫ છે,
 તેવા સિદ્ધ ભગવતોને નમસ્કાર થાઓ

નમો આયન્યાણ—આચાર્ય મહા ગણેને નમસ્કાર થાઓ

નમો ઉત્તરજાયાણ—ઉપાધ્યાયજી મહારાજેને નમસ્કાર થાઓ

નમો લોએ મ નસાદુ—અઠી દ્વીપરૂપ મનુષ્યલોકમા વિચરતા
 મર્વ સાધુ મહાગણેને નમસ્કાર થાઓ

ઝેરો પચ નમુકારો—જો ઉપર જણાવેલા પાચે ૫ મેદિઓને
 કરેલો નમસ્કાર

સ ૧પા ૧પ્પલાસરો—સર્વ પાપોનો નાશ કરનાર છે

મગનાણ ન્ય સ મેર્મિ—અને સર્વ લૌકિક તથા લોકોત્તર મગધોમા
 પદમ હૃદય મગન—પહેલુ મગવ છે

ભાવાર્થ—જા સૂત્રમા પાચ મેદિઓને નમસ્કાર કરવામા આ પે છે
 અને તેમાના મેકન પચ કરેલા ભાવ દૂરકા નમસ્કારથી સર્વ વિદ્યો દૂર થાય
 છે અને ભવિષ્ય મુક્તમય બને છે તેથી તેનું બીજું નામ પચમગન મહા
 શુભકંઠ એમ પણ કહેવાય છે આ નવક્રમને શ્રી નમસ્કાર મહામ
 પચ કહેવાય છે આ મત્ર ૧૬ પૂર્વેના સાર ગણાય છે આ મત્ર સામ્વતો છે
 એટલે તે અનાદિનો છે તેના બનાવનાર કોઈ નથી એ તીર્થ કર ભગવાન યાય

ને નેને પ્રકાશમાં લાવવાનું જ માત્ર નામ કરે છે. વાચક જે જોશે તે આ મત્રમાં એક મુખ્ય વસ્તુને જોઈ શકે કે અગ્નિજ્વલ કાલે મારું અખિનું નામ નથી અરિ એટલે મત્ર ને લેખકથી અનરતા રાત્રી તેને હજી તે વીરગત અગ્નિજ્વલ અલ્પાથ મૂળમત્રમાં લાવવાનું જ ત્યાં નામ ન આવતું હોય ત્યાં આ નામ કે ઉપાયાય મહામત્રનું પણ નામ ક્યાંથી આવે? આનું નામ ગુણપૂર્ણ કહેવાય છે. પાત્ર પંચોદિના નમઃકામના આ બે ગળ કલાક ઔદયથી જેન રોજ દૂર થાય તે પુષ્ટિ મત્રે તેમ (૧) પાત્રો ક્ષય અને (૨) ભાવિમાં મજબૂતી પ્રાપ્તિ થાય તેટલે કે મૂળકાવના પાત્ર વિનાને ઉરે નં લવિશ્ય ઉજ્જ્વલ મત્ર આ નવકામ ૧૮ અંશોનો બનેલો સંપૂર્ણ ગદ્યાલેખ તેનો તથા પાત્ર આત્માને દલુકર્મોને પાવન કરનાર બને છે એટલે નવ લાખ નવકામનો ૧૮ ? કરે તેને નારકીમાં જવાનું બનતું નથી.

નવકામત્રની પંખિમલ

[અખિન આત્મની એક જ સર્વોત્તમ શિશુલસત્યા શ્રી જેન તત્ત્વજ્ઞાન નિદાપીઠ-પૂનાની પરીક્ષાઓમાં પ્રથમત્રોના જવાબમાં પરીક્ષા આપનાર નાની ઉંમરના વિદ્યાર્થીઓએ કે વિદ્યાર્થિનીઓએ લખેલ સુંદર વાક્યો. “ગુણાળ આત્મ માગિ”માં પ્રગટ થતા “પરીક્ષાની પંખિમ” તામક વિભાગમાં જે સંગ્રહ સાથે સંગ્રહ હોય તે તે બહોળી અભ્યાસીઓને ગાનપ્રાપ્તિ થાય તે માત્ર નહીં કરાય છે]

—સંપાદક સમિતિ

- ★ જે નવ કોડ નવકામ વિધિ સંદિત મળે તે તખ્ત મત્રમાં મોજે જાય છે
- ★ સાચતો નવકામત્ર સાચતા આત્માને શુદ્ધ કરે છે બીજો આત્મા દુ મોનો નાશ કરે છે એ જ એનું માત્ર ૧ મુખ્ય છે
- ★ તખ્ત મહામત્રનો પ્રભાવ જેમને જેવો ભેર તેઓએ ૭ મહિ સુધી નિગત ત્રિસંધ્યા તેની માગા ગણવી તેની અમારી બનામણ
- ★ તગવૈનો જેમ હાથ દનારતો જાય તે પાળી દડાની માર્ગ દાપ આગળ વધતો જાય, તેમ નવકામત્રનો તાપ કરનાર પુણ્ય

પાપોને નાશ કરવા સાધે આનંદા નિધોને ફર કરીને આગ્રહતામા
આગળ વળે છે તેનું રોગ સ્મરણ થતું હોવાથી મોટા ભવમુક્તને
પણ તરી નાન તેમાં નવાઈ નથી

- ★ ભગવાન મહામત્રમા ગેન શ્રી ૧૧ જે વિશાળભાવ અરે ન તેની
ભવતાને મુશ્કેલી છે તેનું સ્મરણ કરતા આત્મામા શૈભૈશમ ચૈતન્ય
પ્રગટે છે શ્રી અવ્યયપત્તિ પૂર્ણ થાય છે તે ૧૧ શબ્દ
શબ્દમાં તે અતર અક્ષરમાં વાતસત્યભાવના બની છે
- ★ ધર્મનું મૂલ વિદ્ય છે, તે સમજી રહ્યાવ તેમ છે કમળ કે શ્રી
પૂર્વના સાગ્રહ નવમઃ મન ૧૧ પહેલા જ સુતમાં નમસ્કાર કરીને
નમવાનું મિખવાકવામા આવે છે
- ★ ૧૦૮ માંગના મહાકા ગાંધીએ અને પાંચ પરમેષ્ઠિને નમસ્કાર જે
કરીએ, તેમાં એવો આર્થ આવ મમાએયો ૭ કે તે પાચેના ૧૦૮
આપણો સાંપડે અથવા આપણામા આવે
- ★ નમસ્કારમા અગ્નિદ્રીષ્ટમા યજ્ઞેના રતમા ૧૧ આ રથનાગ એ
રથે કામના સર્વ નીચ કર ભયરતો આચાર મહાગાન ઉપાધ્યા
યજ્ઞ મહાગાને અને સાધુ મહાગાનેના મુખો મણી ૧૧ છે તેથી જ
તે મન બદલ જ અમત્તમિક શ્રી નભાવિક છે
- ★ નવા વર્ષની શુભાશુભાની જે અધ્યાય ૭ તે તે પગિચિત અને
નાનીતા હોય તે જ અપાન છે પરંતુ અન્યથા કે અપગિચિત
ક જેને કદી પણ નહીં જોવા હોય, તેવા પણ મહામુનિપ્રવરોને
“નમે લોએ સંવસાહુષ” એ પૈથી બધા જે મહાત્મતાવાળા
હોવાથી અગ્નિદ્રીષ્ટ મનુષ્યસાક્ષી કર્મશૂનિતા વિચરતા સર્વે મુનિ
જેન નમસ્કાર કરીએ છીએ તેથી જ જૈન સાસનો વિશાળ
ઉગ્રભાવ ઇંદના બધો છે તે જણાઈ આવે છે

★ ૧૪ પૂરેનો સાગ નવકાગમદામત્ર છે એનો સાદો અર્થ એ છે, કે એક બાજુ ૪૫ આગમોના જ્ઞાનમત્ર પુરે એ આગમોના તરવમત્રથી કાળ જામે છે, ૧ બીજી બાજુ સામાન્ય અર્થનું માણસ નવકાર મત્ર જાણીને ક્યાંય સાધી શકે છે આમનો આધુ મદાગમને જ વાગી શકે તે સિદ્ધાન્તી આવશ્યક અવિદ્યા આવગ મારે નવકાર એક પગમ આધાર છે

★ નમસ્કાર મદામત્ર ઈર્ષ મામુની વગુ નથી તેમાં વ્યક્તિપૂજને મા ૧ આપતા ગુણપૂજને મદત્ત અપાયુ છે તે સિદ્ધ કરી બતાવે છે કે તેમાં સંચિતતા નથી, પણ વિધિવ્યાપક ઉચિતતાના ઉચારા દર્શાવે થાય છે

૧મસ્કાર મદામત્રનો પ્રમાણ કેવો છે તે પૂજ્ય પડિતમત્ર શ્રીમદ્ વીરવિજયજી મદાગમને નમસ્કારમત્રનું સુદર અને સચ્ચ બાલસાચામાં બીને સમજાવ તે દેખી એક પદ બનાવુ છે તે નીચે આપીએ છીએ

સમરો મત્ર બનાવનાર એ છે ચૌ પૂજનો સાગ
એ ૥ મદિમાગો નદિ પાગ એનો અર્થ અનત ઉ ૧ મમરો ૦ ૧

દુખમા સમરો સુખમા સમરો સમરો ત્વિસ ને ગત
જવતા સમરો મગતા અમરો સમરો સૌ સધાત મમરો ૦ ૨

જોગી સમરો જોગી સમરો સમરો ગળ ૨ ક
દેવો સમરો, નાનવ સમરો, સમરો સૌ નિ શંક મમરો ૦ ૩

અડસડ અદ્દર એના જાણો, અડસડ તીગથ સાગ
આડ સપદા તે ૧ પ્રમાણો અડમિદિ દાતાગ મમરો ૦ ૪

નવપં એના નવનિધિ આપે ભવોભવના દુખ કાપે
વીર વચનથી હ રે આપે પગમાતમ પ આપે મમરો ૦ ૫

સળા પ્રશ્નોત્તર

પ્રશ્ન ૧-તવમગ્ને શા સાટે મહામ ન કહેવાય છે ?

ઉત્તર—જૈન સિદ્ધાન્તમાના અનેક મત્રો પૈની આ મ ન દોહનનય છે, તેમા ૧૪ પૂર્વોના માર છે શુદ્ધ ભાવથી નયમ મ નતુ સમગ્ધુ કરનાર આ ભવમમુદ્રને સહેજે નરી તથ છે તેમા તેને મહામ ન કહેવાય છે

પ્રશ્ન ૨-નવકરમત્રમા કોનું વર્ણન કરાયેલ છે ?

ઉત્તર—આ મત્રમા અતિ પવિત્ર પાત્ર પરમેષ્ઠિઓને વર્ણવી તેઓને નમસ્કાર કરવામા આવેલ છે

પ્રશ્ન ૩-પદ્યપરમેષ્ઠિ એટલે શું ? તેના નામ ક્ષો

ઉત્તર—પરમેષ્ઠિ એટલે ઊંચામા ઊંચા મ્યાનને પામેલા મહાન આત્માઓ, તે પાત્ર આ પ્રમાણે છે (૧) અરિહંત (૨) સિદ્ધ (૩) આચાર્ય (૪) ઉપાધ્યાય (૫) સાધુ

પ્રશ્ન ૪-નવકારમત્ર કયાં જણાય ?

ઉત્તર—મૂળા, ભેમતા, ઉઠંગા, જે મમરે અરિહંત, હુ ખીઆના હુ ખ ભગશે, લહેમે મુખઅનત

નવકાર મત્ર તો ૧૪ પૂર્વોના માગ છે, ૧૪ પૂર્વધ્વ મહામુનિઓ પણ અશાતા વેનીયના હૃદય વખતે બહોલા પૂર્વોને પણ જ્યારે બૂલી જાય, ત્યારે છેવટે નવકારમત્ર જ તેમને શરણુભૂત છે વાગવાન શ્રી પાત્રનાથ સ્વામીજીએ ગણતા નાગને કુમારવન્ધ્યામા નવમરમ ન સખનાવ્યો હતો, તેથી તે નવકારમત્ર કાનમા પડવા માત્રથી તે સર્પ ધરતોન્દ્ર થયા આ મહામ નો પ્રભાવ અજળ અને અનતજ છે

પ્રશ્ન ૫-આ નવમને શ્રી સિદ્ધચક્ર યત્ર સાથે શો મળે છે ?

ઉત્તર—પાચ પન્નેદિમા જે દેવ છે, ને છેવા ત્રણ ગુરુપદે
 શોભનારા છે આમ દેવ ને ગુરુ એમ જે આવવાથી ધર્મ
 પાત્ર આવી જાય છે દર્શન, જ્ઞાન, આરિત્ર ને તપ એમ
 ધર્મના આ પદ આવવાથી આ નવપદ શ્રી સિદ્ધચક્રનું
 જ મહત્ત્વ બતાવે છે દેવ અને ગુરુ એ દર્શન, જ્ઞાન,
 આરિત્ર ને તપના નિવાનરૂપ છે એટલે શ્રી સિદ્ધચક્ર
 નવપન્નમય જ છે આનો ને ચેત્ર મહિતાની શાશ્વતી
 એાગીએમાં આ નવપદનું જ આરાધન થાય છે એટલે
 અવાતર રીતે આ નવકારનું જ તે આરાધન છે એમ
 એક અપેક્ષાએ કહી શકાય એમ મત્રનો અને યત્રનો
 મુખેમ મધ્ય છે

★ ★ ★

૨ શ્રી પંચિદિય (સ્થાપના) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

પંચિદિય—પાચ દિવસો સન લો—કાનૂમા ગણના તહુ—તથા
 નવનિહુ—નવ પ્રકાર ॥ બલચેર—મહારાજતની શુભિવરો—શુભિ
 (વાડ)ને ધાગલ કનના ચિનિહુ—ચાગ પ્રકાગના કસાય ક્ષાયોથી
 મુક્કો—મૂઠાએના ક્ષય—એ પ્રમાણે અદ્વારસ—અંગ શુભેર્દિ—શુભો વડે
 સબુતો—સહિત પચ—પાચ મહુ રય—મહા પ્રતિવાઓથી બુત્તો—
 યુક્ત પચ નિહાયાગ—પાચ પ્રકાગના આનારોને પાવજુ—પાગવાને
 સમત્થો—સમર્થ પચ સમિઓ—પાચ પ્રકાગની સમિતિ પાળવામ
 ઉવમથીના, તિશુતો—ત્રણ (મનોશુભિ, વચનશુભિ ને કાવશુભિ) શુભિવાળા
 છતીસ—૭૦૧ શુભો—શુભવાળા શુર—શુર મત્રજ—માગ

સૂત્રાર્થ

પચિન્દિય મવરતો-(પ) પાચ ઈન્દ્રિયો ॥ વિખ-ને રાકના

તહુ નનવિહુ બળચેન્નુત્તરો-(૯) તથા નવ પ્રકારની (શિયાળ પ્રતની વાડને) પ્રલયચર્યાની શુભિને ધ્યાનુ ડ ના

ચવિહુ મ્સાયમુકો-(૪) ક્રોધ, માન, માયા અને વેગના એ ચાર પ્રકારના કષાયોથી મુક્ત

હથ અમુરસ શુભેહિ સ જુતો-એ અદાગ શુભોએ કરી સહિત (૧)

પચ મહુનયજુતો-(પ)પાચ મહાવ્રતોથી મુક્ત

પચ વિહાયાર પાનસમથો-(પ)જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચાત્રાચાર, તપાચારને વીધાચાર એ પાચે પ્રમરના આચારોને પાલન કરવામા સમર્થ, એટલે કે પુરુષાર્થવાન ગદ્ધિશાક્ષી

પચ સમિચો તિ જુતો-(પ+૪) પાચ સમિતિઓથી મુખ્ય અને ત્રણ શુભિઓથી મન, વચન ને કાયાને ગોપવનાગ

છતીસ શુભો શુરે મજ્જ-ઉપર વર્ણવેલા છતીસ શુભોવાળા મારા શુરે મહારાજ છે તેની હું આપના દર છુ (૨)

આવાર્થ —આ સૂત્રમા આચાર મહામજ્જના છતીસ શુભો વળાવ્યા છે અર્થાત્ મહારા / કે શુરે મહારાજ દ્વારા ન હોય તો તે શુભોની સ્થાપના કરીને સ્થાપનાનાર્થથી સામે બળે શુરે મહારાજ પોતે સ મુખ્ય જ બેઠા છે તેમ ધારણા કરીને સામાનિકઆદિ ધાર્મિક ક્રિયાઓ કરી સમારંભે શુરે મહારાજના સ્થાને પુસ્તક નવકાવ્યાની સાથે । અથવા સમગ્ર જ્ઞાન, જ્ઞાન ચારિત્રના મહા પક્ષ ઉપકરણ રિગેરને જિવા સ્થાને મૂકીને નવકાર ને પચિન્દિય સૂત્ર જોની સ્થાપના આર્થ સ્થાપનામા આવે છે તેની સામે જા । ક્રિયા કરવાથી ક્રિયા શુદ્ધ થઈ રહે છે તેથી આ સૂત્રનું બીજું નામ સ્થાપનાસૂત્ર પણ કહેવાય છે

પરિભવ

- ★ કાવા અર્થ મનને કાનૂમા બાંધવાના સાધનભૂત પાંચ સમિતિઓ અને ત્રણ ગુપ્તિઓ, ચરીંગની અદ્ય ગ્રંથેના આત્મા પર સતત ચોક્કી પદેશ ભરે છે. જો ગુરુમદાગજના આચાર્યમાં તે ન હોત તો તેમને પૂરત મલકે તેનાથી જ તેઓ વિશદ અને પવિત્ર હૃદયના બને છે.
- ★ ગુરુમદાગજના હૃદયમાં ગ્રંથેની શુભ લાક્ષણિકો સમિતિ ગુપ્તિના પાલનમાં સાક્ષાત્ દેખાઈ આવે છે કે મન વચન અને કાયા ઉપગમે તેઓનો કેટલો કાળુ છે.
- ★ સમ્યક્ ઉપોગપૂર્વક જે પ્રવૃત્તિ કરાવ તેનું નામ સમિતિ એ તેનો સારો અર્થ છે તેમ જ ચન્દન મન વચન કે કાયાને ગ્રિય કરવાનો ઉપાર એ ગુપ્તિનો અર્થ છે.
- ★ દુનિયામાં આજે જેમ જી ! જી ! કરો મરે જુદી જુદી સમિતિઓ સ્થાપી બ્યવસ્થાતમ ચનાવાર છે તેમ આત્માનું સીદુ ન્યવસ્થાતમ ચક્રોત્તર મરે કેવળગાત્રી મી રીતગમ બજરતોએ પાંચ સમિતિઓ અને ત્રણ ગુપ્તિઓને યોજ છે જેમ અપેક્ષાએ કરી સકાર.
- ★ જીભને દુષ્ક ઉત્પત્ત થઈ જન તેની કહુતા આપણા અર્ધી મુખમાં મેરે બામે હોય છે એટલે વચનની મધુગતા મરે વીતગમ બજરતે જાપાસમિતિ મખવા ક્રમા યુ છે.

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-પરિહિય સૂત્ર શા માટે છે ? તેમાં શુ આવે છે ?

ઉત્તર--સામાયિકે લેતા સ્થાપનાછ સ્થાપના માટે તે નવકારમ રની

પછી બોલાય છે તેમા આચાર્ય મહાગજના ૩૬ ગુણો વર્ણવેલા છે

પ્રશ્ન ૨-આચાર્ય મહાગજના ૩ ગુણો ગણાવો

ઉત્તર—૫ ઇન્દ્રિયોના વિનયને રાઝનાર ૬ શિયળમતની વાટોને સાચવનાર ૪ કષાયોને જીતનાર ૫ મહાત્મનોને ધાન્ય કળનાર ૫ મહાન આચાર્યને પાલનાર ૫ સમિતિ અને ૩ ગુપ્તિને પાલના કુલ ૩૬ આવા ૩૬ ગુણો જેઓમા દોય તે આચાર્યપદને મીપારે ૭ આ ગુણોના કારણે તે ભાવાચાર્ય કહેવાય છે

પ્રશ્ન ૩-પાંચ ઇન્દ્રિયોનું કામ વ્યવહારિક ભાગમા સમજાવો

ઉત્તર—(૧) સ્પર્શ દ્રિય-આમણી સ્પર્શ પા ખવાનું કામ કરે છે (૨) રસનેદ્રિય-ચાહ આખવાનું કામ કરે છે (૩) શ્રાણેદ્રિય ગંધ આગખવાનું કામ કરે છે (૪) નેત્રેદ્રિય જોવાનું કામ કરે છે (૫) શ્રોત્રેદ્રિય અથવા કર્ણ દ્રિય માણગવાનું કામ કરે છે

પ્રશ્ન ૪-પાંચ મહાનતોનું સ્વરૂપ સમજાવો

ઉત્તર—(૧) પ્રાણાતિપાતવિ મણુ-જીવહિસા ન કરવી તે (૨) મૃપાવાદવિ-મણુ-જૂઠું ન બોલવું તે (૩) અદસ્તાદાન-વિરમણુ-ચાગી ન કરવી તે (૪) મૈથુનવિરમણુ-પ્રવચન પાળવું તે (૫) પરિચ્છવિરમણુ-ધન માન્યાદિનો સંપર્ક ન કરવો તે

સૂક્ષ્મ જીવન્યાનું પાલન અને કચન કામિનીનો ત્યાગ એ આ મહાત્મતોમા મુખ્ય છે તે આગની દુનિયા માટે બહુ જ મુશ્કેલ છે, કારણ કે દુનિયા તો શ્રી અને ધનની પાછળ ગાડી છે દુનિયા

અર્થજામની પૂજારી કે માટે તેનો ત્યાગ અત્યંત મહત્વનો છે

પ્રશ્ન ૫-પાત્ર સમિતિઓના નામો તથા તેની સમજણ આપો

- ઉત્તર—(૧) ઈર્ષ્યા મમિતિ—જાવના આનના સ્ત્રીમાં જોઈને ચાલુ
(૨) ભાષાસમિતિ—જોડવામાં સંરમ ગામી યોગ્ય ને જરૂરી જ જોલુ
(૩) એવળા સમિતિ—જાણ પાણી કે જરૂરી થીને દોષરહિત મેળવવી મુનિરાજ જોયગી પાણીમાં દોષ ન લાગે તેની કાળજી રાખે તે
(૪) આદાનભઠમતનિકખેવળા નમિતિ—પાત્ર પ્રમુખ ઉપયોગી થીનેને લેતા મૂળના પ્રમાણના કરવી તે (સામભાગ નખરી)
(૫) પારિક્ષાપનિકા મમિતિ—કલ્પે, માનુ (ઝડો, પેશાખ) વિગેરે નકામી થીને કે કવામાં જીવયતના પાગવી તે.

પ્રશ્ન ૬-ત્રણ ગુણિઓના નામ તથા સમજણ આપો

- ઉત્તર—(૧) મન્યગુણિ—મનના અશુભ વિચારો પર કાળુ નાખવો
(૨) વચનગુણિ—જોવવા પર કાળુ નાખવો
(૩) કાયગુણિ—કાર્યપ્રમગે શરીરનું હવનચવન સ્ત્રી પ્રમાણનાપૂર્વક ઉડવું બેસવું જવું આવવું તે

પ્રશ્ન ૭-આપના સ્થાપતી વખતે હાથ કેમ બંધી ગળાતો હશે ?

ઉત્તર—કોઈ વસ્તુનું આરોપણ કરતા કે કોઈ વસ્તુ કોઈને આપતા આ રીતે હાથ રખાય છે તેમ જુઓ ગુણોની આપના તથા ગુણોનું આરોપણ કરવાનું છે, કે આવા ગુણો હાથ

તેને હું ગુરુ માનીશ તેવા ખવિત્ર ગુરુની સાક્ષીમા આ
ક્રિયા કરુ હું તે કારણથી જાણે દાય રખાય છે

★

★

★

૩ શ્રી ખમાસમણ (પ્રણિપાત) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

હૃદ્યામિ-હું હૃદય હું ખમાસમણ-ને દામાશ્રમણ તપસ્વી !
વંદિઉં-વાંતવાને જાનણિજનએ-શક્તિ અનુમાર નિસીલિઆએ-
પાપવાળા બાપારોનો ત્યાગ કરીને મત્યએણ-મમ્તકવડે ૪ હામિ-વાંદુ હું

સૂત્રાર્થ

હૃદ્યામિ ખમાસમણે વંદિઉં-ને દામાશ્રમણ તપસ્વી ! હું વાંતવાને
હૃદય હું

જાનણિજનએ નિસીલિઆએ-શક્તિ અનુમાર પાપબાપારોનો
ત્યાગ કરીને

મત્યએણ ૪ હામિ-મમ્તકવડે વાંદુ હું

બાવાર્થ:-મેં જીવન, મેં દાય અને મમ્તક એ રૂપ પામે અમના પ્રજામથી
નમન યાય તેને ખમાસમણ કહેવાય છે અને તેનું બીજું નામ “પ્રણિપાત” સૂત્ર પણ કહેવાય છે

પરિભાષ

★ રેવને કે ગુરુમહાગજને વહન કરવા માણુ નમાવાન, તે નમતા
અને વિનય ગુણને જતાવનાર છે

★ જેમ સલામ કુવાનો ઈવાજ છે, તથા આર્મિસ્ટીની જેમ હાથ જોડીને પ્રીતિ જતાવવાની જે પ્રજ્ઞાવિકા છે તેમ સાસ્ત્રીય પદ્ધતિ ‘પચાગ પ્રશ્નિપાત’ની છે તેમાં વળી આ સમ્બોના ઉચ્ચારણપૂર્વક નમનુ જોઈએ તેમ આ સૂત્ર સિખવાડે છે

★ મોટા માણસની મ મુખ મોડવું હોય, કે સિ/સમાજ ॥ સમ્યા આગળ કાષ્ટ મોડવું હોય તો તે વખતે ધણાજો ધૂળે છે, ને કપે છે કાગળ કે તે બધાની આગળ તે મનુ અસાન છે તે અસાન તેને કપાવે કે તેવી જ રીતે દેવવદન કે ગુરુવદન કરનારના કર્મો ધૂળે છે તેનાથી ઘોઠ કર્મોનો નાશ થાય તેમાં નવામ્ર નથી

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-ખમાસમણ સૂત્રનું બીજું નામ શું છે? તેનો ઉપયોગ જણાવો

ઉત્તર —ખમાસમણ સૂત્રને “પ્રશ્નિપાત” સૂત્ર કહે છે આ સૂત્રથી દેવગુરુને પ્રણામ કરાય છે હોયથી ભગેશા એવા પોતાને આવા ગુણોનું ધામ મળવાથી હૃદય મૂકી જાય છે તેથી શરીરનું ઉત્તમ અંગ મળ્યાં નથી પડે છે ગુણોને નથી પડવાથી પોતાની આછાશ પોતાને જણાઈ આવે છે અને વધતી અધિક ગુણનું પદ્ધતિ નજર સન્મુખ આવી જાય છે આવા ગુણો આરામા ક્યારે પેદા થાય તેવી અખતા પણ થાય છે

પ્રશ્ન ૨-પ્રણામ કેવી રીતે થઈ શકે? તેનું નામ શું ?

ઉત્તર—એ હાથ જોડી, એ હાથજુ જમીન પર લગાડી અને માથું ભૂમિએ લગાડવાપૂર્વક નમાવી પ્રણામ કરાય, તેને “પચાગ પ્રશ્નિપાત” કહેવાય છે આ નમસ્કારની પેદેશા

ધરના કે સસારના બીજા સર્વે પાપવ્યાપારોનો ત્યાગ
‘નિસ્તીહિ’ શબ્દથી કરવામાં આવે છે બીજા વ્યાપારોને
બુદ્ધી જવાય તો જ પ્રણામમાં ભાવશુદ્ધિ આવી શકે
એ કારણથી મંદિર કે ઉપાશ્રયે દેવ કે શુરુની પાસે જતા
નિતીહિ કહેવાનો રિવાજ ને વિધિ છે

★ ★ ★

૪. ઈચ્છકાર અથવા ખમાસમાણુ સૂત્ર

(મુગુરને મુખશાતાપૃચ્છા)

અન્વયાર્થ

ઈચ્છકાર-હું ઇચ્છુ છું મુહુરાઈ-મુખે ગતિએ અથવા મુહુદેવસિ-
મુખે દિવસે મુખતપ-મુખે તપમાં શરીરનિરામાય-શરીરે રોગ
રહિતપણે મુખ સજ્જમ જાના-મુખે સવમવાનામાં નિર્વાહો છાછ-
પ્રવર્તો છાછ ? દેવામી-ને પૂનઃ ! શાતા છે છ ?-મુખશાતા છે ?
ભાતપાણી-આહારપાણી લાભરેખેછ-વહેગવા પધારી અમારુ આગતુ
પાવત. કરોછ

સૂત્રાર્થ

ઈચ્છકાર મુહુરાઈ, મુહુદેવસિ-હે શુભહારાજ ! હું જાણવાને
ઈચ્છુ છું કે આપે મુખે સતિ પસાગ કરી ? દિવસને વિષે
મુખશાતા હતી ?

મુખ તપ, શરીર નિરામાય-તપમાં મુખ વર્તે છે ? શરીરે રોગ
રહિતપણે વર્તે છે ?

મુખસજ્જમ જાના નિર્નહો છે છ?—સયમરૂપી યાત્રામાં મુખ પૂર્વકે પ્રવર્તો છે છ

સ્વામી શાતા છે છ?—હે પૂજ્ય! આપને શાતા છે? (એટલે કે કોઈ અગાતા જેવું તો નથી ને? અશાતા કે પીડાનું કોઈ મગ્ન હોય તો તે દૂર કરવા હું પ્રયત્ન કરી શકું

લાતપાણીનો લાભ દેએછ—આહાર પાટ્ટી વિગેરે કોઈપણ ચીજનો ખપ હોય તે વહેરવા પધારચોછ, કે જેથી હું દૃતાર્થ થાઉં, ને મને લાભ મળે.

ભાવાર્થ —શુભદન કે વા જના આ સૂત્રથી શુભદાગળેને મુખગાત્રા પ્રકાશ છે

પરિભલ

★ શુભદાગળો વદન કવ્વાની વિધિ એ સૂચવે છે કે શુભદાગળ યોગ્ય છે, માટે જ તેમના ઉત્તમ મુજોનું એ પ્રતિક સૂચવવા બહુમાન ને નિનનનું આદર્શીય થાય છે એટલે તેઓની આરા માથે ચડાવાય છે

★ વીતગગ બજવતની આરા પૂરિપણે તો શુભદાગળે જ પાળી શકે છે આપણે અસ માન પણ પાળી શકતા નથી, માટે જ આપણા હર્તા તેઓ પૂજ્ય ગણ્યા છે

★ જેમ શિક્ષક વિના નિશાળ ચાલી શકતી નથી, તેમ આમેશામ વિચરતા શુભદાગળેનું અગ્નિતત્વ ન હોય તો, ધર્મના પથ ચાલી શકે નહીં ઉપરેશ મેણ આપી શકે? સાચી શુભદાગળે કામચુ કે કચનકામિનીના સાચી હોવાથી તેમના ઉપદેશથી સચોટ અસગ થાય છે

★ શુભદાગળના વચન પર એટલા માટે જ વિશ્વાસ ગમવો નેપણે કે તેઓએ આખી જિંદગી જૂઠું નહિ બોલવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી છે

જોડતે તેઓ આપણો જ ઉપદેશ આપે છે તે વીતગમી જ્ઞાની ભગવતે જે કશું કે તેજ પ્રમાણે કહે છે માતાનું મા માનું કપોલકરિષિત મોતી સમ્મા ૧૫૦

★ કોઈ સગાવદાવનિ આપણે જ્યારે મળીએ છીએ ત્યારે ક્ષેમકુશળ પૂછીએ છીએ કે કેમ ઘરમાં તથા ખુશી મનમાં છે ને ! તેમ ગુરુમહાગજને દિવસમાં જે ત્રણ દરેક આગમકે સુખસાતા પૂછી જ જોઈએ તે પૂછવાની આપણી રૂઝ છે કાશ્ય કે કહે તેમનાં સગા તેમની સુખસાતા પૂછવા ક્યા રોજ આવવાના છે !

★ શરીરનો શેષ વૈષ્ણ કે કાકટ કાં છે તથા ધોખી મેતાં કપડાનો મેલ કાની આપે છે, તેમ ગુરુમહાગજ આપણામાં ગહેવા દૂરોએ અને વિશરોને દૂર કરે છે

★ વિમાનમાં જેમ પાવનોટ હોય છે તેમ ધર્મના માર્ગે આપણો દોરતાગ ગુરુમહાગજે છે પાવનોટ શિશિત હોય છે તેમ ગીતાઈ ગુરુમહાગજ જિનની આગ્રાના વનજ હોય છે ચિદાજી સીધા વિના કોઈ પારલોગ વિમાન ઉડાડે તો નુકસાન પહોંચાડે તેમ ધર્મ ચલાવનાર ગુરુઓ ગુણ વિનાના કે જ્ઞાન વિનાના હોય તો શુ ધાર !

★ વિમાનને ચલાવનાર જેમ સારો પાવનોટ મળે, તેમ (નષ્ટિગાન પોણે તેવા ગુરુ જે ન મળે તે) સન્માર્ગે જતાવનાર સાગ ગુરુના સ્ત્રોતમ થાય તો વિમાનની સફળ નિર્વિધિ જેમ પાડ પડે તેમ આપણા ભવનો પણ જોડે પાડ થઈ જાય

★ વિમાનમાં જેમ કાઈકોળન વાયુ ભરવામાં આવે , તેમ ધર્મ આત્માઓમાં ઉત્તમ જાવનારૂપી વાયુ ગુરુમહાગજ ભરે તો જ નિદગી સુધારી શકાય

મગળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧—“ઈચ્છિકા” સૂત્ર’ શા ઉપયોગમા આને છે ?

ઉત્તર—ગુરુમહારાજોને સુખશાતા પૂછવા આ સૂત્ર કિચ્ચારાય છે
અશાતાવેદનીયનો ઉદય થયો હોય, અથવા મધમની
સાધના કરતા કોઈ વિદ્યાર્થી દિવસને વિરે કે નાત્રિને વિષે
આત્મા હોય, તો તેને યક્ષિત અનુસાર ફૂલ કે વા માટે આ
પૂછાય છે સુખાનંદાનની તમત્રાથી ગોચરી પાળી માટે
વિનંતિ કરાય છે

પ્રશ્ન ૨—આત્માપાળી માટે જ શુ આ આમ પણ છે ?

ઉત્તર—આહારપાળીથી બીજી વસ્તુઓ જેવી કે વસ્ત્ર, પાન,
પ્રકાશ વિગેરે પણ સમજાવા

પ્રશ્ન ૩—દેવસી અને નર્મ રાજ શુ સૂચવે છે ? તેનો જળ કેન્દ્રો
કહેવાય ?

ઉત્તર—દેવસી એટલે દિવસ સળધી ગપોરના બાજુ વાગ્યાથી
રાત્રિના બાર વાગતા સુધી દિવસ સળધી પૂરછા થાય છે
ગઈ એટલે રાત્રિ મળધી નાત્રિના બાર વાગ્યાથી ગપોરના
બાર વાગતા સુધી રાત્રિ સળધી પૂછાય છે, આનો ગધ
રિવાજ છે દિવસમા બે વાર શાતા પૂછવાની વિધિ છે
સધ્યાના સમયે “શ્વેતપાળી” નો લાભ દેવાનું, કહેવાનો
રિવાજ હોતો નથી

૫ શ્રી ઈરિયાવહી (પ્રાયશ્ચિત) મૃત્ર

અન્વયાર્થ

હજીમરેખા હનગે જી સદિસહુ-આગા ચાપો ભગનન-
 ને પૂજ્યા ઈરિયાવહિય-માર્ગમા ચાવતા લાગેના પાપને પદિક્કમાભિ-
 હુ નતિકમ્મ હ એટલ કે પાપથી પાછો હકુ ધુ હજી-આગા પ્રમાણ
 છે ઈરિયામિ-હજી હ પદિક્કમિહ-પ્રતિકમ્મ કવો ઈરિયાનહિ
 યાએ-માર્ગમા ચાતા વિનહુજાએ-વિગધના થવાથી ગમજા
 ગમજો-જતા આવતા પાણકમજો-પ્રાણી કે જીવો ઉપર પગ મૂકીને
 ચાવતાં બીયકમજો-ગીર્જો પર તોએ ચાવતા હરિયકમજો-સીની
 વનગતિયો ચાવતા બિસા-કાંગા ઉત્તિમ-કાડિતાર કાડીના દરે-
 ગહેનાના ચાગો પખમ-સેરાળ નીન ફુગ દગ-કાચુ પાણી
 મટ્ટી-માર્ગ મક્કા-કરોળીયા ■ સત્તાણા-જાગા સકમજો-પગથી
 ચાવતાં કે દ્યારતા જો-જો મે-મે જીત્રા-જીયો વિગહિયા-વિગધ્યા
 હામ એગિંદિયા-એક ઇનિરાગા જીવો એગિંદિયા-એ ઇનિરાવાળા
 તેહિયા-નજ ઇનોરાગા અરિંદિયા-આર ઈ રોવાળા પચિંદિયા-
 પાંચ ઇનોરાગા અબિહુયા-લાતે માર્ગો હોય વસિયા-ધૂળવડ નાંખ્યા
 હોય લેસિયા-જોર સાથે નયા હોય સચાહઆ-એગા કર્યા હોય
 સહદિયા-ગર્થ કર્યા હોય પરિયાનિયા-કષ્ટ ઉપગન્યા હોય
 કિયામિના-ખેદ પ્રમાણ હોય દુવિયા-બીવગન્યા હોય કે નાસ
 પ્રમાણ હોય કાળાએ કાળ-એક દેકાએથી બીજે દેકાએ સદામિયા-
 ખસેલા હોય જીવિયાએ-જીવિતથી વયરોવિયા-ચૂક્યા હોય
 તરસ-તે મિચ્છા-મિચ્છા યાએ મિ-મારુ દુક્કડ-પાપ અથવા દુષ્ટ

મુત્રાર્થ

ક્રિયામયેષાં સંદિસદુ ભગવન્-દે પૂજ્ય ! ૪ જ્યે કરીને મન
આત્મા અપો, (કે જેથી હું એમ શિષ્ય મુરમયા । ને પૂછે છે)

કન્યાવદિય પદિક્રમામિ ૧-માર્ગમા ચાલના ૪ મર્ધકય લાગ્યુ
હોય તેનાથી હું પાડે જુ ? (નેના જવાબમા મુરમયાગજ
કહે કે "પદિક્રમા")

ક્રમ-આપની આત્મા પ્રનાયુ કે

ક્રમમિ પદિક્રમિતે-હું પાપયત્રી નિવર્તન કરું પુ

કન્યાવદિયાએ વિનાદુખાએ-જય આરતી ના રીમા વિધના
યજ્ઞ હોય,

મમતા । મને-જતા કે આવના

પાણક્રમલ, બીય કમળે દુનિવક્રમને કે ૪ જ્યે પત્ર નીચ કે
બીજ કેઈ રીને ચાપવાથી, પત્ર વન પીર ચાપવાથી તથા
હીટી વન-પત્રિ ગાપવાથી

માયા, દેવોમ-પણમ-દમ મૂનો-મક્ષામવાલા મકમલ મકમલ
તથા કીટીના દગને, પાત્ર વર્ણની મેદગ ૧ વીર, કુમ અન
કાના પાળીને, માટીનું, કાળીયની જાળને, પગથી
ચ પવાથી કે દગાર્ધ જાણ

જેમે જવા વિનાદિયા-જે કેઈ જવાનક પીટી વિધના કરી હોય

એગિદિયા, એગિદિયા, એગિદિયા, એગિદિયા, પચિત્તિયા-એક ઈદિ
સગ ૪-૨૫૩૧ નિવસ ૪, પૂજી, જ્યે, અગ્નિ, વાયુ વન-પત્રિને
જે ઈદિયવાળા અપસ મને નેદિવસા, ૨૫

જળો પોત, અગ્નીઆ, ક્રીડા વિગેરે ત્રણ ઇન્દ્રિયોવાળા-
અપર્શ, ઝમના ન ધાતુન્દ્રિયવાળા, માકર, કીકી, મકાન
વિગેરે ચાર ઇન્દ્રિયવાળા-અપર્શ, ઘસના, ધાણુ અને ચમુ એ
ચાર ઇન્દ્રિયોવાળા-વિહી ભમગ, માખી, હાન, મચ્છર, કૂકા
વિગેરે પાંચ ઇન્દ્રિયોવાળા અપર્શ, ઘસના, ધાણુ, ચમુ અને
શ્રોત્રેન્દ્રિયવાળા નારકી, તિર્યંચ મનુષ્ય ને કેવતા

અભિદયા, નલિયા વેસિયા-સામે આવતાને નમ્યા હોય, ધૂળ
વડે હાન્યા હોય, ભૂમિ સાથે ઘમ્યા હોય કે મસળ્યા હોય
સઘાઈયા સઘદિયા-એક બીજાને ભેગા કર્યા હોય અથવા
માહોમાહે શરી-શરી-એકલા કર્યા હોય, થોડા અપર્શવડે
પીકા કરી હોય

પરિયાનિયા, કિનામિયા, ઉદ્વિયા-કદ કે પરિતાપ ઉપજાવ્યા
હોય, યકળીન મુકદાલ જેવા કર્યા હોય અથવા એક પમાડ્યો
હોય, ઉપદ્રવ કર્યા કે ત્રાસ પમાડ્યો હોય

ઠાજાઓ ઠાખ સહામિયા-એક જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ મૂક્યા
કે ખસેડ્યા હોય

હલિઆઓ વનરોનિયા-હવિતથી સૂમળ્યા હોય

તરસ મિચ્છામિ દુઃખ-તે દુષ્કૃતથી લાગેલા મારા પાપો મિથ્યા
યાઓ

ભાવાર્થ

આત્મશુદ્ધિ કરનારન પોતે કમ્તા પાપો દૂર કરવાની સૌથી પ્રથમ આવશ્યકતા
હોય હા હા પાપેલી આ સૂત્રમા ગમા-મારી માનવામાં આવી છે તેમ જ
આ પ્રાર્થના અને ક્યા ટવાની વિશાધના થઈ છે તેજુ આ સૂત્રમા વર્ણન
કરવામાં આવુ છે તેમ જ સમયી સેવાએયો આત્મા આ પ્રાર્થનાની
સૂત્ર થી શુદ્ધ થાય છે

પગિમલ

- ★ જન સંસારના કે અદિસા કેટલી ઉડાળ ગદ્યવાળી છે, તે ઇશિવાવહી સૂત્રમાથી મળી આવે છે. મીના પાઠકા આત્માને ઇલા નકારેથી જુભારી શકાય છે. તે તેની મુદ્દમ દિસાથી પણ નના પાપા નામે છે, તે પણ આ સૂત્રમાથી આપણને જાણવાનું મળે છે.
- ★ દિમા માન પચેદિવ જીવેની જ વોઇ સકે છે. તેનું માન આગમોન આ સૂત્ર પડકાર દેકે છે. કે પચેદિવ સિવાવહી એકે દિવથી અલેદિવ સુધીની હુજી થળી મોટી હુનિયા છે. તે પણ દિમા હુવા નાનકે નથી જીવમાત્રનો વસરાટ એકે વધી પચેદિવ સુધીનો છે. તે પણ આ સૂત્રથી સિદ્ધ થાય છે.

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-“ઇશિવાવહી” સૂત્ર શા માટે સ્વાયુ છે? તેનું ખીણું નામ શું છે?

ઉત્તર-જતા કે આવતા જમીન ઉપર હાલતાચાલતા આપણા આત્માથી જાણતા કે અજાણતા જે કાર્મ અપરાધો અચેલ હોય તેની ક્ષમા માગવા માટે આ સૂત્ર સામાયિક આદિમા બોલાય છે, તેને પ્રાયશ્ચિત્ત સૂત્ર પણ કહેવાય છે. જાલમુનિશ્રી “અઇમુત્તાજી” ને આ સૂત્ર બોલતા બોલતા પાપનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરવાની વિગુદ્ધ ભાવનાથી આવોચના કરતા ડેવગજાન પ્રાપ્ત થયું હતું, તેથી જીવનિગધનાથી મવિન, અચેલા આત્માને પવિત્ર કરવાનું આ મહાન સૂત્ર છે.

પ્રશ્ન ૨-“તસ્મિન્નિચ્છામિ દુઃકડ”નો અર્થ સમજાવો

ઉત્તર-મારું તે પાપ નહીં થાઓ અથવા તે પાપની દુઃખ માં
મારું હું, એ તેના સાદો અર્થ થાય છે

પ્રશ્ન ૩-કરેડ ક્રિયાઓમાં “ધરિયાવહી” સૂત્ર શા માટે પ્રથમ
બોલાય છે ?

ઉત્તર-રાગીને પુણ્યનો ઓવધ આપવા પહેલાં જેમ વેદ પ્રથમ
જેથ આપે તેમ આ માની શુદ્ધિ ધરિયાવહીને માટે પૂરું
થએવા પાપોની શુદ્ધિ કરવા ધરિયાવહી મૂળ પહેલ
બોલવાનું વિધાન છે

★ ★ ★

૬ શ્રી તત્ત્વ ઉત્તરી સૂત્ર

અન્વયાર્થ

તત્ત્વ-તેની ઉત્તરી-કરીથી શુદ્ધિ કરણુ-કરવા માટે પા
વિહત-પ્રાપ્તિ કરણુ-કરવા માટે નિસોદી-નિષારે શુદ્ધિ કર
કરણુ-કરવા માટે વિસોદી-આત્માને સત્કરિત કરણુ-કર
માટે પાનાણ-પાપ કમખણુ-કમોતો નિઘાયજુદાએ-નિર્ધાત એ
નાસ કરવા માટે કામિ-કર્મ હું કાઉસગ-કાઉસગમાં

સૂત્રાર્થ

તત્ત્વ ઉત્તરીકરણુ-તે લાગેલા પાપોની શુદ્ધિ કરવા મા
(ધરિયાવહી કર્યા છતાં તેના માત્રથી શુદ્ધ ન થએ
આત્માની વિશેષ શુદ્ધિ કરવા માટે)

પાયચિત્તકરણ-પ્રાયચિત્ત કરવા માટે

નિમોહીકલ્મેષ-આત્માની વિગ્રેષ શુદ્ધિ કરવા માટે

નિમલ્લીધરણ-માયાશય, નિયાલુગત્ય ને મિથ્યાત્વશય એ ત્રણ શયોથી નહિત થવા માટે

પાનાલ ક્રમાલ-પાપ કર્મોનો

નિગ્ધાયલગમે-નાશ કરવા માટે

હામિ મરિચગ્ગ-મરિચગ્ગમા રહું છું

ભાવાર્થ

પાપથી લેપાયેલો આત્મા ઇતિવાલીથી શુદ્ધ તો થાય છે, તે છતાં હજી અશુદ્ધિ જે બાકી રહી હોય તેને વિગ્રેષ પ્રકારે શુદ્ધ કરવાનું આ સૂત્રમાં નિર્ધારવામાં આવ્યું છે

પરિભાષ

★ આત્માને શુદ્ધ કરવાના ઉપાયો આ સૂત્રમાં જે બતાવ્યા છે તે ધમ્માદિ મદ્વત્તજનાં છે જેમ કે પ્રાયચિત્ત લેવું નોષઝે. આત્મા અશુદ્ધ છે તેને શુદ્ધ કરવાની જરૂર છે સમ્યે જ્યાં સુધી હોય ત્યાં સુધી કિંના પ્રાપ્ત નિષ્કળ થાય તે માટે સૌથી પહેલા ત્રણ શયોને ઝોગખવા નોષઝે અને તેને દૂર કરવાના પ્રયત્નો થવા નોષઝે

★ મરિચગ્ગથી શુદ્ધ થઈ શકે છે એટલે તે કેમ કરવો તેની વિધિ

મરજ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-તત્ત્વ ઉત્તરીનો પાઠ શા માટે જોવાય છે ? શન્ય કયા કયા છે ?

ઉત્તર—ધન્યાવહી કરતા પણ પાપની વધુ શુદ્ધિ કરના તથા આ માની પવિત્રતા વિશેષ પ્રકારે કરવા માટે આ સૂત્ર જોવાય છે માયા, નિયાજ ને મિથ્યાત્વ એ ત્રણ જ યો છે

પ્રશ્ન ૨-શન્ય એવે શુ ?

ઉત્તર—શન્ય એટલે પગમા કંટો વાગે ને ખૂંચે તથા પંખા ચૂક આવે ને હુ ખે તેણે શન્ય કહેવાય છે આ ત્રણ કે તેમાંથી એક પણ શન્ય હોય ત્યાં સુધી શુદ્ધિ શક્ય નથી, માટે આત્માને શક્ય રહિત કરવાનું આહી સૂચન કરવામા આવ્યું છે

પ્રશ્ન ૩-માયા, નિયાજ ને મિથ્યાત્વ એ ત્રણેય શ યોના અર્થ સમજાવો

ઉત્તર—(૧) નિખાલનનાના અભાવ ને કષ્ટ કે છાગ્રપન્ય કરવા તે માયાજ ય (૨) કરેલી ક્રિયાતા જન્યમા મોક્ષ ન માગતા અમુક ઈષ્ટ સામારિક માગણી કરવી તે નિયાજ શન્ય જેને નિયાજ કહેવામા આવે છે (૩) કુદ્વ કુચુર અને કુધર્મા શ્રદ્ધા ગળવી તે મિથ્યાત્વશન્ય કેવગજાની ન હોય તે કુદ્વ, પથ મહાવતધારી ન હોય તે કુચુર, તથા વિવય કયાયને પોષનારો ને જીવદયા વિન્યનો તે કુધર્મ, એ ત્રણેય શબ્દોની દૃઢી વ્યાખ્યાઓ ગણાય

૭ શ્રી અન્નતથ સૂત્ર

અન્વયાર્થ

અન્ન તથા—(આટલા આમાગે સિવાય) તો જે દેખણે ઊગમિએલ—
 જાંચો થાસ ભેરાથી નીચસિએલ—નીચો થાસ મૂંવાથી ખાસિ
 એલ—ઉપગ્રમ કે ખામી આવવાથી છીએલ—જેક આવવાથી
 જલાકીએલ—જાણુ આવવાથી (ગરી દાલી ૧૧૧) ઉકુએલ—
 જોડા આવવાથી વાધનિસએલ—વાડા થવાથી લમલીએ—ચકરી
 આવવાથી પિત્તમુજાએ—પિત્તના ઉછાગાના કાગળે મુજા આવવાથી
 મુહુમેહિ—મુદ્ધમ રીતે અગમચાનેહિ—ગરી ૧૧ દાવનાથી ખેલ
 સચાનેહિ—યુક કે કક ગળવાથી દિક્કિસચાનેહિ—દટિ દાવનાથી
 એનમાત્રએહિ—જે ઉપ જણાવેના વિષેરે આગારેહિ—(વિવત કરેલી
 છટછટાથી) આગારોથી અલગગા—અભમ (અખડિત અખખનિત
 સપૂર્ણ) અનિરાહિઓ—વિગખા વિનાનો—આગધેનો હુજજ—હોજ
 મે—માગે હાસિએ—હાઉસગમ (જગનની સાથે દાખાનો ઉત્સર્ગ એટલે
 ત્યાગ) જેવ—જ્યાં સુધી અરિહતાલ—અદિત ધગનતાલ—
 ભગવતોને નમુકાગેલ—નમ ૩ થી ન પાગેમિ—ન પાગે તાન—
 ત્યાં સુધી કાય—મવાને દેલેલ—એક જગ્યાએ મોલેલ—મો ૧ ધાગુ
 કવાપૂર્વક જાણેલ—જાણ ૧૧૬ અપાલ—આત્માને વોમિરામિ—
 વોમિરાવુ છુ (અમમ પ્રતિજોથી ગેળાને ત્યાગ કરુ છુ)

સૂત્રાર્થ

અન્ન તથા હીસસિએલ નીસસિએલ—આ (આગારો) સિવાય બીજા
 ઠેકણે (બીજા કોઈ પણ પ્રવૃત્તિથી કાયેત્સર્ગનો ભગ થાય
 છે) (૧) નીચો થાસ ખેલવાથી (૨) નીચો થાસ મૂંવાથી,
 શરીર હાલે તો પલુ

ખાસિએ. ડીએલ જભાઈએ.-(૩) ઉપ મ આવવાથી, (૪) હીંક આવવાથી, (૫) બગાસુ આવવાથી

ઉડુએલ વાયનિગએ.-(૬) ઓડકર ઠે હેડકી આવવાથી (૭) વા છટ થનાથી

ભમલીએ પિત્તમુન્હાએ.-(૮) ચડરી આવવાથી (૯) પિત્તન ઉછાળાના કારણે મૂર્છા આવવાથી ઠે ઉવટી (બકારી) થવાથી

મુદૂમેહિં અગસચાનેહિં મુદૂમેહિં ખેનસચાનેહિં મુમેહિં
દિક્કિસચાનેહિં (૧૦) સૂક્ષ્મ રીને ગરીર-જેમ ઠે આખન
પાપલ હાનવાથી (૧૧) સૂક્ષ્મ રીતે સૂત ઠે કદ ગળવાથ
(૧૨) સૂક્ષ્મ રીતે નજર ફરવાથી

એવમાઈએહિં આગારેહિં-એ ઉપ જળાવેલા ૧૨ આગા
વિગેરે છોડીને હુ કાઉમગગ કરુ છુ (વિગેરે શબ્દ
મર્ષ, અન્નિ જેવા ઉપદ્રવો બાલુવા)

અભમો અનિરાહિઓ હુલજ મે કાઉસગો-અખ કિત અ
વિશધના રહિત એન્વે શુદ્ધ પચ્છિપૂર્ણ ને આશધનાવાળો મા
કાઉસગ દોલો

જાન અરિહુ તાવ ભગન તાવ નમુહાએલ ન પારેમિ-જાના સુધી
અરિહુ ત ભગવ તોને નમસ્કાર કરીને ન પારુ, એન્વે કાઉસગ
પૂરા થતા “નમો અરિહુ તાવ” બોલીને ન પારુ

તાવ કાય દાલેલ મોલેલ આગેલ અખ્યાલ વોસિરામિ-ત્યા સુધી
કાયાને એક જ મ્યાને મિચ રાખના વડે, મોનપલે (મુખેથી
એક પણ શબ્દ ઉચ્ચાર્યા વિના) અને શુભ ધ્યાનના વ્યાપાર
વડે (કોરા શૂન્ય બેસી રહીને નહીં) મારા બાહ્ય આત્માને
(એટલે કે પોતાની કાયાની ચચલ વૃત્તિને) વોસિરાવુ છુ,
એટલે કે દરેક જાતની બહારની પ્રવૃત્તિથી મારા આત્માને

રોકુ છું અથવા મન, વચન ને કાયાની ચતુરતા ડેહી
નિઃશ્ચય થાઉં છું

ભાવાર્થ

આ સૂત્રમાં કાઉન્સેલરના સમ્બંધમાં થતી કુદરતી હાજરી (સારીંગિક બંધન પ્રવૃત્તિઓ)ની છટોત્તુ વલન કંવામાં આ યુ છ આવી છટછાટને આમાં કહેવાય છે સર્પ, અગ્નિ વિગેર ઉપલેખના બીજા ચાર આગાત સાત કુદરતે ૧૧ આગાતે છે

પરિમલ

- ★ એમત ચિત્તે આત્મા સાથે વાતો કંવાનો સમય તે કાઉન્સેલર, એમ તેનો સીધો સંદો ને દૂરે અર્થ કંગોએ તો ખોટા નથી
- ★ મન વચન ને કાયા એ ત્રણે રોગો મનુષ્યોના હમેશાં યાતુ જ હાય છે ઉધમાં પણ તે ત્રણે કામ કરે છે તેને કેમ રોકવા તે સિખવા માટે કાઉન્સેલર નુ વિધાન છે
- ★ કાયા ઉપરનો કેટલા મમત્વભાવ જ્યો કે તેનું માપ કાવા કાઉન્સેલર માનિકની ગળ વિના તેના ધર્મમાં જવાતુ નથી, તેમ અગ્નિ ત ભગવતને નમસ્કાર કરી વગર કાઉન્સેલર પાસે સકાય નહિ
- ★ ભગવાન શ્રી મહાવીરદેવ જેવા તીર્થંકર જાવતો પણ ઘણાં લાગા વખત સુધી કાઉન્સેલર કરતા હતા તેા અનુકૂળરૂપે પણ આપણે વાગવા કાઉન્સેલર કેમ કરતા? કાઉન્સેલર એક જાતનુ સાંકેતિક તપ છે

★ શીંગો અગે અગે મોદ પટ્ટાડવા કાચો ઘિય ૫ । અ । ચ ચ
મનો કાનૂમા લાવયા એમમ ચિત્તે ૫ ॥ ૬ ॥ આત્મા ॥ ૬ ॥
શક્તિગોને મજ્જન કરા કાઉ સ ગ એ મનાતમ માધ ॥ ૬

૧ ૧ ૬

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-અ ત્ત્વસૂત્ર શા માટે બોલાય છે ?

ઉત્તર-કાઉસગ કરતા છાંફ, બગાડ, ઉધરસ કે કોડકાં વિગે
અશુભ્ય પશ્ચિદારરૂપ દોષો સર્જી થી થઈ જવાનો સંભવ છે
તે, શાકી શકાય તેવા નથી તે માટેની છુછાડોના આગામી
તેમા આપવામા આવેલા છે તેથી આ મૂત્ર ઘણી ક્રિયાઓ
કન્ટી વળતે બોલાય છે આ આગામી મૂત્ર જો ન બોલા
કે બોલવાનું વિધાન નજ હોય, તો શારીરિક પૂર્ણ તામ
વિનાના આજના મનુષ્યોનો મોટો કાઉસગ તો ક
મર્વનુક્ર અનુાય કે આયજ નર્દી ૮

પ્રશ્ન ૨-કાઉસગ એન્દ્રે શું ? અક નવકાન્મ નના કાઉસગ
શો લાભ થાય ?

ઉત્તર-કાઉસગ ૧ એન્દ્રે અમુક મમય માટે આત્મધ્યાનમા રહી
કાયાને વોસિલવી તે ૬૮ અસન્ના આ નવકા
મલામ નની ૮ સપદાઓ ૮ અને ૬ પદો છે પા
શ્વમોશ્વાસાત્મ હોય છે આન્દ્રે એક નવકારનો કાઉ
સગ જે શુદ્ધ રીતિએ કરે તે બાગ્યશાગી પુણ્ય મ
૧૬, ૬૩, ૭ ૭ ૫ ચોપમનું દેવગતિનું આશુધ્ય થાય છે
આ પ્રમાણે નવનરના મઉસગનું ભાવકળ પ્રગટ કહે

છે એ જ પ્રમાણે વધારે મોગ કાઉન્સિલોનું ફળ પણ ગણી શકાય ,

પ્રશ્ન ૩-કાઉન્સિલમાં દરેક કેવી રીતે રાખવી ?

ઉત્તર-કાઉન્સિલમાં દરેક નાસિકાના અગ્રભાગ પર રાખવાની હોય છે અગર, આપનાં જે પ્રભુપ્રતિમાનું મન્દિર દરેક નાખની આમુળાણુ દરેક રાખવાથી કાઉન્સિલ શુદ્ધ થઈ શકતો નથી, જે ચિત્ત પણ ચિત્ત રહી શકતું નથી નવકારના કાઉન્સિલમાં નવપદ્ધતિ અને લોગમના કાઉન્સિલમાં ૨૪ તીર્થ કર ભંગવ તોનું અર્ચનું કરવું સારું છે

પ્રશ્ન ૪-અત્યંત સૂચના ગણાયેલા ૧૨ આગારો ઉપરાંતના બીજા વધારાના ચાર આગારો કયા લેવાના હોય છે ?

ઉત્તર-(૧) દીવાનું અજવાળું જે પ્રકાશ પડતા ઓઢવા વસ્ત્ર લેવું, અથવા અગ્નિ લાગતાં (૨) ઉદર, બિલાડી આદિ આવતા (૩) આ જે ગતના 'બધથી' (૪) સર્પના બધથી અથવા બીજા પદ્ધતિ હોય તો આધાપાદા થવું એ પ્રમાણે બધા મળી ૧૨+૪=૧૬ આગારો શાસ્ત્રમાં જણાવ્યા છે

પ્રશ્ન ૫-કાઉન્સિલમાં વર્જવાના (ન્યાય કરવાના) દોષો ગણાવો

ઉત્તર-(૧) કાઉન્સિલમાં પગ ઊંચો નાખે જે વાકો નાખે (૨) શરીર હલાવ્યા કરે (૩) થાભવા વિગેરેનો ઝેકો લેવો (૪) બીજા આદિ પર માથું લગાડી ઝેકો લેવો (૫) પગના અંગુલ ને પાની લેગી નાખે (૬) બહુ છૂટા પગાં ખે (૭) ગોપવેલ અંગ પર હાથ ફેરવ્યા કરે (૮) બે હાથ અંતરગત કે અવગત નાખે (૯) અતિ શરમાઈવાની જેમ માથું નીચું રાખે (૧૦) વિધિ ઉપનતા લાગા

વધારે વસ્ત્ર રાખે (૧૧) મચ્છર વિગેરેના બચથી કે
લક્ષ્મણથી વસો ઓઢે (૧૨) ઠડીના કાગળે આખુ અંગ
ઢાકે (૧૩) મજ્જા ગણવા આંગળી કે પાપાયુ જવાબ્યા
કરે અથવા નવકાગવાળી ગણે (૧૪) ખગડાની જેમ
આખના ટાળા ફેર ચા કરે (૧૫) કપડા ગોપવી રાખે
(૧૬) માથુ હવાબ્યા કરે (૧૭) હું હું જેવા ઉચ્ચારો કરે
(૧૮) ખડખડાટ કર્યા કરે (૧૯) વાદાની જેમ અવથિત
બની આમતેમ જોયા કરે, કે હાહ ફફડાયા કરે

★

★

★

(૮) શ્રી લોગસ્સ (નામસ્તવ) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

લોગસ્સ-નોકો વિશે ઉજ્જવેઆગરે-ઉત્તોત કળાગ વગમ-
ધર્મકપ તિત્થયરે-(તારે તે તીર્થ) તીર્થના આનાગ નિષ્ણે-અતગત
રાગ્રેવરૂપી યજુઓને ઇતનાગ અરિહુતે-૪ ધાતી કર્મો કલુનાગ
અગિહતોની કિત્તસ્મ-અતિ (કીર્તના) કરીય ચડે-સપિ-ચોવા
(જે આ અવસ્થાપિંડીમાં ૩૪ નીર્થપતિઓ આ ભગતશેનમા ધર્મ ગવા તે
કેનલી-કેવગયાનો ઉમલ- (૧) નમસ્તેવને, અગિહ- (૨) અગિહ
નાથને ચ-અને (બધે આ અર્થ સમજવો) વ કે-વાદુ હુ (બધે
આ શ- નો આ અર્થ સમજવો) સલ- (૩) મમવનાથો અભિ
હુ- (૪) અગિહ નમ્વામી સુમ- (૫) સુમતિનાથો પડેમ
પહુ- (૬) પદમજનને સુપાસ- (૭) સુપાર્થનાથને નિષુ-ગમ
દેવને જિતનારા કેવળીને (બધે આ અર્થ સમજવો) ચદ-પહુ- (૮)
ચદમજનામી સુવિહિ- (૯) સુવિધિનાથને સુદેવ- (૧૦) પુપા

જાવાન તરીકે પણ ઓળખાવા હતા મીઝન-(૧૦) શીતગનાયને
 મિઝનસ-(૧૧) ગેરામનાયને વામુપુઝન-(૧૨) વામુપૂત્તમ્વામીને
 વિમન-(૧૩) વિમનનાયને અણત-(૧૪) અનનનાયને ધમમ-(૧૫)
 ધમનાયો સતિ-(૧૬) સાતિનાયને વદામિ-દુ નલ્લ કુ કુ
 કુચુ-(૧૭) કુચુનાયને અર-(૧૮) અગનાયને મહિ-(૧૯) મહિ
 નાયો મુખિનુવચ-(૨૦) મુનિસુવતસ્વામીને નમિ-(૨૧) નમિનાયને
 ગિરુનેમિ-(૨૨) (અગિરુનેમિ) નેમિનાયકને પાસ-(૨૩) ધો પાધીનાય
 પ્રબુને તદુ-તથા વદમાખ-(૨૪) (મદાલ) વર્ધમાનમ્વામીકને
 (૨૫) એવ-એવી તે મએ-મે અભિયુઆ-સ્ત પા
 (મુતિ કી) વિદ્યુય-દુ કા ઉ રયમવા-(કર્મ) ગ્ગ અને (કર્મ)
 મેસ જેમલે એવા પદ્મીલ-સુર ક્યો છે જગ-જગ (ધકપથ) અને
 મન્જા-મગ્ગ (જેમલે એવા) અવીસંધિ-એવીનેય ગિજુવના-
 સામા ય કેવળાઓમા ઉત્તમ તિત્થયરા-તીર્થ કરે મે-માગ ઉપગ
 પસીયતુ-પ્રમ્મ યાઓ કિત્તિય-નુતિ કગએવા વદિય-વદન કગ
 એતા મહિયા-પૂનએવા જે એ-જે આ લોગસ્સ-લોકમા
 ઉત્તમા-ઉત્તમ સિદ્ધા-મિદ્ધ યવા છે આગગ્ગ-આગમ્મ માધેના
 ખોહિવાલ-(ખોધિ એટલે સમન્તિ) સમ્વગ્ધર્શનનો લાગ સમાહિ-
 સમાધિ વગ-અગ ઉત્તમ-ઉત્તમ કિત્તુ-આપો અ દેસુ-અરોધી
 નિગ્ગમવયરા-વજ્જા નિર્મળ આ અ્યેસુ-સર્થો કગતા પણ અહિય-
 વધારે પયાગવરા-પ્રમસ કગનાગ સાગગ્ગ-મોટામાં મોટા જે
 અવબૂમણ સમુત્ત વેના જેવા ગલીગ-ગલીર સિદ્ધા-સિદ્ધ
 ભગવાનો સિદ્ધિ-મોક્ષ મમ-મને દીમતુ આપો

સૂત્રાર્થ

લોગસ્સ ઉગ્ગએઅમરે-લોકને વિષે ઉદ્યોત કરનાર.

ધમ્મતિત્થયરે જિજ્ઞે-ધર્મસ્વરૂપ તીર્થ (સાધુ, સાધ્વી, આવક અને

આવિઘ્નશ્રી ચતુર્વિધ શ્રી મધ)ના આપનારા તથા રાગ ને
દેવ એ બે મંગલશત્રુના હાનનાગ

અગ્નિ તે દિત્તિ-રસ-અગ્નિ ત ભગવતોની -તુતિ, દીર્ઘ ન કડીશ
ચ-રીસપિ કેવલી-જે ચૌવીથે કેવલજ્ઞાની હતા તેજ્ઞાની (૧)

હિસભમજિઅ ચ ન કે-શ્રી ઋષભદેવ અને શ્રી અજિતનાથ
પ્રભુઓને માહુ હુ

શભવનભિજાદા ચ મુમર્દ્ય ચ-શ્રી મભવનાથ, શ્રી અભિનંદન
સ્વામીજી અને શ્રી મુમતિનાથ ભગવાનન

પદ્મમપ્પાદુ મુપાસ-શ્રી પદ્મપ્રભાજિનને અન શ્રી સુપાર્થનાથ
સ્વામીને

જિષ ચ ચદ્રપાદુ વ કે-અને રાગદ્રવને જિતનાર એવા શ્રી
ચદ્રપ્રભ જિનેશ્વરને હું નર્ગ-અ કટે હુ (૨)

મુવિહિં ચ પુદ્ગલ-શ્રી મુવિધિનાથ અથવા જેમનું બીજું નામ
શ્રી પુદ્ગલ પ્રભુ છે તેમને

સીઅવ સિલજસ નારુપુજ્ય ચ-શ્રી સીતળનાથ, શ્રી ગેયાસ
નાથ અને શ્રી વામુપૂજ્યસ્વામીને

વિમલમભ ત ચ જિહ્વુ-શ્રી વિમલનાથ, શ્રી અનંતનાથ ભગવાનને
તથા નગદેવ વિગેરે અતર શત્રુઓને જિતનાર એવા

ધર્મ સતિ ચ વદામિ-શ્રી ધર્મનાથજીને તથા શ્રી શાંતિનાથ
ભગવતને વદન કરું છું (૩)

કુચુ અર ચ મર્દિન-શ્રી કુચુનાથ, શ્રી અરનાથ અને શ્રી મન્વિનાથ
જિનેશ્વરને

વ ર મુણિમુ રવ નામિન્નિય ચ-શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજીને તથા
રાગ-દેવને હજીના શ્રી નમિનાથજી પ્રભુને હું વાહુ છું

ન તામિ નિહનેમિ-શ્રી નેમિનાવ પ્રભુ(શ્રી અનિહનેમિ)ને નમન-ધન
કરે છું

પાસ તહુ વધ્વમાલ ચ-ભગવાન શ્રી પાર્થનાથસ્વામીને તથા
શ્રી મહાવીરસ્વામી(વર્ધમાન-વાગી)ને નમન કરે છું (૪)

એન મએ અલિધુઆ-એવી રીતે (તે ભગવતોને) મે સ્ત-આ
વિદુય યમના પડીલજરમગ્ના-એમણે કર્મરૂપી મન અને
મવ દાળ્યા છે એવા તથા વૃદ્ધાવસ્થાના અને મગ્નના દુ ખે
જેમના નાશ પામ્યા છે એવા

ચડેરીમપિ જિપુનરા-ઓપીએ જિનેશ્વ-ભગવતો

તિતથય । મે પરીયતુ-તે તીર્થક જ લાવો માગ ઉપર પ્રસન્ન
થાઓ (૫)

મિતિય વનિ મહિયા-જેઓ (દેવા ને દેવેદ્રોષી પણ) વચનથી
મ્તુતિ કરાએવા ન, કાયથી વદન કળાએવા છે અને જેઓ
દેવ અને માનવસુમાજથી પૂજાએવા છે

જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા-જેઓ આ લોકમા ઉત્તમ સાગિત
થયા છે

આરુગ યોદ્ધિયાસ-તેઓ આગેમ્યપૂર્વક (ગુદ્દ દેવ, ગુરુ
ધર્મની શ્રદ્ધાઉપ) મમકિતની પ્રાપ્તિ

સમાહિવરમુતમ દિંતુ-તેમ જ ઉત્તમ અને શ્રેષ્ઠ એવી સમગ્ર
રૂપી સમાધિને આપો (૬)

ચ દેમુ નિમ્મનયગ-ચદ્રોષી પત્ર ઘણા જ નિર્મળતાવાળા

આમ્મએમુ અહિય પયામયના-મૂયો કરતા પણ વધારે (જ્ઞાન)
પ્રમશ આપનારા

સાગરવરગ લીરા-વય જુગમળ મહામમદના જેવા ગ લીર

સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ સિંતુ-એવા દે મિદ્ધ ભગવતો ! મને મોક્ષ આપો (૭)

ભાવાર્થ

આ શૂન્ય બીજું નાન 'નામસ્તુત્ત' છે તેમા ભારતભૂમિમા તબેલા ૨૪ તીર્થંકર ભગવતોની નામપૂર્વક સ્તુતિ કરવામા આવી છે આ ચેતીસમા ૧૧મા, ૧૭મા ને ૧૮મા ને ત્રણે પ્રભુજીએ ચક્રવર્તિની અને તીર્થંકર પદની બે બે ક્ષત્રિઓ પામ્યા હતા આ લોગસ્થનો કાઠસ્થાન્ય ૧૫ ત્રીસાત્રીસનો છે તેથી અદેસુ નિમ્મલવણ સુધી સામાન્ય રીતે કરાય છે

પરિભવ

- ★ કાપોત્સર્ગમા પાંચ પરમેષ્ઠિ કે ૨૪ તીર્થંકરોનુ અગ્રણ્ય કવવાનુ હોય છે કાગળ કે તેમનુ નામપૂર્વકનુ અગ્રણ્ય પવિત્ર બનાવે છે તેથી કાઠસંખ્યામા નવકાર કે લોગસ્થ ગણવામા આવે ■
- ★ તીર્થંકર ભગવાન પાસે જઈને શુ શુ અગાય તે થોડુ થોડુ લોગસ્થમા પણ સિખવાડવામા આ પુ છે કે માગ પગ પ્રસન્ન થાઓ મને વર્મ કવવા આદેશ્ય આપો સમક્ષિત અને સમાધિ આપો કવો મને મોક્ષ પણ આપો
- ★ મોક્ષ ૧ મન લાંસુધી આપણને સમાધિની પણ જગ છે ધર્મની આગમ ૧૧ ૨૦ આદેશના પણ જગ છે તેમ આ ૨૪ ઉત્તમ પુરોહિત ગુર્વાતી ૧૫ ૨૨ છે એમ આ સૂત્રમંથી આપણો ભગવાન મળે છે

સગળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧—લોગન્સ સૂત્રનું બીજું નામ શું ? તેમાં શું આવે છે ?

ઉત્તર—લોગન્સનું બીજું નામ 'નામન્તવ' છે તેમાં ૨૪ લીર્થ કર ભગવતોને વદના કવચમાં આપી છે જ્યેષ્ઠ પ્રભુજીના નામો તેમાં હોવાથી તેને 'નામન્તવ' કહે છે.

પ્રશ્ન ૨—એક લોગન્સનો કાઉન્મગ્ગ ઠંટવા શ્વાસોશ્વાસ પ્રમાણ ગણવો ?

ઉત્તર—કાઉન્મગ્ગનું પ્રમાણ જ્યારે ૨૫ શ્વાસોશ્વાસનું હોય છે ત્યારે અદેસુ નિગ્મનયગ સુધી પચીશ પદો ગણાય છે ૧ પદ બરોળગ ૧ શ્વાસોશ્વાસ.

પ્રશ્ન ૩—પુષ્પદત્ત, અરિષ્ટનેમિ અને વર્ધમાન જો ૮૫૫ પ્રભુજીના નામો છે ?

ઉત્તર—પુષ્પદત્ત શ્રી સુવિધિનાથજીનું, અરિષ્ટનેમિ શ્રી નેમિનાથ પ્રભુનું અને વર્ધમાન શ્રી મહાવીરનું બીજું નામ છે.

૯ શ્રી કરેમિ ભતે (સામાયિક) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

કરેમિ—હુ કરુ છુ ભતે—તે ભગવાન ! સામાયિક—સામાયિક સાવજગ—(સાવજ) પાપવાળા જોગ—આ જોગ જોગ પન્વદ્યામિ ત્યાજ કરુ છુ ભત—જ્યામુધી નિયમ—નિયમો પજજીનામામિ—હુ મેરુ (પરુપાસના કર) છુ હુનિહ—મે પ્રમરે તિનિદેખ—તે પ્રમરે

મણે-મનથી વાયાએ-વચાથી (નો) કાચેલ-કાચારડે ન કરેમિ
 કરુ નહીં ન કારવેમિ-ગીજન માંને કરાવુ નહીં તરસ-તે (પૂર્વના
 ઘણેન પાપોગાથો) બતે-હ બગવત ! પડિક્કમામિ-હ પાડે તે
 હુ (તિકમુ) હુ નિંદામિ-તે પાપોગાથો હુ આત્મસાક્ષીને નિંદુ
 હુ ગણિદામિ-કુરુમનાગજ તે માક્ષીને વિશેષ નિંદુ હુ અંો અપ્યાન-
 પાપથી લેપામેતા માગ આત્માને વોમિનમિ-હ વોમિગાવુ હુ

સૂત્રાર્થ

કરેમિ બતે ! સામાન્ય-હે બગવાન ! હું આમાયિક કરુ હુ
 આવજજ લેગ પચ્ચદ્ધામિ-સાવડ પાપવાળા વ્યાપારેના પચ્ચ
 દ્ધામુ કરુ હુ

જાન નિયમ પચ્ચજુનાસામિ-જયા મુધી હુ આ નિયમને મેલુ
 હુ ત્યા મુધી

દુનિહુ નિનિહોમ-(કરણ, કરાવણરૂપી) એ પ્રજાના યોગોવટે (મન,
 વચન ને કાયારૂપી) ત્રણ પ્રકારના યોગોવટે

મણે, વાયાએ, કાએલ-મનથી, વચનથી અને કાયાથી

ન કરેમિ, ન કારવેમિ-(સાવધ યોગોને) ન કરુ અને ધીજન પાસે
 ન કરાવુ (મન પડે કરુ કે કરાવુ નહિ, વચનથી કરુ નહિ કે
 કરાવુ નહિ અને કાયાથી કરુ નહિ ને કરાવુ પણ નહિ)

તરસ બતે ! પડિક્કમામિ-હે બગવત ! તે પાપથી હું પાછો
 હકું હુ

નિંદામિ ગણિદામિ-આત્મસાક્ષીએ નિંદુ હુ, ગુરુમહારાજની
 સાક્ષીએ વિશેષ પ્રકારે નિંદુ હુ,

અપ્યાન વોસિરામિ-અને મા ! અત્માને પાપથી વોસિરાવુ
 (એટલે ત્યાગ કરુ) સાવધ યોગોની વાસનાઓનો ત્યાગ
 કરી સમતારૂપી અસ્વાદનો અનુભવ કરુ હુ)

ભાવાર્થ

આ સૂત્રનું બીજું નામ સામાયિક લેવાનું સૂત્ર છે. આ સૂત્ર ૨૧ શાગીનું સામ્યુત સૂત્ર ગણાય છે કાન્ય કે સર્વ મનોના સાર “ગમતા છે આ સૂત્ર સામાયિક લેવી વખતે બોલાય છે આ સૂત્રમાં શિન્નભિન્ન રીતે છબ્બે આવશ્યક સામાયિક છે જન મનના ૬ બીજા અધ્યયોને પ્રતિપાદન કરનાર મૂળભૂત સૂત્ર છે

પરિભાષ

- ★ દેવતાગો સામાયિક ફરી સકતા નથી માટે મનુષ્યના ભાગ્યમાં સામાયિક હોય તો તેથી મનુષ્યને (જો સામાયિક કરે તો) ભાગ્યમાંથી માનવો પડે છે
- ★ અર્ધિમા પગમો ધર્મ -જો આપણે કદીએ છીએ તે અપૂર્ણ ગીત સામાયિકમાં જ રાણી સમાય છે હિંસા ન કરવી તે અર્ધિમા કહેવાય તેવી તેની આખ્યા ફરીએ ને તેથી પાત્ર આમજ વધીને વર્ણુનીએ, તો કહેવાય કે પ્રાણીમાત્રની હિંસા નહીં કરવાની પ્રતિજ્ઞા લેવી તે સાચી અને શુદ્ધ જોડી અર્ધિમા છે ” તેની પ્રતિજ્ઞા લેવાનું કહેમિ ૧૧ તે સૂત્ર શિખવાડે છે
- ★ કરેમિ જતે એ અર્ધિમાનું મૂળભૂત સૂત્ર છે
- ★ મન વચન અને કાયા એ ત્રણે વચ કરના “કરેમિ જતે સૂત્ર એક નશીકવણ સૂત્ર છે
- ★ વિચારશૂન્ય બની એક દેહાંજો બેસી રહેવું તેને સામાયિક કદી સકાય નહિ સામાયિકમાં ક્રોધ દ્વેષ, મર્વાદિને દબાવે સમમ શ્રવા તમાઓ સાથે સમભાવ ગળે “કરેમિ જતે ની પ્રતિજ્ઞા લ્યે અને આધિઆધિને જૂની જાણ તો તે સામાયિક ઉત્તમ કળને આપનાર બને છે

★ મન, વચન અને કાયાને સ્થિત મનાવવા તથા સમત્વયોગની ધારણા કરવા જે પ્રયાસ થાય તેનું નામ સામાયિક છે. જો તે ૩૨ દોષોથી મુક્ત હોય તો જ તેને સાચું સામાયિક લખી શકાય. શુદ્ધ સાધકને માટે તો તે એક ઉત્તમ સાધના છે. મનની ચચન પૃત્તિ સામાયિકના અભ્યાસથી ધીમે ધીમે વધે ચતી જાય છે તે તેથી સાધકેા આર્ગ સગળ બનતો જાય છે.

★ જેટલી વખત સામાયિક કરે તેટલી વખત સ સાગતો ત્યાગ કરી દહેવાય. જેટલે થોડે જગ તેને ત્યાગતિ ૫૦ ભય થશે કે એમ કહી શકાય. જેમ ગામ છાડે તો ૫ ગામ જવાય તેમ મગ સા છાડવાથી સામાયિકમા વોતગ ૧૦ પગવાનો સમય મળી રા' છે.

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-પણ જોગ ને બે કરણ શા માટે ?

ઉત્તર—મન, વચન ને કાયાના ત્રણ યોગોથી ન જરુ ને ન કાવતુ તે મૂળ્ય મુનિરાજેને સામાયિકના પચ્ચક્ષણમા પણ જોગ ને પણ કણ હેય છે, પણ આવકવર્ગતુ ધીરહી રકમનુ બ્યાજ પોષમ કે ઉપધાનમા ખં જતુ કરાતુ થી એટલે એવા કારણોથી સાવધની અનુમતિ છૂટી શકતી નથી.

પ્રશ્ન ૨-સામાયિક ઉત્તમ શા માટે લેખાય છે ?

ઉત્તર—પૈસા ખર્ચ્યા વિના ધર્મ કરવો હોય, તો તેવાઓ માટે સામાયિક બહુ ઉત્તમ છે. પુણિયા આવડુ સામાયિક બગવાન શ્રી મહાવીરદેવે વખાણ્યુ, કારણ કે તેણે નિર્મળતામયુ સામાયિક શ્રદ્ધિક મહારાજ પણ કરી શક્યા નહીં.

પ્રશ્ન ૩-કરમિ ભતે સુદમા મહત્વની કથી કથી વસ્તુઓ જાણવા લાયક છે ?

જવાબ—તેમા નીચેની વિગતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી છે (૧) માવઘ યોગના પચ્ચક્રખાણુ કરવાનું તેમા આવે છે (૨) બે ઘડી એટલે ૪૮ મિનિટ સુધી એક જ ઠેકાણે સમતાપૂર્વક બેસવાનું કહે છે (૩) પોતાની સાથે બીજા દ્વાગ પણ પાપ કળવવાનું બધ કળવે છે (૪) પૂર્વકૃત અતીત કાળના પાપકર્મોને નિહીને પશ્ચાત્તાપ કરવાનું પણ શિખવાડે છે (૫) વિનયપૂર્વક સામાયિકમા ધર્મધ્યાન ને શુદ્ધધ્યાનમા મહી સમતા રાખવાનો પણ તેમાથી ઉપદેશ મળે છે

★ ★ ★

(૧૦) સામાર્થ્યવચનુત્તો સૂત્ર

અન્વયાર્થ

મામાર્થ્ય-સામાર્થ્ય રથ-વન જુતો-પુકા, સહિત જાન-વાવત, નવા મુધી મલે-મન દોઈ-હોય નિયમ-નિયમવડે મજુતો-સહિત જોડાએલ પ્રતિજ્ઞાનદ્વિત-જે છે અમુદુ-અશુભ ક્રમ-ખર્ચે સામાર્થ્ય-આમાર્થ્ય જલિયા-જેટી વાગ-વાર મામા ચર્મિ-આમાર્થ્યને વિશે કે-વુ વળી કએ-કગી વખતે ગમલો-અમલ સાધુ ર-જેવો માનઓ-આપ દુનક-હોય છે બો છે જમ્હા-જે ક જુથી એએલ-એ દારેલો-કાગુથી ખદુસો-અગીવાર સામાર્થ્ય-આમાર્થ્ય ક્રમ-કવુ જોઈએ

સુત્રાર્થ

સામાયનયજ્ઞુતો-સામાયિક જનને ધા છુ કન્નાર આવડ
જાન મરો હોઈ નિયમમજ્ઞુતો-જ્યા મુખી મન નિયમવ
સહિત હોય એટલે કે કરમિ ભતે સૂનની પ્રતિનામા પ્રતિ
બાદ હોય ત્યા મુખી

દિત્તર્થ અમુદ્ધ કર્મ-પોતાના પૂરે કરેલા અમુત્ત કર્મને દેહે દે
(એટલે કે સામાયિક કર્મનાશ માટેના વ્યાપાર છે)

સામાય જતિઆ વારા-જેટલીવાર સામાયિક કર્મ તેનીવાર (૧)
મામાયિમિ ઉ કર્મે-જગી સામાયિક કર્મની વખત (એવે જ્યા
આવક સામાયિકમા હોય ત્યાર)

સમતો હન માનઓ હનધ જગદ્વા-આવડ સાધુ જેવો જ બને દે
(અને જે વાગવથી આવી ઉત્તાગતા પ્રાપ્ત કરે છે)

એએજ કા લેજ-તે કાન્નુથી

બહુસો સામાય કૃત્તવ-ધારી ધારી વાર સામાયિક કર્મના નેઈએ

સામાયિક વિવિએ લીધુ, નિવિએ પામું નિધિ કરતા
કોઈ અનિનિ હુઓ હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયા
કરી મિચ્છામિ દુક્ક

૧૦ મનના, ૧૦ વચનના, ૧૨ કાયાના એવ ૩૨ કોપમા
જે કોઈ કોપ લાગ્યો હોય તે મનિ હું મન, વચન, કાયાએ ક
મિચ્છામિ દુક્ક

ભાવાર્થ

આ સૂત્ર સામાયિક ખાતરી વળતે જોવાય ॥ તેમા સામાયિકના
દોરોનો ત્યાગ કરવાપૂરક સામાયિક વાગવાર કરવા બતાવુ છે સામાયિક કર્મ

વખતે શ્રાવક માધુ જેવો ગજાવ છે વળી આ સૂત્ર બોલતી વખતે જમણે હાથ કઠાસળા અથવા ચાવળા ઉપર સ્થાપન કરવામાં આવે છે. ૭ સામાયિકની પ્રેનિશાન પૂર્વતાસૂત્ર છે. આ સૂત્રની રેડ ગાથા ૧૪ પૂવધર શ્રી બદ્ર માદુમ્વામીટ મહારાગરિરિગિન શ્રી આરમ્બકનિયુઝિની છે.

પગ્મિય

★ આમારિનુ મત પૂર્વ સાવ તારે ખુદી મતનુ. ૧ હાર કાગળ કે, મતના બને સાતિ જે આમાવિકમા હી દતી તે મત વિનાના. ૨ ૬૫ અર્થ અો ચિંતાધી ભરેન કનેસમર મસાગમા કર્યાથી સમતી શકે. ૩ ગોટને સામાયિક પાગનુ રહે જતા મરી મરી અને વાગવાગ સામાયિક કરવાની મત્તવાકાસા ગખવા માટે આ સૂત્રમાં બતાવેલ છે.

★ ગ્યાપના ગ્યાપતા ગ્યાપનાટમાં ગુણ અગેપમ્બુ કરવામાં નેઈ, નવમગ પચિયિ બોલી અવગો ઠિયો હાથ ગખી મત આપતાં હાથ રખાત તેરી ગીતે ગુણ ગ્યાપન કાવ દે સામાયિક પૂર્વ થવા બાદ સવગો હાથ ગખી, નાઈ વામે કાઈ મામીએ અને હાથ ધરીએ તેરી રીતે નવકાગ બોલી ત ગુણ વાગા જેચી હાઈ ગ્યાપેલી સ્થાપનાને વિમર્ગન કરવામાં આવે છે.

★ જો કેવનિગવની દિંસાથી શ્રાવક સામાયિકમાં માધુમદાગજ નેમ મુક્ત બને છે સાધુમદાગજ નેમ સત્વ અને દિતપગમ્બુ બોવણુ, ચિગ્ગી વાડો સાચવવી, એકી નહીં કરવો થિયા ગખવા નહીં આવી ધખી સગખામખી સામાયિકનનમાં મગતી હોવાથી સાધુ જેવો શ્રાવક કેમ ન કહેવાય? ધન્ય છે! આમાવિકમતના પ્રરૂપકા!!

★ જેમ બેસ ખીતે જધાવ તમ આમારિની સમતામાં મન બને. ૧૩ પરોવાએલુ ગદે એટલે બીજા અનેક ચિંતાઓથી મુક્ત થવાના

કાગળે અને શુભ સાધા મા ચચન ગોરા મારી પાલ શેષ
ગણનામા આને નેના અગ્રુત કમો ॥ ચુચુગ રમ ૧ ધાર ૧

મગળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-સામાયિક પાગતા ડલુ સૂન જોવાય છે ?

ઉત્તર — 'સામાયિકવચનુત્તો આ સૂન જોલની વખતે જમતો ખાય ચરવળા અથવા કટાસણા પર ચ્યપાય છે જે મવળો હાથ રખાય છે, તે રથાપવા શુભોને પાછા જે થી લેવાતુ સૂચવે છે, જોલે તે રથાપના વિસજ્જન ક વાની ક્રિયાવિધિની સૂચના મમાન છે સામાયિક પાગતી વખતે સામાયિક વચનુત્તો તેથી જોલાય છે

પ્રશ્ન ૨-સામાયિકમા કયા કયા દોષો તજવાના છે ?

ઉત્તર—મનના ૧૦ વચનના ૧૦ અને કયાના ૧૨ એ બત્રીશ દોષો વિનાતુ શુદ્ધ સામાયિક થવુ જોઈએ

પ્રશ્ન ૩-મનના ૧૦, વચનના ૧૦ અને કયાના ૧૨ દોષો ગણાવો

ઉત્તર—(૧)શત્રુને દેખી દ્વેષ કરે, (૨)અવિવેક ચિતલે, (૩)અર્થ ન વિચારે, (૪) મનમા ઉદ્વેગ થયે, (૫)ચમતીર્તિ વાગે, (૬)વિનય ન કરે, (૭)ભય ચિતલે, (૮)આપાઝ ચિતલે, (૯)કળા માટે ન દેષ ગણે, (૧૦)કળની ઇચ્છા રાખી ધર્મ કરે આ દશ દોષો મનના ૧૦ વચનના દશ દોષ નીચે પ્રમાણે છે (૧)ખરાબ વચન જોલે, (૨)જુ કાગ લુકારા કરે, (૩)સાવધ આદેશ કરે, (૪)લવાગ કરે, (૫)ડલેહ કરે, (૬)

આનો બાજો કહે, (૭)ગાળો દ, (૮)ગાળો રમાડે, (૯) વિચ્છા કરે, (૧૦) જામી કે કાયાના ગાળ દોષો નીચે મુજબ છે (૧) આસન અપગ ગળે, (૨) ચારે ગાળુ જુએ, (૩)સાવધ કામ કરે, (૪) આજમ મડે, (૫) અવિનયે જાલે, (૬) જોડુ લઈ ભેરે, (૭) મેવ ઉતારે, (૮) ખણજ ખણે, (૯)પગ પગ પગ ચલાવે, (૧૦) અગ ઉધાડા કરે, (૧૧) અગ ઢાકે, (૧૨) નિદ્રા લે

૧૧ શ્રી જગચિંતામણિ(ચૈત્યવંદન)સૂત્ર

અન્વયાર્થ

ક્રમશઃક્રમેણ-ક્રમશઃ કરીને સહિસહ-આતા આપો ભગવન્-હે ભગવતા ચૈત્યવંદન-જિતવ ના કરે ? નમ- (મુખમહાગજ અથવા વડિન જવાબ આપે કે કરે) સ્તુતિ ! જેવી આશા

જગચિંતામણિ-વિશ્વમાં બન્ધ હોયને માટે પ્રચિન્નત આપનાર ચિંતામણિ ગુણ સમાન જગનાહુ-નયુ જુનનના તથા જગમુરે-દુર્ગા માત્રના ગુરુ (હિતોપદેશ આપી મત્વ માર્ગ દર્શાવનાર) જગ જગમુખ-વિશ્વનુ રક્ષણ કરનાર જગમુખ-વિશ્વ ॥ પ્રાપ્તી માત્રના મધુ સમાન જગસાચનાહુ-નયેન લોકના હવે માત્ર સાર્થવાદ સમાન જગસાવવિશ્વજગમુખ-વિશ્વમાં ગહે ॥ ચાચા વાચીના વાવ નાજવામા વિચક્ષણુ અમુકવચસહનિઅમરુવ-જટાર્પ રીત ઉપર ગ્યાપન થવા છે કેવ એટલે વિન, (પ્રતિમા મૂર્તિ) જમના જોના કુમ્ભકુવિણાસાસ-આપે કમોનો નાસ કરનાર ચંદ્રનીસપિ-નોવી ૨૪ જિતનર-તીર્થ કા જગવતો જયતુ-રાવતા વતો અપ્યહિતુય

માસખ-કોઈથી નહીં દબામેનું અતિશય એટલે શાસ્ત્રવત્તુ જે શાસ્ત્રન
જેઓનું મેવા

ક્રમભૂમિહિ-૧ જગત્ત્રય પ અ નાનુમિત્યો ૧ મદારિત્ત્વના
એમ ૧૧ કમભૂમિર્મા પદમ-પ૨ ૥ (વજ્રકવચાગ્રાય નામના) મદ્ય
યણિ-(મ ૨૧મ ૧૬ જ મજ્જાન સીંગ) સપત્ત્યુત્તમા ઉત્તોસય-ઉત્તૃષ્ટપણે
સત્તરિસય-મેકમે સિત્ત ૧૭૦ જિજ્ઞાસુભાવ-જિજ્ઞાસુ નિહરતા-
વિચરતા બુદ્ધિ-મળી સકે ૬ (૧ તેઓની નનકોડિહિ-૬ નવ કોડ
કેનદીણ- વાચાડીઓની સખા નાવ , તથા કોડિસાહસ્ય નવ-૬
નવ હનત કોડ સાધુ-સાધુગાડી ગરેમ-ગત્તનાં સર્વ-વર્તમાન
કામે-હાતમા જિજ્ઞાસુવીસ-૨ વોસ જિજ્ઞાસુ (સીમખગસ્વામી
વિગરે) તે સર્વના મુખિ મિત્ત કોડિહિ-મે કોડ મુનિવરે વરનાખ
ઉત્તમ દેવગણનાવાગા છ સમખુદુ-સાગી રમખ સાધુ મદાત્માએ-
કોડિસાહસ્ય કુચ્છ-એ દનવ કાકને મુખિજગદ્-ગતીએ, ગુતિ
કગય છ નિચ્ચનિદાણિ-તિય સવાર ઠી ૧

જયઉત્તરતા વતો મામિય-હ આમી (હે બમરાન ૧) નિસહ-
શ્રી કમખગ-વામી સત્તુજિ-માનીયમી સનુજયગિગજ ઉ ૧ (પાની
તાણામા) ઉનિજલિ-શ્રી મિનારજ મદાતીર્થ ઉપર (લુતાગમા)
પહુ-પ્રમુ નેમિજિજ-શ્રી નેમિનાય બગવાન વીર-મી મદાવીગમ્વામીજ
સમ્યજિ સત્યપુ ૧ (સામોગ નગમમા) મદખ-શીખાનનાગ બરમ્યમ્મહિ-
બરુચ નગમા મુણિમુન્નય-મી મુનિસુવનમ્વામી મુદ્ધરી પાસ-મુદ્ધરી
પાર્શ્વનાય બગવા ૧ (ગિટાટ ગમમા) કુદ્ધ-કુ ખ અ ૧ દુરિય-દુરિતોના
(પાકર્મો ૧) ખડખ-નાસ કનાગ અવર-ગોળ નિદેહિ-મદાવિદ
કર્મોમા તિયયરા-તીય બગવતો મિહુ દિમિ-પૂર્વ આદિ વારે
ગિઓમા મો વિદિસિ-મ્મજાન આદિ વારે વિદિતા-ખૂણાઓમાં
નિદેવિ-જે કોઈ પણ તીન્ન-અતિત(જત)કાલ અવ્યાગય-અનાગત

(મરિ ૧) માત્ર નિષેધ-અનર્થમાન કાવચ (યજ્ઞેના યસના કે દાદા ॥
હોષ તે) ૨૮-સંદ્ધિ હુ મિત્રસુસન્ને-સર્વ જિનેશ્વરને

સત્તાજીવન-(૮૭) સત્તાજીવન મહુઆ-દગ્ધ વજ્રમા છપન-
છપન (૫૧) ગણ અદ્વૈતકોડિઓ-આક કોડ મતીમય-(૩૨) મતીમય
આમિયાદ-આમી નિઅનોએ દર, મનુષ્યને પાતા ॥ એ ત્રણ તાકા
વિરે આવેના શેઝિ-ચેતો વેદ-વાદ હુ પત્ર-સ-(૧૫) ૫ ૨
કોડિ-કોડ સયાદ-મા કોડિઆયાવ-મેતાલીમ (૪૨) કોડ વજ્ર-
માપ અકરના-(૫૮) અત્રાન છતીમ-(૩૬) મહુઆ-દગ્ધ
અમિદ-(૮૦) એશી સામય-સાધના મિત્રાદ-પ્રતિમાજીઓ ॥
પ્રજામામિ-મગ્ધ નમારી પ્રજામ કરુ હુ

મુત્રાર્થ

જગદિતિમામિદ્વિ ! જગનાદ !-ત્રણે જીવનના જીવોના મુખી થવાના
મનોવાહિત પૂરવાને જિનામશિરસ્ત સમાન હે ત્રણે
જીવનના આમી !

જગગુરુ ! જગન્નાથ !-પરો દ્વિય જીવોને ઉપદેશ આપી તાગના ॥
હે ગુરુદેવ ! તથા અભયદાનના મહાન ચમત્કારિક સૂત્રવદે
છએ કાવચના જીવોનું રક્ષણ કરનારા !

જગજ્ઞાન ! જગસત્યવાદ !-હે વિશ્વજીવ ! (તેર જેને દૂર
કરી વિશ્વજીવત્વનો મહામૂનો ને આદર્શ ઉપદેશ આપનારા ॥
મોક્ષાભિલાષી દુનિયાને મોખે લઈ જવા માટેના હે સાર્થવાદ !
(મુક્તિપુરી જનાર સઘના અધિપતિ સઘવી ॥)

જગસારવિશ્વજીવ !-અકરુચ તથા જીવાદિક નવ તત્ત્વોના
રહસ્યોને દર્શાવવાને વિરે વિશ્વજીવ એટલે સંકેત અને મહાસાની !

અકાનય સઠનિઅ સ્વન-અપાપત મહાતીર્થની ઉપર લગ્ન મહા
રાત્રએ ન્યાપન કર્યા છે બિઝો (મૂર્તિ) જેમના

હમમકુ નિષ્વાસાજ-જ્ઞાનાવસ્થાથી આદિ આઠે કમેનો નાશ કીધો છે
(ને મુકિત મેળવી છે) જેમતો

ચત્રીસપિ બિજવન-એવા ચોવીશે જિનેશ્વર ભગવ તો

જયતુ અપ્પરિહયસામજ-જયવ ના વર્તો, તથા દેહશી કરી નાશ
નહી થાય તેવું ચાન્ધતું જૈન શાસન પણ જયવ તું વર્તો (૧)

કમભૂમિહિં કમભૂમિહિં પમસઘયણિ-આસિ, મસિ ને કુવિ એ
ત્રણ કર્મથી જ્યા આજીવિકા ચલાવાય એવા કર્મભૂમિના
પદર કોનોને વિષે પહેલા વજનપલનાગચ સઘયણના
ધણી એવા

ઉકોસય સત્તરિસય-ઉત્તરપાપે એકસે સિત્તર (વધારમા વધારે)

જિજનસાજ નિહુત લખલ-તીર્થ કર ભગવ નો વિચરતા મગી
શકે છે

નનકોડિહિં કેવલીજ-તેમનો કેવલનાનીઓનો પરિવાર કુદરે
નવ કોડનો હોય છે

કાડિ સહસ્સ નવ સાહુ ગમમર્ધ-અને સામાન્ય સાધુમહારાજો
તે બધા ૧૭૦ ભગવાનોના નવ હજાર કોડ હોય છે

સપઈ જિજનસ વીસ, મુણિ-સપ્રતિ એટલે વર્તમાનકાલમા શ્રી
સીમધરસ્વામી પ્રમુખ ૨૦ તીર્થ કર ભગવાનો પાચ મહા
વિદેહ શેત્રોમા વિચરે છે તથા મહામુનિઓ

બિહુ દોહિ વગ્નાજ-એ કોડની સખ્યામા કેવલજ્ઞાનને ધારણ
કરનાર હોય છે

મમલા દોડિ સહુમદુઅ-એ હજાર કોડ મામાન્ય માધુમનિગળે
સર્વે નગીને વિચરે છે તે મર્વને

શુણિગર્વ નિચ્ચ નિહાણિ-હ મેથને માટે મગજ પ્રભાતે
અવવામા આવે છે (૨)

જ્યદ સામિય ! જ્યદ મામિય ! રિમહુ મતુજિ-તીર્થોધિરાજ
શ્રી ગનુજય ગિગિરાજ ઉપર ભગવાન શ્રી સ્વભદ્રેવમ્વામી
જ્યનત ન્હો

ઉર્જિગતિ પહુ નેમિનિજ-તથા શ્રી ગિગ્નારજી મજાતીર્થ
ઉપર શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ (જ્યન તા વર્તો)

જ્યદ વીર મચ્ચદિગ્મિગ્મડણ-મ ચપુગી (સાચો નગર)ના આબૂરાણ-
ઉપર અમતીર્થપતિ શ્રી મહાવીરમ્વામી ભગવાન જ્યવ તા વર્તો

સરચ્ચદિ શુણિસુગ્નય-(ભૂગૃકચ્છ) બરુચ નગરમા દેવાધિદેવ
શ્રી મુનિસુવતમ્વામી પ્રભુ

મુહુરીપામ દુહુદુનિચ્ચખડણ-(દીટોઈ ગામમા) શ્રી મુહુરી
પાર્થનાથ ભગવાન જે બહુનવર્ગના દુખ અને દુગ્તિનો
નાશ કરનાર છે (તે તમા)

અનર વિદેહિ તિથયરા-બીજા પાથે મહાવિદેહ ક્ષેત્રેને વિષ
જે જે તીર્થ કર ભગવતો છે તે તથા

ચિહુ દિસિ નિનિસિ કિંકેનિ-ચાટે દિશામા કે ચારે વિદિશાઓમા
જે કોઈ ભગવતો

તીગ્માણાગસપ અ-ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન કાલ સબ ધી
વડુ ગિજ સ વેનિ-તે સર્વ તીર્થ કર દેવોને હું વાદુ છુ (૩)
સત્તાણ વર્ષ સહુગ્મા-સત્તાણ હજાર

ઉત્તર—અમિ (અધિયારો), મસિ-ચાદી (વખવાના સાધનો) અને કૃપિ (ખેતી)કપી પણ કર્મથી ત્રિવિધ વ્યાપારની જ્યાં પેટ માટે કમાણી કે મજૂરી કરી જવલાર આવેના હોય તે કર્મભૂમિ કહેવાય છે

પ્રશ્ન ૫—કર્મભૂમિના ક્ષેત્રોના નામ આપા, અને તે કયા આપેલા છે?

ઉત્તર—જ ત, જૈરાવત ને મજાવિદેહ એ ત્રણ નામના પાત્ર પાત્ર ક્ષેત્રો છે જળકીપમા ઠ, ધાનકી ખડમા અને પુષ્કરધર્-કીપમા સર્વે મળી ૧૫ થાય છે

પ્રશ્ન ૬—જગતિ તામણિની પાત્ર ગાથાઓનું ક્રંક વર્ણન કરા

ઉત્તર—પહેલી ગાથા સવૈયામા છે, અને પાછળની વસ્તુ છકમા જ્યાંએવી છે પહેલી ગાથાથી અષ્ટાપદ પર્વત પરના ચોવીશે તીર્થ કરોને વહના કરેલ છે બીજી ગાથાથી ઉત્કૃષ્ટ કાવમા વિચરતા ૧૭૦ તમા હાવ વિચ તા ૨૦ તીર્થ કરોને વહન કરેલ છે ત્રીજી ગાથાથી પ્રસિદ્ધ કે અપ્રસિદ્ધ ત્રણે કાલના તીર્થ કરોને વહન જાયએવ છે અને ચોથી તથા પાંચમી ગાથાથી ત્રણ લોખના ચેત્યે તથા શાશ્વતી પ્રતિભાઓને વહન થાયએવ છે

પ્રશ્ન ૭—અષ્ટાપદ તીર્થ કયા છે? શું તે બહુ જ જિવ્યો છે?

ઉત્તર—શ્રી અષ્ટાપદ તીર્થ હિમાલયમા દકાર્મ ગએવ છે તે ઘણા જ જિવ્યો છે તેના આઠ પગધિયા છે કેવો ત્યાં સેવાભક્તિ કરે છે ક્ષણ ત્યાં માણુએ જઈ શકતા નથી

પ્રશ્ન ૮—અષ્ટાપદ તીર્થ ઉપર શ્રી ગોતમસ્વામીજી બગવાન જત્રા માટે ગયા ને આપણે કેમ જઈ શકતા નથી?

ઉત્તર—શ્રી ગૌતમશાસ્ત્રીજી ભગવાન અનત લિંગિને ધારણ કરનારા હતા તેઓશ્રીએ અષ્ટાષ્ટ તીર્થ પર જતા સૂર્યના નિરોધ પકડીને કિન્છોના આવળનથી આત્માની અનતી શક્તિઓ કે લિંગિઓનો ઉપયોગ કરીને ભગવાન ઠરી હતી આપણી પાને તેની શક્તિઓ પ્રગટ નહીં હોવાથી આપણે જઈ શકતા નથી

પ્રશ્ન ૬—મૂર્તિને વદન ઝગવથી લાભ થાય ?

ઉત્તર—હા ઘણો ઘણો લાભ થાય આપણે ચેતન હોવાથી પાપાણને વદન થાય નહીં, એવું કહેવાયજ નહીં દુનિયામાં રૂપિયો કે સોની નોટ કયા જડ નથી ? હવા પીવાથી શરીરમાંથી રોગ ફર થાય છે, તેમ આ મૂર્તિને નમન, દર્શન, વદન, ભક્તિ કરવાથી દુર્ગતિ દૂર થાય છે ઘરેણા, મકાન, અવેરાત, મોતું, ચાલી ફરેકની કિમત હોય છે, તેા આ વીતરાગ પ્રભુની મૂર્તિ તેા આપણને વીતરાગી બનવાનું શિખરે છે તેની કિમત આપ્તવીજ જોઈએ, માટે જ નિનેશ્વર ભગવતની પ્રતિમાજી ન દોય, તેા મુક્તિની કે વીતરાગતાની આખી કોણ કરાવે ? માટે કલ્યાણ કરાવનારી વીતરાગી દેવાધિદેવ જિનેશ્વર ભગવતની મૂર્તિ તાગનારી છે રાગીની મૂર્તિ હોઈ શકે જ નહીં વીતરાગપણ બતાવતી હોવાથી તેને પૂજી શકાય છે

વાસનની આદિ અથવા જગ્યાત કા તાગ છે તે નિશ્ચયરાજ-તીર્થ
 કરો સય-પોતાની ગળ સંયુદ્ધાપ-ગોષ પામેલા પુરિ-પરપોતે
 વિમે ઉત્તમાણ-ઉત્તમ સીદ્ધાણ-પ્રમોમા સિદ્ધ સમા ૫-પ્રમોમા
 શ્રદ્ધ પુરિ-આણ-પુરિ નામના ઉત્તમ કમળ જેવા ગૌરુદ્ધીણ-
 દ્વાર્યાની વ્યતિઓમા જેમ મળતિ ઉત્તમ મનાર છે તેમ પુનઃ
 જાતિમા મળતિ જેવા ઉત્તમ જેઓ છે તેમને લો પુત્તમાણ-
 લોકમા ઉત્તમ નાટાણ-નોકના નાય હિઆણ-નોનાનુ કિત કાગ
 (ભવિષ્યવોનુ કાણુ કનારા) ૫૫નાણ-વિશ્વમા પ્રદીપ-દીપા સમાન
 પદ્મજે-અગરાણ-ભવિ લોકમા પ્રદીપ-વાનવકારા ૫૫નાવનાગ
 અભય-અપરકિતપણુ વ્યાણુ-આપ ૫૫ ૫૫ અપ્રમુદ્યાણ-વિવેકચક્રો
 આપનાગ મગ્ગ દ્યાણ-મુક્તિમાર્ગને જતાના ૫૫ના દ્યાણ-
 શાણુ આપનાગ યોહિ દ્યાણ-ગોષ સમન્તિને આપનાગ ધરમ
 દ્યાણ-ધર્મની પ્રાપ્તિ કાવનાગ ૫૫મ દેસિઆણ-જે ધર્મો ઉપદેશ
 દેનાગ છે વરમ નાયગાણુ-ધર્મના જે ગ્યાપક-નાવક ૩ ધરમ
 સારદીણ-ધર્મરૂપી ગ્યા ૫૫ અપનાગ જે સાર્થી છે વર-ઉત્તમ
 ધર્મરૂપ આદિરત-આગ મતિ ૫૫ અત કાવનાગ ચક્રનકીણુ-
 ધર્મચક્રવર્તી અપ્રકલ્પ્ય-મોષથી કદી પણ નહીં શક્તી શક્તર એવા
 પ્રકાશવાળા નાણુ-ઉત્તમ જ્ઞાન અને દેસાણ-દેસનને ધરણુ-ધાગણુ
 કનાગ નિશ્ચદ-નદ ચપુ છે છમાણ-છવરથપણુ જેમનુ જોના
 (કેવળજ્ઞાન પૂર્વેની અજ્ઞાન દશાને ઇશ્વર્યાચ્યા કદવાય છે) જિજ્ઞાસ
 ગમદેવરૂપી અતરજનુઓને જિતનાગ જાનયાણ-મીઞ્નઓ ગમદેવથી
 જિતવાનાગ તિજ્ઞાણુ-જોતે સસાગસમુધી તરેલા તથા તાન્યાણ-તે
 મસાગથી બીજાજો તાન્યાગ જુદ્ધાણ-પોતે ગોષ પામેલા તથા
 યોહુયાણ-અ-અભવિષ્યવો ગોષ કાવનાગ મુલાણ-વાની અનાતી
 કર્મથી મુક્ત થએલા તથા મોઅગાણ-તે કર્મપિંગ્ગમાથી બીજા
 લધુધર્મો આત્માઓને ઉડાવનાગ સંવત્સર-જે સર્વજ્ઞ છે (કેવળ
 જ્ઞાનથી જાણનારા) તથા સંવત્સરિસીણુ-કેવળ સર્વ નામનો ગુણ

પ્રાપ્ત થવાથી) સર્વ જ્ઞાનાગ તે પ્રજુને તથા જેઓ સિદ્ધ-ઉપદેશ
ગતિ અથવા-અથવા, મિથ્યા અરુચ્ય-સાગદિત અથવા-જેનો
અત નથી અર્થાત્-અર્થ અર્થાત્-આત્મા-પી-ગદિત
અપુત્રા નિતિ-જ્ઞાતી કૃતિ પાણી-ગદિત નથી જેથી સિદ્ધિગ-સિદ્ધ-
માસગતિના, નામરે-નામનાના હાણ-જ્ઞાનને સપતાણ-પામેના
જેવા નમે જિજ્ઞાસ-જિજ્ઞાસ ભગવતોને હુ નમસ્કાર કરું છું
જિજ્ઞાસના-સર્વ જ્ઞાતી-જ્ઞાતી જેમણે જે અ-જ્ઞાતી જે અર્થ-જ્ઞા-
ના અત ભતમામા ગિદ્ધા-સિદ્ધ થએના તે તથા જે જે ભવિષ્યસિ
નિદ્ધ થશે અપાગમે કાચે-અનામત-ભાવિતમે સ પર્થવ-તથા
સપ્રતિ કાનમા દમળા પણ જે વદ્ધમાણા-મહાવિદે મા વર્તે છે મળે
તે અર્થે તિનિહોણ-જ્ઞાન નમરે મન વચન ને જ્ઞાતી વધારિ-
હુ નાહુ છું

સૂત્રાર્થ

નમસ્કાર અર્થિહુતાણ ભગવતાણ-નમસ્કાર કરું છું (જેને ?
તે આગળ કહે છે) અર્થિહુત ભગવતોને (૧)

આર્થિગણ, તિથિયજ્ઞાણ, સયસંબુદ્ધા-શાસન સ્થાપવાદ્વારા
ધર્મની આદિ કળના જે તીર્થ કરનામકર્મવાળા તે તથા
જે પોતે પોતાની મેળે ભાષ પામેલા છે (૨)

પુન્નિમતમાણ, પુન્નિમસીદ્ધાણ-પુરુષોમા જે ઉત્તમ અને મહાન
થયા છે તથા પુરુષોમા જે સિદ્ધસમાન છે.

પુરિસનરપુરિયાણ, પુરિસનરગ મહર્થીણ-પુરુષભતિમા ઉત્તમ
પુરુષીક કમળ જેવા, હાથીઓમા જેમ ગધહસ્તિ સર્વોત્તમ
ગણાય છે, તેમ પુરુષોને વિરે જે ઉત્તમ ગધહસ્તિ જેવા છે (૩)

લોગુતમાણ, લોગનાહાણ, લોગાદિયાણ-લોગમા જે ઉત્તમ તરીકે
સુપ્રસિદ્ધ થયા છે તથા અનાથ અને અશક્ત

જે માથા ઉપર નાથ અથવા માવિક છે એવગાનુ નિન
ઈચ્છનારા ને હિત કરના । છે

લોગપદ્મનાથ, લોગપદ્મનેશ્વરગણ-લોખને વિષે પ્રીયસમાન
અને ભવિષ્યોને ઉપદેશ આપી જ્ઞાનનો પ્રકાશ તથા ઉદ્ધીત
પાથરનારા (૪)

અભયયાજ, અખ્યુતયાજ, મગયાજ-છઠ્ઠો ધ્યયા સર્વ
જીવોને અભયતાન આપનારા, નિવેક અને જ્ઞાનરૂપી ચમુના
આપનારા, મુક્તિમાર્ગના જતાવનારા

સરખયાજ, જોહિયાજ-જવન્નમજીથી ॥ ટાળેવાઓને શસ્ત્ર
આપનારા, સમકિતની (શુદ્ધ દેવ, શુરુ, ધર્મની શક્તિ) પ્રાપ્તિ
કરાવનારા (૫)

વગ્મયાજ, વગ્મદેસિયાજ, વગ્મનાયગાજ-દેગવિ તિ અને સર્વ
વિરતિરૂપ જે રીતનો ધર્મ જતાવનારા સમવમરણુમા
જેસીને ધર્મનો ઉપદેશ દેનારા, તથા ધર્મના મહાન નાયક,

ધમ્મમારહીજ, ધમ્મનર્યાટિતયક્કનહીજ-ધર્મરૂપી રવને હાકના ।
એવા મહાન જે સારથિ છે, ચાર જાતિના જન્મ મરણના
સમસ્ત દુ ખોનો અત કરાવનારા, તથા ધર્મરૂપ ચક્રના
ધરનારા જે ધર્મચક્રવર્તી છે (૬)

અમ્પહિદ્ધવરનાજ સખધગજ-કોમળી હણાય કે જામાય નહીં
તેવા સર્વોચ્ચ કેવળજ્ઞાન અને કેવળકર્શનને ધરનારા
(ધારણ કરનારા)

વિઅદ્ધકર્મમાજ-અજ્ઞાનવાળુ છદ્મસ્થપણુ જેમનું હવે વ્યાવૃત્ત
નિવર્તન અથવા નષ્ટ થયું ॥ (૭)

જિજાજ જનયાજ-રાગ ને દેવરૂપી કર્મચત્રને જીતનારા તથા
જીતાવનારા

લિત્તાણ તાર્યાણ-સમારમમુદ્ધથી પોતે તરેલા છે, તથા અન્ય
હજીકમી આરમાઓને બૂઝવી તારનાન બન્યા છે

બુદ્ધાણ બોહ્યાણ-પોતે બોધ પામેલા છે, તથા બીજા અમખ્ય
આરમાઓને બોધ કનવનારા છે

મુક્તાણ માઅમાણ-પોતે કર્મોના બંધનથી મુક્ત થએલા છે
અને બીજાઓને તેનાથી મુક્ત કરી મુક્તિએ પહોંચારનારા
છે (૮)

સાન્નુણ સન્નરિસીણ-કેવળજ્ઞાનથી સર્વ બાવોને જાણનાન
તથા અનત દર્શનનો શુભ પ્રગટ થવાથી સર્વ દોષનારા કે
તેઓને, તથા જેઓ,

સિનમયમરુઅમલતમખખય-ઉપદ્રવ વિનાના, મિથ્ય, જ્યા
રોગ માત્ર નથી તેવા, જેનો અત નથી તેવા, જેનો દાથ
થવાનો નથી તેવા

મન્યાપ્રાહમપુલનાવિત્તિ-સર્વ પ્રકારની પીડાઓથી નિવૃત્તિ તથા
જે મુક્તિએ ગયા પછી જ્યાથી પાછા આવીને જન્મવાનું
નથી તેવા

સિદ્ધિગમ્ નામધેય-મોક્ષપ્રાપ્તિ છે નામ જેનું

કાણ સપતાણ-એવા કેટલા અધ્યનને જે પામ્યા છે

નમો નિમ્ત્રાણ નિઅસયાણ-જેણે સર્વ ભયોને દુર્યા છે એવા
ગગ-દેશને જીતનારા નિનેશ્વર ભગવતોને મારા ભાવપૂર્વકના
નમસ્કાર થાઓ (૯)

જે અ અધ્યામા સિદ્ધા-જે ભૂતકાલને વિષે મિદ્ધ થયા હોય

જે અ ભવિશ્યનિબાગએ મહે-જે ભવિષ્યકાલને વિષે મિદ્ધ થશે

સંપદ અ વદ્મમાણા-અને વર્તમાનકાલને વિષે વિચિત્રતા અ
લીર્ય કર ભગવતો છે

સ વે તિન્નિહેજ નદામિ-તે મનન્તે મનથી વન્નનથી અન્
કયાથી હું વાહુ છું (૧૦)

ભાવાર્થ

ઉદ્દમ ૭ ॥ જ આ સૂત્રના અર્થસ્થાન દ્વા ૧ ॥ ઇસવામા નીચી કરે ભગવાનના
સ્તુતિ કરે છે તેથી આ સૂત્ર ધણુ જ પ્રખ્યાત થયું છે આ સૂત્રમા જે
જિનેશ્વર બાવાનના વાસ્તવિક ગુણોને ઉપમા સ્વરૂપે આપ્યા મુલકાગિક શાબ્દો
સુથવામા આપ્યા છે આ રામ્હો બોલતા બોલતા જવાગ આપના વિચાર કરો
છીએ ત્યારે તે ધમાથી બાવોશાય ના છે જિનમહિર જાહન ત્યારે ત્ય
નત્તવદનની પડી ગયો પચ જીવો કરીને, તથા તેજીને વિનયપૂરક આ સૂ
બોલવાનું વિગત છે

પરિભવ

★ આજે ૧૫ મીએ તો માલજ્ઞાનાં ૧૫મ માસ પડી મુધી ગહે છે
કોઈક નેતાઓ ॥ મહાગમ કુમારપાન શિરાણ જેવા ઇતિહાસ ॥
પાના પગ ચડે તો લામો વખત વાહ હું તમ આ સૂત્રમા જોઈતો
ગુણો બગાડ્યા કે તેવા ગુણુરાશી પીથક બગરાના ગુણ ॥
મહુ ચોરીથી મુધી ગહે છે એ તેજોન

સન્ન પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-નમુચ્ચુલના ગ્યનાન કોણ છે? અને તે ક્યાં રચેન છે?

ઉત્તર—ઈદ્રમહાનજ વીર્ય કો ભગવતનું જન્મ કન્યાબક બિજવા પ્રભુને લઈ મેન્શિખર પગ ભાય છે, ત્યાં કળ્યાભિપેડ કરી પ્રભુની ભક્તિપૂર્વક જે મુતિ કરે છે, તે મુતિ આ સૂત્રમા છે નમુચ્ચુલના ગ્યનાન ઈદ્રમહારાજ છે, એમ પણ મનાય છે આ સૂત્રમા પ્રથમ ૩૫ વિશેષણો દાન મુતિ કન્વામા આવી છે

પ્રશ્ન ૨-નમુચ્ચુલનું બીજું નામ શું?

ઉત્તર—ગકન્તવ અથવા ઈન્દ્રમુતિ

પ્રશ્ન ૩-આ સૂત્રમા ભગવાનના આટલા બધા વિશેષણો કેમ?

ઉત્તર—આટલા બધા વિશેષણોથી શુભ આવર્તન એ જગત્ સભરે કે-દુનિયામા થોડી બુદ્ધિવાળાને જેમ જેમ વધાર એજાખ અપાર તેમ તેમ શ્રદ્ધા પૂર્વે જેમે સૂત્રમા કહ્યા તેનાથી પણ બહુ બીજા ઘણા શુભો શ્રી વીતનાગમા હોય છે, પણ ખાસ ખાસ મુખ્યત્વે ધ્યાન ખેચવાના શુભોનો આમા ઠીક ઠીક મત્ર મએલો જણાય છે

★

★

★

૧૪ જાવંતિ ચેઈઆઈ સૂત્ર

અનવયાર્થ

જાવંતિ-જેટલા ચેઈઆઈ-ચતો છે હૈ-જેઈલોકમા આ-ઓ અહિ-અપીલોકમા તિન્નિનોએ-તિરગવાકમા મનાઈ-મર્વો

તાઈ-તે વ દ-દુ વદા કર છુ મદ-અદો મતો-અદો છતા (૨૬
ગ્લો) તત્ત્વ તા મતાઈ-અદા(ચેયો)ન

સુતાર્થ

જનતિ ચેઈઆઈ-જે/લા જટલા ચેત્યે

ઉજ્જા અદે અ તિરિઅયોએ અ-જિધ લોકમા, અપોવોકમા,
તિરછિયોકમા એમ તત્ત્વ લોકમા ન્દેવા છે

મ નાઈ તાઈ વ દ-તે સર્વેને દુ વદના કરુ છુ

જહુ સતો તત્ત્વ મતાઈ-અયે દુ આ ન્યજે રહ્યો છુ, છતા ત્યાના
ચેત્યમાનની ભાવજાનાનો લાભ મેળવવાના હેતુથી સર્વે
ચેત્યોને મમદિગત ઘાટ કરીને દુ વદના કરુ છુ

ભાવાર્થ

વળ સુવનમાં કેવા ચેત્યોને ના સુતમાં વદના કરવામાં આવેલ છે

પરિમલ

★ સુખ કારોમાં જેટની જેટલી અનુમો ના કરીએ તટના તે
પુણનમ થાય છે અદી નાનાઓની અનુમો તા કરીએ તો
લાભ થાય છે વગર અનુમતિએ પણ પાપો લેત સામે છે એ
જા રીતોનુ કથન છે જેમ પાણીને નીચે તળ ધીર ત્યાથી પડ
વાર લાગતી નથી અથવા નીચે દગવતો આપોઆપ તે ગર
કાગે છે પણ ઠાંપીને ઊંચે ચડાવવુ હોય તો મશીન ચોક્કસ
છે માટે આવી માર્ગ કામો ॥ અનુમો નાની જરુર ગ્લે ૩ તે ન્ય
આ ચેત્યોને ૪ ન કરાય છે

: મર્મામળધીઓને પાદ કરવાનુ સહેજે મન થાય
તેમ સમક્ષિતની સાંકળ દેવગુરુધર્મની સાથે પ્રી

કમલે હ એટલે જિનમંત્રિમા જઈને આ બધા કુટુંબના ચેત્યો, કે
જિતેશ્વર બાપતોની પ્રતિભાઓ સાથે ટેનિસન કરીને વાર્તાનાપ
કવવાનું એવું કે નમન કવવાનું મન થાય છે

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧—“જાણતિ એકબાઈ” નો અર્થ વિસ્તારથી સમજાવો

ઉત્તર—પ્રશ્ન એ લોકમાના ભૂત, વર્તમાન ને ભવિષ્યકાલના ચેત્યોને
અને જિનપ્રતિભાઓને આમા વદના કરેલી છે અહી
રહ્યા રહ્યા પણ તે તે તીર્થાની કે ત્યાના અલોકિક જિભોની
અમરણ દાસ તેમા વદના કરી છે રાજ તીર્થઆનેમા
જણુ શક્ય નથી, તે દારણથી અહી રહીને આ રીતે જાત્રાનો
લાભ લઈ શકાય છે, પણ શક્ય જાત્રાઓમા સતોષ
રહેતો નથી, એટલે ત્યા રીતે જઈને જ લાભ લેવા જવાનું
કુદરતી મન થાય છે

પ્રશ્ન ૨—હિર્વલોક ને અધોલોક આપણે જોયા નથી, તો આ
ચેત્યો શ્રદ્ધાથી જ માનવાના કે શુ ?

ઉત્તર—આ ચેત્યો જાણે દૂર હોય તેથી શુ ? અત્યારે “મે
અમેરિકા જોયું નથી માટે હું નહી માનું” એમ જો કોઈ
બીજા કે ગામડાનો વતની કહે, તો તેથી “તે દેશ નથી”
એમ એક બાની લેવાય ? આ હિર્વલોક અને અધોલોક તેના
જાતાવનારા જ્ઞાનીઓએ દેખેલા છે કોઈ અનુભવી જાણકાર
કાંઈ કહે તો અત્યારે પણ આપણે કયા માનતા નથી ?

૧૫ શ્રી જાવત કે વિ માહુ સૂત્ર

અન્વયાર્થ

જાવત-જા (મહાનવધારી) કે નિર્ગોષ ૧૫ માહુ-માધુ મહા
ગતે ભગ્નુ-૧ ભગ્નુદ્યોને વિશે એકવચન-૫ અર્થ ૧૫૧ વિશે
મહાવિદેહ-૫ મહાવિદેહનો વિશે સન્નિર્ગોષ-૩ સાધુમ ગણિતે
તેસિં-તે પદ્મજો-૧૫ છુ નિર્ગોષ-૫ વચ ૧ ૧ કાથી
તિન્દ્રિય-૫થી (માહુ-૧૦ ૩ ૧ કા-૧) વિન્યાસ-
વિગમ પામેના તે પૂન્યો

સત્યાર્થ

જાવત કે નિ સાધુ-ને કોઈ પણ મહાનવધારી સાધુમજારાને
વિચરે છે

ભરણેવચમહાવિદેહ એ-૫ ભરત, ૫ એ વન અને ૫ મહાવિદેહ
દ્યોતમા (એ ૧૫ કર્મજૂગિઓમા)

સન્નિર્ગોષ તેસિં પદ્મજો-તે સર્વ સાધુમજારાને નમ્યો છુ -
હુ વાંકુ છુ

તિનિર્દેશ તિન્દ્રિયમા-નિકરણપૂર્વક મન, વચન ને કાયાથી
ત્રણ દ્રવ્યો વિરાન પામેલા સાધુમજારાને મારા વદન હો

ભાવાર્થ

અત્રી દ્વીપરૂપ મનુષ્યમેવમા માત્ર ૧૫ કર્મજૂગિમા જ મુક્તિની આગવતા
(સાધના) વાચ છે એટલે ત્યાં વ્યવસ્થિત મુનિવરો હોય છે તે મુનિવરોને
યાદ કરીને આ સૂત્રથી નમસ્કાર કરવામાં આવેલ છે

પરિભવ

આ મુત્ર ભગવાની પામે દેગમમાં જોવાનું રિધા છે તેમાં
જો દાગળ મળવે છે એ મુનિવરો આ મુત્ર દા ૧ અદી વદના
છતા મુત્ર કે તેમાં કેવળા પીઓનો તેમ મદાન કુતધનો પળ
સમાવેસ થાય છે, અરે આમાન્વ આગમ મુનિઓ પળ પામ ૧૩મ
રિઓમાં તે છે જ, એટલે અદી વદન થાય તે મોગર જ ગળાય

૧૬૭ સેત્રોના મુનિવરોને વદન કરું તેમાં કેવળાનીઓ પળ
આરી જાય છે મદાન કુતધ ૧૪ પૂરીઓ પળ આરી જાય છે
તેમ જ બીજા સર્ગી મુનિવરો પળ આવ છે તદુપગત પૂજા
સાધીછ મદાગળોનો પળ તે વદનામાં સમાવેસ થાય છે

મરણ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-જાવત કે વિ સાફૂ સૂત શા માટે રચાણું ? તણ ક
કયા ને કોના ?

ઉત્તર-૫૬૦ કર્મભૂમિના જોડે અદી દીપના મર્વ આધુમહા
જોને વદના કરવા માટે આ સૂત ગ્યાએલ છે મન
વચન ને કાયાના અશુભ વ્યાપારરૂપી તણ દડથી વિરા
પામેવા ગુણવાનોને આ સૂતમાં નમસ્કર કરવામાં આવે
છે નિવિહેલુ વદન કરનાર માટે છે, અને ત્રિદડવિર
ચન્દ મુનિવરો માટે છે

પ્રશ્ન ૨-તણ દડનો વિગમ જોટલે શું ?

ઉત્તર-વાળ જોવી છે કે-જીવો "મનથી ઘણું બહુ ચિંતવાય તે
તેથી પાપ લાગે છે." તેમ જોડે આને ગમગમ

વચનથી પણ વેરઝેર ઘણા બધાઈને પાપો થાય છે
કાયાથી પાપ થાય તે પણ રોકાતા નથી એટલે અહીં
બતાવ્યું છે કે-મુનિતરો ઉપરના પાપદંડથી અલિપ્ત ગમે
તેવી જિંદગી જીવી રહ્યા હોય છે, તેથી પણ દંડ વિના
જીવવામાં મહત્ત્વ સમાજેલું છે

★

★

★

૧૬ શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ નમસ્કાર સૂત્ર

અન્વયાર્થ

નમો-નમસ્કાર (કરું છું) અહીં-અગિયાર મિશ્ર-સિદ્ધ
આચાર્ય-આચાર ઉપાધ્યાય-ઉપાધ્યાય સર્વસાધુબ્ય-સર્વ સાધુ
મહાત્માઓને

સૂત્રાર્થ

નમોઽહીંસાસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુબ્ય-અરિહંત ભગવતો,
સિદ્ધ ભગવતો, આચાર્ય મહારાજો, ઉપાધ્યાયજી મહારાજો
અને સર્વ સાધુ મહારાજોને (એ પાંચે પરમેષ્ઠિઓને) હું
નમસ્કાર કરું છું

ભાવાર્થ

નવકાર મહામંત્રનું સંસ્કૃત ભાષામાં આ સૂત્ર સચેપરૂપ છે ૧૪ પૂર્વોના
સાર નવકાર છે તેનો સાર આ નાના સૂત્રમાં આવી ગયો ૭

પરિભવ

★ ૧૬કાર મહામંત્ર સર્વ માંગલિકોનું મૂળ છે, શ્રી જૈનમાસ્ત્રનો માંગ
છે, ૧૧ અક્ષર અને ૧૪ પૂર્વોના ઉદ્ધાર છે સદૈવ સાચત એવા

એ મહામત્ર છે અર્થ મતોર્થ એ નેહ છે સર્વ મનોગથાને પૂર્ણ કરે છે તેનો ચમત્કાર અગત્ય છે તેના મિશ્ર આગૂપ સસ્કૃત ભાવામાં શ્રી મિદમેન વિચારમંજિષ્ઠ ગા. ૧ ને પૂરોગાધી ઉદ્ભૂત કરી આ મૂલ બનાવેલ છે એમ કહેવાય છે

★ નવમત્રનો સાગ 'નમોર્દત્' ૧ તેનો પશુ આગ અસિઆહિસામા સમાન છે તેના સાગ ક્ષેત્રમાં આરી ૧૧૧ છે માટે પગે પગે ક્ષેત્રાનુ ખાન કરવું જોઈએ

★ દુનિવામા આ પાચ ૫ મંદિગો જ સાગ ૬ એ જૈન શાસનનું મૂળ છે એમ આ મુદ્ધાથી પદ થાય છે

★ મુક્તિના સાધક આ ગુચ પદમંદિગો મિયાવ દુનિવામા કોઈ નમત્કાર કરવા સગ નથી એમ આ સંલેપસૂત શિખવે છે તે સિવાય દુનિવામા બનુ જોડું છે અને મુક્તિની સાધના વિના જીન જધા બ્યાપાગે (કોઈ પશુ જાતની પ્રતિજ્ઞા થાય તે) સસાગ વધારના છે એમ આ સૂત્રમાંથી આકલરી રીતે સિખવા મળે છે

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧—નમોર્દત્ સૂ. કોનું રચેલું છે? તે વિષે શું જાણો છો?

ઉત્તર—નવકાર મહામત્રનો મચ્છૂત ભાવામાં સંલેપ કરી આ સૂત્રમાં પાચ પરમેષ્ઠિએને નમસ્કાર કરેલ છે તેના રચનાર

૧. હિવાહમાંથી ઉદ્ધાર કરનાર સમ્રાટ વિક્રમના પ્રતિજ્ઞાધક શ્રી મિદમેન વિચાર અગત્ય અગત્ય અગત્ય અગત્ય

પ્રશ્ન ૨-નમોઝ્ઞેત સ્ત્રીઓને જોનારાની કેમ મનાઈ છે ?

ઉત્તર-તે સૂત્ર દ્રષ્ટિવાદમાથી ઉદ્ધૃત કરેલ હોઈ તેની મનાઈ સબળે છે એવો નિયમ છે કે દ્રષ્ટિવાદના સૂત્રે સ્ત્રી વ્યતિ બાદી હાકે નહીં, તથા સ્ત્રીઓને તે જોતવાની મનાઈ છે

૧૭ શ્રી ઉવસગ્ગહરં સ્તોત્ર

અન્યથાર્થ

ઉવસગ્ગ-અમ્ભોના) ઉપમગો સદ્યો કે ઉપસવા ॥ ૧૨-નામ
હનાગ પાસ-પાર્શ્વનામનો વક્ષ (કેજે શ્રી પાર્શ્વનાથ જગના નો સેવક છે)
પાસ-તે શ્રી પાર્શ્વનાથ જગનાને વહામિ-નાં પાંચ જગમવક્ષ-કર્મના
મમદધી મુક્ક-જે પ્રભુ) મમએલા છે નિગહુ-વૃત્તિ પાગળ હનાગ
સાર ॥ નિસ-જેનો નિ નાસ-જેના પ્રભાવથી નાસ થાય છે મગવ-
અને મગગ (તથા) કંવાણુ-સુખની દૃષ્ટિ હનાગ) કંવાણુ ને
આનાસ-૧ નિસાહુ-કૃતિનમત-વિષય સ્ફુલિત નામના મત્રો
કેઠે-કેઠો વિને-હૃદયમાં સારે-ધાગળ કરે એટલે પગે પગે નિ-મગળ
કે ને-જે સધા-સા માણુઓ-મનુષ્ય તરસ-તે મનુષ્યના ગાહ-
મત્રો મગન શનિ જેવા ન તા હોય તે રોગ-રોગ મારી-મગી હુહ-
હુહ જરા-જરા-તાવ જલિ-પામે છે ઉવસામ-ઉપસાત (નાથ)
ચિહ્ન-જો હૃદયે-૨ મત્રો-એમત્ર ॥ ૧૩-જાવ તો પુજા-પગ તમને
પજામી-જાનપૂર્વકનો કરેલ પ્રણામ માત્ર વિ-પણ બ્રહ્મદયા-વર્ણ
નનાં રૂપ આપનારો હો-થાય છે નર-પણી જાત તે) મનુષ્ય હોય
૧ તિરિએસુ-તિર્થચરિત્રમા પણ હોય (મનુષ્ય કે તિર્થચરમાં ગયા હોય તો
૧૪) જીવા-જીવો પાનિ-પામના ન-નથી હુખ-હુખ રોગ
અ-દુર્ગતિ કે દર્શિ ના (એટલે કે સાગ ગ્યાનને પામે છે) પુહ-તમાગ

સમક્ષે-કિંમતી સમ્યક્ત્વ ગતી લધ્વે-પામી (નો જે સમક્ષિત)
 ચિંતામણિ-ગતચિતામણિ સમાન કમ્પપાયર-મગવા ૨૫ (પાંપ)
 દસથી પખ અવભાદિએ-અવ્યપિક અધિક મિમતા ૧૭ તે મળવા
 ૧૧ પાનતિ-પામે છે અનિગેષુ-વિનગદિતપ્રે એટલે શાંધ (વિદ્ય
 આવે તો દીન થાય) છુના-ભક્તિનાન ઇવો અયગમ-અજગ-અમગ
 ગેટને જ્યા જરા અને મગલ નથી તેવા મોમના સર્વ ૧૮ ઠાણ-અધાનો
 અ-એ પ્રમાણે સથુઓ-મે સતવના ફરી મહુાયસ-ત્રણે ૫ ભુવનમા
 વિસ્તૃત દેવાયો છે વશ જેનો એવા હ વશગવી ૧૧૫ ભક્તિ-ભક્તિના
 વશર-સમૂહ ફરી નિવશરેલ-સપૂર્ણ ભગવા દિયએલ-૮ રથી દેવા
 વડે તા-તે કાગળથી દેવ-હે દેવ ! દિય-મને આપો યોદ્ધિ-અમકિત
 ગત) મોધિને ભવેભવે-આ ભવ પરભવ ને ભવેભવને વિરે પાસ-
 હ પાર્શ્વનાથ ભગવાન ! જિનચૈદ-સામાન્ય ડેવળીઓ રૂપી તાગઓમા
 ચત્રની જેમ ગોમતા એવા

સુત્રાર્થ

ઉવમગાહુર પાસ-ભક્તજનો પગ આવતા અનેક સ કટોને હરનાર
 પાર્શ્વ નામનો યદ્ય જે પ્રભુનો સેવક છે

પાસ વદામિ કમ્પધલમુક્ત-તે કર્મથી મુક્ત થએના શ્રી પાર્શ્વનાથ
 ભગવાનને હું વાદ છું

વિસહુરનિસનિગ્રસ-(મિચ્યાત્વરૂપ) આપના એ નો જે નાશ
 કરનાર છે, તથા

મગવક નાજ આવાસ-મગવ અને કન્યાણના ઘર સમાન જે
 ભગવાન છે (૧)

વિસહુરકુલિગમત-‘વિષધરમ્કુલિગ’ નામનો મત્ર જે શ્રી
 પાર્શ્વનાથ પ્રભુના નામગણિત ચમત્ક્રમવાળો છે, તે મત્રને

કંઠે ધારે) જે સદા માહુઓ-જે માવુસ હૃદયમાં સદા ધાન્ય કર
 છે એટલે જે તેનું નિત્ય અભય કરનાર હોય છે

તસ્સ ગાહરોગમારી-તેને કોઈ મનુષ્ય કે શનિ જેવા શત્રુ નહતા
 હોય કે તે દાઃ તેને તુલ્યાન થતું હોય બીજા કોઈ રોગ
 અથવા મહી થયા હોય તે

દુઃ જરા જનિ હિરમામ-અથવા તુષ્ટ પ્રમાણના જનન (અવધિનો,
 એકાત્તરિયો જેવા) પણ જે મત્રના અમરણથી શરીર જાય છે (૨)

ચિત્તુડે ફરે મત્રો-જે મત્રો પ્રભાવ તો અજળ છે, (કાન્દુ મત્રો
 અને ઔષધિઓનો અમરણ અગમ્ય હોય છે) એટલે તે
 મત્ર અમરકાર તો દૂર રહે (અથવા મત્રોના આરાધનથી
 પ્રભાવ તો ફેલાય જ, પણ વગર મુશ્કેલીઓ, વાર આગધને,
 માત્ર નામઅમરણ કે પ્રણામ જે કરે તે કહે છે)

તુલ્ય પાસામે નિ જહુદનો હોઈ-પરતુ હે અશરણના શરણ !
 અનાથના નાથ ! ને અનત પ્રભાવવાળા હે પ્રભુ ! તમને
 એક પ્રણામ કરીએ તે પણ ધણા ધણા ફલ આપનાર બને
 છે (જહુદત એન્ડે સોભાગ્ય, આગ્ય, ધન, ધાન્ય, સ્ત્રી,
 પુત્ર, વૈભવ, અઘનિ અને ઇલાકિની પણ ઋદ્ધિ સુધીની
 પ્રાપ્તિ)

નગતિરિએશુ નિ જના-મનુષ્યમાં અને તિર્થ અગતિને વિષે
 રહેલા જનો (આ બાવ પ્રણામના પ્રતાપે સુખનો અનુભવ
 કરનાર બને છે એન્ડે કે તે ગમે ત્યાં પણ, નર કે તિર્થ અગા
 ગયા હોય ત્યાં)

પાતિ ન દુઃખ દાગમ્ય-તુ જ અને દારિદ્રને પામતા નથી (૩)

તુહ સમ્મતે લંદે-તમારું દેવ, શુભ, ધર્મમાં અચળ શ્રદ્ધારૂપ
 સમ્યક્ત્વજ્ઞેન યમ્યા પત્રી,

ચિંતામણિ કૃપાપાનજીભાઈએ-(તે સમ્યક્ત્વદર્શન કેવું છે, તે કહે છે) મનોવાહિત પૂરણ કરનાર ચિંતામણિગુણ કે ક પવન-
(અથવા કૃપાવેલ)થી પણ જે અત્યધિક કામિત પૂરણ કરે
(તેવું સમકિત)

પાનતિ અવિગ્નેશ-(ઈષ્ટ મોક્ષની પ્રાપ્તિમા) કેઈ પણ અતરાય,
મુશ્કેલી કે વિપ્તિ આવ્યા વગર પામે છે

જીવા અયગમન કાળ-જીવો અચરામન, જ્યાં જરા અને મરણ
નથી તેવા (મોક્ષ)આનને પામે છે (૪)

કથમ સધુઓ મહાપત્ર! હે મંત્રાન યશસ્વી પાર્થિવ્રભુ!
એ પ્રકારે મેં ન્તુતિ કરી

ભત્તિભરનિવસરેણ હિયએણ-ભક્તિના સમૃદ્ધપૂર્વક એવા પૂર્ણ
ભરેલા હૈયાથી (અત્યંત ભાવભક્તિથી)

તા દેવ! બિંદુ બોહિ-તે કાણથી હે દેવાધિદેવ! મને સમકિત
આપો (સમકિતથી મોક્ષ મળે છે, તે માટે હું સમકિતની જ
અહીં માગણી કરું છું)

ભવે ભવે પામ જિજ્ઞાસુ!-દેવગીઓમા નિદ્રમા સમાન હે
પાર્થિવ્રભુ! ભવો ભવને વિષે (ત્રેય કળનાર અને વિપ્તિ હળનારા
એવા હે મંત્રાધિષ્ઠિત, ધનત્વેદ પદાવતિ પૂજિત, પરમ
કારણિક, શ્રી પાર્થનાથ ભગવાન! આ જન્મમા અને જન્મે
જન્મમા આ ભક્તિના પ્રભાવથી મને સમકિત આપો) (૫)

ભાવાર્થ

આ સૂત્રમાં શ્રી પાર્થનાથ ભગવાનનો મહિમા વર્ણવેલો છે. સકલમા આ
સ્તોત્ર રી વખત ભજવતી વખત જાણીએલા થાય છે મહામન્યસિંહ આ સ્તોત્ર
છે કહેવાન છે કે-આ સૂત્રમા જેવા સાત વાવાઓ હતી, પણ તેનાં અર્થિતા

ચૌદ પૂર્વધર શ્રી બ્રહ્માદુસ્વામીજી મદ્દાતા ? પોતે જ કેટલાક કારણોસર પાઠગથી
જે ગાપાઓને સદરી લીધી છે સમક્ષિ ઉપર આ સૂત્રમાં ધ્યાન ન ભાર
મૂક્યો ॥

પરિભવ

- ★ જ્ઞેને કુળ દાગિન સકટ કે આપતિઓ છટ નથી, એટલે આ
પ્રજ્ઞામ અને મનનુ અગળુ હરપરે હરવાનુ આ સૂત્રમાં અર્થિત
વિધાન છે
- ★ સમક્ષિ મળે' જેનો અર્થ એ કે-મુક્તિ તરફના પ્રવાળુ શ્રી દિશા
નક્કી થઈ ધીમે ધીમે સુરોગો મળતાં જાય તે તે આત્મા પોતા ॥
મદ્દામહેનતે મેળવેલા અમક્ષિને નિર્મળ ગણવા સાગ સમોગો
માટે શોધ કરતો રહે, એટલે ધીમુ પણ સ્થિર ચિત્ત પ્રવાળુ કરતા
કરતા મુક્તિની નિકટ જતો જાય જાત મુક્તિને પામી પાગે એ
આવાર્થ જતાવવા ચોથી ગાથામાં સમક્ષિથી મુક્તિનો "કાર્ય"
કારણભાવ જતાવનામાં આવેલ છે
- ★ શ્રીપાર્થનાથ પ્રજુજની પ્રતિમાદાઓ જ્યાં જ્યાં હોય છે ત્યાં ત્યાં
અમંતકાગ પછો સબગાય છે એ પ્રજુજનાં ધણાં સિંધો જે જગવાન
ઉપર અમાય મદ્દા અને અમિત પૂજ્યભાવ રાખતા હતા, તેમાંથી
જે જે દેવમતિમાં જવા ને દેવ થયા છે, તેઓ પાર્થપ્રજુના બક્તવર્મને
આત્મિક ધણી જ સદાય કરે છે એટલે કે કળામાંથી મુક્ત કરે
હામિત પૂર્ણ કરે અને ધર્મ કરવાની અનુકૂળતા કરી આપે છે
એટલે કેટલાકે આ સ્તોત્રની નવમગની જેમ ઉવસગદુગની
માળા પણ મળે છે
- ★ સમક્ષિની પ્રાપ્તિ ને તે મળ્યા પછી તેને નિર્મળ ગણવા ઉપર
આ સૂત્રમાં ધણો જ ભાગ મૂક્યો ॥ એટલે કે કોઈને સમક્ષિ
પમાડવું તેમાં બહુ જ પુણ્યનો વાણ થાય છે એમ સ્પષ્ટ

જાણીએ આવે છે મૂર્તિના દર્શનથી સમક્ષિ પમાય છે માટે ઘણા પ્રતિમાજ્ઞો ભગવે છે

સગળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-“ઉવસગ્ગહર” શબ્દનો ગુજરાતી અર્થ શો ?

ઉત્તર-ઉવસગ્ગહર એટલે ઉપસર્ગ-વિદ્ય, હર એટલે હરનામ મટાડનાર, કોઈ પણ વિદ્યનો નાશ કરનાર

પ્રશ્ન ૨-ઉવસગ્ગહર સ્તોત્ર કયા સંજોગોમાં ગ્યાયુ ? તેના રચનાર કોણ હતા ?

ઉત્તર-ઉલ્લખચિણી નગરીમાં લોજાબાની સલામત વસાહતિહિર નામનો એક વિદ્વાન બ્રાહ્મણ હતો તે મરીને વ્યતર થયો તેણે દ્વેષભાવથી જૈન સંઘમાં મગ્ધી વિગેરે ઉપદ્રવો ફેલાવ્યા ત્યારે શ્રી સંઘની વિનિતિથી ઉપદ્રવ નિવારણાર્થે શ્રી પૂર્વવર શ્રીભદ્રબાહુનામી મહારાજે આ સ્તોત્ર રચ્યું, જે તેનાથી મત્રેણુ જળ છાન્વાથી રાગનો નાશ થયો અને સર્વત્ર શાંતિ થઈ ગઈ આ સ્તોત્રની ‘ગ્યના’ પ્રાકૃત ભાષામાં થઈ છે

* * *

૧૮ શ્રી જયવીરરાય (પ્રાર્થના) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

જય-જય પામે વીરરાય ! હે વીરરાય જગગુરુ-હે ત્રણ મુલને માર્ગદર્શન આપનાર વિદ્યનો ગુરુદેવ હોઈ-હો, મંગલ,

આપો મમ-મો તુહ-તમાગ પક્ષાનઓ-પ્રભાવથી ભયન-હે
 ભયમાન) જનનિજનેઓ-અસાગ એવા સસાગ પગથી નિર્વેક એટલે
 વેગમ્ય હિ રાસીનભાન અથવા કટાભો મગ્ગાણુમારિયા-માર્ગનુસારીપણ
 ધૃઢદેસ-મોક્ષના લાગિત કૃત્તી સિદ્ધિ-પ્રાપ્તિ લોગાવિરુદ્ધચ્ચાઓ-
 લોકમા જે જે નિષ્ઠ કૃતા ભોય તેવા કામોનો ત્યાગ ગુરુજણપૂઆ-ગુરુ
 મારગજ્ઞેતી તથા વાંકન જતોડી પૂજન-નિવાહિ પાળી બહુમાન
 સાચવવુ પરત્વે-રહુ અ-ઓ પગથો એટલે પદોપક્રમ કંવાતો
 મહાન ગુણુ ગુરુગુરુજ્ઞેઓ-માગ ચારિત્રપાન ગુરુમહાગજ્ઞેતો સુયોગ
 ત-વધણ-તેમના વચનો (ગુરુમહાગજ પગ ભગવાનની આજ્ઞાથી નિરુદ્ધ
 કહેતા જ નથી માટે) સેવણ-સંપૂર્ણપણે પાનન કંવાડી તત્પરતા
 આજ્ઞન-ટુડુ ત્યા સુધી આખી જી રી અપ્પહર-અપ્પહર રીતે
 (આજ્ઞાનો થાડા પજુ વિદોષ કે ભજ કરો નિતા) વારિજજર્જ-નિપપ
 કરામા આઓ હે જલ વિ-જ્ઞ કે નિયાજમધ્યજ-નિવાહ (તપ
 પૂજા કે ખીજી કોઈ ધર્મક્રિયાના નામમાં માગણી થતી હોય તેવી ધ્વજા
 કરી તેને નિવાહ કહે છે) તુહ-તમાગ સમયે સિદ્ધાંતમા આગમમ થોમા
 તહુ પિ-તો પજુ મમ-મને તુહજ-મગજ્ઞે દોગ્ને સેવા-આજ્ઞાપાલન
 પૂજા ભક્તિ ભવે ભવે-આ ભવ પાળવ કે જાવો ભવને વિષે
 તુહ-તમાગ અવભાણુ-અગ્નેની (સેવા) દુષ્પ્રખખખઓ (મને દુષ્પ્ર
 ખખખ નથી માટે) દુ ખોનો અન અથવા ક્ષાન કુમખખઓ-જે કમે
 ચાર ગતિમાં ગખાવે તે કમોનો સર્વથા ક્ષય અથવા નાશ સમાહિ-
 મરહુ-અને સમાધિમગ્ન (જેથી દુર્ગતિના દુ ખો સહવા ન પડે)
 ખેહિયાઓ-સમકિત ડી પ્રાપ્તિ અ-અને સ પજ્જાઉ-પ્રાપ્ત થીઓ
 મહુ-મને એચ્ચ-આ તુહ-તમને નાહુ-હે નાથ ! પામકરણ-
 આ ભાવપૂર્વકના પ્રજ્ઞામ કંવાથી સર્વમગલ-સર્વે મગલોનુ
 માગત્ય-ઘિટમ ત સર્વેક યાજ-સર્વેક ધણોનુ કારણ-મૂળ કાગ્ય
 પ્રદાન-પ્રદાન અજ સર્વધર્મોનુ-સર્વધર્મોમાં જ્ઞેન-શ્રી જિનેશ્વર
 તીય હા પ્રજુતુ અર્થતિ-જન્મવૃત્ત વર્તે છે સાસન-શ્રી ચતુર્વિધ સધ

ઘાસન (દેવ ગુરુ ૧ ધર્મની આગવતા જ ૥ ૭૧૭ વાગ્યા થાય તેો જવ ઘાસન કહેવાન છે)

સુત્રાર્થ

જય વીરરાય ! જગગુરુ !-હે વીરનગ ! વિશ્વમાન પદ એક જ
હિતશુદ્ધિ નાખી, ઉપદેશ દરને તાગનાન હે નવ લોકના ગુરુ !
તમારો જય હો

હોઈ મમ તુહુ પદ્માનભો ભવન !-હે ભગવાન ! સાચી ભક્તિથી
જે આ તમારી પ્રાર્થના કરુ છુ, તેના કમરપે તમાન
અચિત્ય પ્રભાવથી મને નીચે જણાવેવા શુભો પ્રાપ્ત થાઓ
ભવનિબંધેઓ મગ્ગા-(૧) ભયલ એવા જન્મ મરણના દુઝોથી
ભરેલા આ અમાર મસાર ઉપ થી વૈરાગ્ય

હુમારિયા હૃદયસિદ્ધિ-(૨) માર્ગાનુસારીણગુ (૩) મોઘે જવાની
મારી જે લીલ મનોકામના છે તે મધ્યક્ષની નિદિ (૧)
લાગનિરુદ્ધર્યાઓ-(૪) જે જે કાર્યો લોકમા નિધ ને નિષિદ્ધ
હોય તેવા લોકવિનુદ્ધ કૃત્યોના ત્યાગ (૬) લોકમા પાત્ર જ
કાર્યો નિદાપાત્ર હોય તેનો ત્યાગ

ગુરુજીવપૂઆ પદવકરણ ચ-(૫) પૂજનીય જનાની પૂજ,
ભક્તિ, આદરભાવ, વિનય, બહુમાન વિગેરે અને (૬) પોતાના
સ્વાર્થનો પણ ત્યાગ કરીને ખીજ કોઈનો પણ પાપમન
કરવાનો શુભ

મુદુગુરુજો તબચજ-(૭) મહાવ્રતધારી, નિ સ્પૃહી ને નિ-વાર્થી
એવા પવિત્ર ઉપકારી ગુરુમહાનજોનો સુયોગ (૮) તથા
નિનાજાથી જે વિરુદ્ધ ઉપદેશ આપનાન જ નથી તેવા પદમ
પવિત્ર ગુરુઓના વચનનુ પૂર્ણ યાવન ક વાની ભાવના

મેનલા આભનમખડા-આખી ત્રિહગી પર્યંત અખરિત
પણે (એક નાની પણ અજ્ઞાનુ ઈ વચન કર્યા વગર) નેવ
ડુ (૨)

નાનિજા, જા નિ નિયાખ-ને ઠે નિદાન એન્દે નિયાદ
બાધવાનો નિષેધ ડવામા આયો છે

અથા વીયનય' તુદ સમયે-હે વીતનગ દેવ! તમારા જ આગમ
અથોમા અને મિદ્ધાતોમા

તદુનિ મમ દુજ્જ સેના-(૬) ને છતાં તુ એન્દી તો માગણ
આજે જરૂર જરૂર કરુ છુ (ભલે તેને નિયાણ પણ કહેવાદ
હોય, તો પણ જાટલુ માઆ વિના રહી શકતો નથી
કે મને નવા મળે)

ભરે ભરે તુમેહ અનાલાલ-જન્મે જન્મને વિષે તમારા જેવ
વીતનગ દેવાધિદેવોના અગ્રોની સેવા મળે (૩)

દુ અખખખમે સમ અખખમે-(૧૦) ૮ જોતો કય યાએ, તથા
(૧૧) કર્મનો મર્વથા નાશ યાએ

મમાદિમરખ અ મોદિવાઓ અ-(૧૨) મજા વખતે નમ્મર
વસ્તુઓ પર મોજા મમત્વ ન ન્હે ને સમતા રહે તેવી સમાધિ
અને વગી (૧૩) સમ્યક્ વતો લાભ (સમક્ષિત મળે અથવા
તે નિર્મળ ન્હે તેવા અયોગે પણ મળે)

સ પજજદિ મહુ એઅ-ઉપ જણાવ્યા તેવા શુભે મને પ્રાપ્ત યાએ
તુદ નાહ! પલામરજો-હે નાચ! તમને આ ભાવપૂર્વક જે
પ્રલામ કરીને પ્રાર્થના કરી રહ્યો છુ, તેના ફળ અથવા
પણ્ણામરૂપે (૪)

સર્વમગવમાગ ય-સર્વ મગવોમા જે જિનસાસન અદ્ય મગલ છે

સર્વકલ્યાણકાન્થ-ક યાણુબુત સુખ આપનારી દેવિ-દેવે
શીજો છે, તે સર્વે કલ્યાણસાધ વીજેમા જે વિજે
મહાન, મુખ્ય ને પ્રથમ કાણુ છે

પ્રવાન સર્વવર્માના-સર્વે ધર્મોમા જે વિનયધર્મ રૂપ
મુખ્ય છે

જેન જયંતિ શામન-તોશ્રી જિનેશ્વર કાલવત્રુ મ-રૂપુ
જેત્ય ને શ્રી ભગદેવ શાસન વિજયવત્રુ પ્રગુ

ભાવાર્થ

આ પ્રાર્થના સૂત્રમા દેવાધિપે વીનયન જયમ-કા
આપનારી ભજાવેન છે તેમા પ્રભુમુર્તિને નમન કરીન નુ નુ નુ
જેકર્યે તે આ સૂત્રમા ભજાવવામા નાણુ નુ નુ નુ નુ નુ
મા, હાથ જોયા કરી, કપાલ આનળ જે હાથ નુ નુ નુ નુ
વિધિ છે જેત્યવદનમા જિનસ્થિતિ થાય છે, સર્વ નુ નુ નુ નુ
ભવતના આદર્શ શુભો ભવાય છે અને સર્વ નુ નુ નુ નુ
માગની નુ કરાય છે

પરિભન

★ ગમી પામે તો રાગી માણસ શુ શુ નુ નુ નુ નુ તો ફિનિવામાં
ધણુ જોવા નાણુવા ને સજાવામાં રૂપ નુ નુ નુ નુ
વીતેગમી પામે શુ મમાર તે આ નુ નુ નુ નુ નુ
મળે છે

★ વીતરાગ કોણુ નુ નુ નુ વીતગમ શુ નુ નુ નુ તો પામે છે
મમાય નુ મોક્ષ શુ છે નુ વીતગમ નુ નુ નુ નુ
ખ્યાલ, નુ નુ નુ નુ

★ તુ-૭ માણસ તુ-૭ માણસી કડ ને તે પજુ તા માણસ પામે
 તુ માગ મદાન ને જાની જગદતો પામે મોની માગણી થી
 તાણે અત તે મોની હ ગચો કેરી હોત તે આ મુનમથી
 આપણે મિતવા મમે છે

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-જય નીચ ન સૂન ક્યારે જોલાય ? તનો જાવાઈ કહો
 ઉત્તર-એત્યવદન કરતી વખતે જતવન જોવી નહ્યા પછી તે જોવાય છે
 આ સૂનમા શ્રી તીર્થ કન્દેવની જવોજવને વિષે નેવા
 તથા બીજી ઘણું ઘણું મામવામા આવ્યું છે

પ્રશ્ન ૨-જય વીયરાય સૂન જોવતી વખતે કેરી રીતે જસવુ ?
 ઉત્તર-એત્યવદન હ તા કોમો દિગ્ગણ હિમો કરાય છે જય વીયરાય
 જોવતા મુખ્તાશુક્તિ મુદ્રા મુજ્જળ હાવ ગખવા, એન્દે
 બ ને પાથ જોડી લલાટે રખવા, કોણીઓ કમગના દોડાની
 જેમ મીધી રાખવી, તથા અડધુ સૂન જોલાયા પછી
 “આભવમખડા જોલતા હાથ નામિકા સુધી નીચા
 દેવાની પ્રથા જોનામા આવે છે

પ્રશ્ન ૩-નિયાણુ એટલે શુ ? તે જામવાની કેમ મનાઈ છે ?

ઉત્તર-નિયાણુ એટલે કરેલા ગુણ કાર્યોનુ ફલ પ્રજુ પામે નિર્ણીત
 નવરૂપ પોદ્ગવિક ઇન્દ્રિયો દ્વારા માગી લેવુ તે શાસ્ત્રોમા
 તેને માટે મનાઈ છે, કારણ કે તેનો અર્થ એ થાય છે કે-
 આવી જોમે પજુ પહોચાડી શકે તેવી જાણી ક્રિયાઓને
 આપવા ફર માટે વેળી જણાય છતાં જય વીયરાયમા
 માગણીદ્વારા જિનેશ્વર ભગવતોની જવોજવની જે નેવા

છત્રી છે, તેમા ક્રિયા વેચવાનો ઈરાદો નથી, પણ તે તે ક્રિયા ખીવવવાનો જ શુભ આશય છે

પ્રશ્ન ૪-ભવનુ ઉદ્યમીનપણુ અને માર્ગાનુસારીપણુ એટલે શુ ?
 ઉત્તર-સ સાગ પ થી મોજ ઓઠો કરવો તે ભવનુ ઉદ્યમીનપણુ
 ઈશ્વરા અને ધર્મના ખતે આગળ આવવુ તે માર્ગાનુ
 સારીપણુ કહેવાય

૧૯ શ્રી અરિહતયેઈઆણું (ચૈત્યસ્તવ) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

અરિહતયે આણ-સર્વ નીર્મક ભગવાનોને જ ચૈત્ય કે મંદિરમા મિતગજમાન ગગન છે તે મંદિર, જિનાલેશ કે દેગસરમા પ્રતિષ્ઠિત પાતાળાની મૂર્તિ જેમા સ્થાપિત હોય, તેવા મંદિર પાણુ પૂજન વદન વિગેરે મોઝ જ કે તે અરિહત ભગવતોની સમક્ષ કરેમિ-
 કૃ કરુ છુ કાઉરેસગ્ગ-કારેત્સર્ગ (કાવાતે મોઢ ઉતાંગીને સમતાપૂર્વક ખ્યાનમાં ગવીશ) ન દણ-વત્તિઆએ-વ ન કવા માટે. પૂઆણ-વત્તિ આએ-મેવા, પૂજન, ભક્તિ કવા માટે સકાર-વત્તિઆએ-સકાર કવા માટે મગમાણ-વત્તિઆએ-ગુતિ કે સ્તવનાં કરી હંનથી સન્માન કવા માટે મોહિ-વાણ-વત્તિઆએ-મુદ દેવ, ગરુ ને ધર્મ-ઉત્તની શ્રદ્ધા રૂપી મોહિનીની પ્રાપ્તિ માટે નિગ્ગસગ્ગ-વત્તિઆએ-સ કટો અને વિધોને દુ કરી ઉપગર્ગ-કિત ભે આગધના-કિગ્ગ માટે અથવા ૬૧૫ વિના ૧ મુકિત માટે

સદ્ગાએ-પ્રતિષ્ઠા વડુ ૧ વધુ નહાયા મેન્દુએ-વધારે ને વધારે
વિકાસ પામતી શુદ્ધિએ કરી વિઝી-ધૃતિ એટલે વધતી દિ મત કે રિષ્ટ
ચિતન અથવા કુશળતા આ સદનથી તાપૂર્વકના ધર્મ ગુણ સાથે
વાન્નાએ-ધાગ્યાએ કરી આહુષેદ્યાએ-અદિત ભગવાનના ગુણો ॥
તાન સમગ્ર સાથે વધતી જતી તાત્વિક વિગતોએ યુગ્મ બની
વદુભાવિએ-દહિ પામતી એવી જાવનાથી કામિ-કરુ છુ કી
કસમ-કાઉસમ (નિરુપદગતિઆએ સુધી 'કરેમિ કાઉસમ'
પ્રે સપદ છે અને કામિ કાઉસમ' સુધી મદાગે સમધી
સપદ છે)

સૂત્રાર્થ

અગ્નિહૃતચર્ચઆખ, કરેમિ કાઉસમ-શ્રી અગ્નિહૃત ભગવાનના
એત્યેની અર્થાત્ જિનપ્રતિમાઓની સમક્ષ શુભ ધ્યાનપૂર્વક
(કાઉસમ) કાયેત્સર્ગ કરુ છુ (તે તે ક્રિયાઓથી ને ને
ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે, તે લાભની પ્રાપ્તિ આ કાયે સર્ગથી
મેળવવા માટે હુ કાઉસમ કરુ છુ, વદન, પૂજા, સત્કાર
વિગેરેથી થતા બધા લાભો કાઉસમથી પણ મળી શકે
છે) (૧)

વદનવત્તિઆએ પૂજાવત્તિઆએ-વદન માટે, પૂજનાર્થે,
સત્કારવત્તિઆએ, સમ્માતાવત્તિઆએ-સત્કાર અને સન્માન નિમિત્તે
ને ફળ મળે, તે ફળ આ કાઉસમથી પણ મેળવવાના હેતુથી
બોહિવાજવત્તિઆએ, નિરસમવત્તિઆએ-સમકિત મળે કે
તેમા સ્થિર થવાય તે માટે, નિરુપદવ જતી, ધર્મારાધન
થાય તે માટે, અથવા ઉપદ્રવ વિનાનુ સપૂર્ણ સુખનુ આન
ને મેલે તેને મેળવવા માટે (૨)

સદ્ગતિ મેહુએ, વિદ્યાએ, વધારે ને વધારે શ્રદ્ધાથી, નિર્મળ
બુદ્ધિથી અને ધૃતિથી અર્થાત્ ધીરજવડે એટલે કે ચિત્તને
અમાલોળ કર્યા વિના ચિત્તર નિઃચિત્તે.

વારણાસે, અલ્પમેહુએ વદ્ધમાણીએ- ધારણાપૂર્વક અને વારવાર
ભેડી વિચારણાથી (“વદ્ધમાણીએ” શબ્દ શ્રદ્ધાદિ પાથેની
સાથે મળધ ધરાવે છે) પ્રતિપદ વધતી ભાવનાપૂર્વક
શમિ કાઉરસગ્ગ-કયાનો ઉત્સર્ગ કરે છુ, એટલે કાઉરસગ્ગ
ધ્યામા ચિત્ત થાઉ છુ

ભાવાર્થ

આ સુત્રમા અગ્નિહિત ભગવાનની પ્રતિમાને, વદન પૂજન સત્કાર અને
સમાન જાનો અવગર મને છે વદનાદિદા સમ્યક્ત્વ અને મોખ પ્રાપ્ત
થાન એ કહેવાથી હુ કાચાસર્ગ કરે છુ તેથી જ રીતે વધુ ને વધુ ભાવનાવાળી
મક્કા ભુક્તિ, ધીરજ, આગ્લા અને વિચારણા-અવનપૂર્વક કાઉરસગ્ગ કરે છુ
એ પાથેની વૃદ્ધિ મળે હુ એક રથાને કાવાને સ્થિત કરીને મૌન અને ધાન
સહિત આ નૈત્યસ્તવ સુત્રના કાઉરસગ્ગ અધ્યાનમા સ્થિત થાઉ છુ

પરિભાષ

★ મુમુક્ષુ કે અલકાગદિથી જિનમૂર્તિ વગેરેનો સત્કાર કરવો એ પણ
સાત્ત્વસિદ્ધ છે તે માટે આ સુત્રનું પ્રમાણ આપી સકાય છે

★ સમોસગ્ગમા ભગવાન દેશના આપે તે ભાવ તીર્થ કરે દહેવાન,
ત્યારે નૈત્યમા એ અગ્નિહિત જ્ઞાનાનની પ્રતિમા છે, તે સ્થાપના
જિન કરવાન છે એ સ્થાપિત જિનના પૂજન સત્કાર આદિ આ
સુત્રના આધારે થાય છે એટલે એનાથી મૂર્તિઓ મૂર્તિની પૂજન
નિદ્ધ થાય છે

- ★ શ્રી જિતેશ્વર ભગવતની મૂર્તિ પામે જરૂરથી ગમસ્તિ તિર્થજી છે, મૂર્તિ પામે કાંઈ મગ્ધ સદા જ મૂર્તિ હિ પૂજા કરી શકાય નહીં. ગમસ્તિ મૂર્તિ પામે જ નારી કાવાયી મૂર્તિ પામે તથા પ્રાણુસા સંગીની જેમ જા પાપાણુ હિ જાનાવની મૂર્તિ પ્રાણુપ્રતિષ્ઠા કરવા જે રીતે પૂજવા આ પ્રાણુસા મૂર્તિ આટલા ગોધરો આ સુવર્ણા આપણુ મળ્યા મળ્યા મળ્યા

મનુ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-અરિહંત ચેદ્ધિઆણુ મૂત્તુ બીજુ નામ શુ ? તે જોવાય ?

ઉત્તર—તેજુ બીજુ નામ ‘ચૈત્યસ્તવ’ છે ચૈત્યવદન જ્ય વીયસય સૂત્ર કહ્યા પછી, ને કાઉમ્મગ્ગની પંચ જોવાય છે

પ્રશ્ન ૨-ચૈત્યવદનના કાઉમ્મગ્ગાનુ પ્રમાણુ કેટલુ ?

ઉત્તર—એક નવકારનો કાઉમ્મગ્ગ તેમા કરાય છે

પ્રશ્ન ૩-કાઉસ્સગ્ગને અંતે શુ જોવાય ?

ઉત્તર—અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર કરવા “નમો અગિ જોલી, “નમોઝ્ઠેવ” સ્તુતિ કહ્યા પછી, ને જોવાની ચૈત્યવદન વળતે આ “અરિહંત ચેદ્ધિઆણુ” કિયા થઈને જોવાય છે

૨૦ શ્રી કલ્યાણકુંદ (સ્તુતિ) સૂત્ર

અન્વયાર્થ

અધ્યાય ૬—અમર ક સાધુને જે મુગ કે (ગોટને જે કલ્યાણ મનુષ્યોને કષ્ટ છે તે ક સાધુકેથી)સ જે મુગ ॥ આવાકે છવ ૧ ૧ ના ; પ્રભુ મુગ સમાન કે) પદ્મ-પદ ॥ જિહ્વિ- (જિ ૧ ગોટન સામાન્ય કણો તેમા છે જેવા) શ્રી કલ્યાણ(અમરવાન)જિ- ૧ મર્તિ-મોગમા શ્રી શાંતિનાથ અમરવાનો તમ્બા-તેમ ॥ ૫૩ નેમિ જિહ્વ-ગાત્રીશમા શ્રી જિમિનાથ જિ-૧૨૦ મુર્ધિ-પ્રતિનાથારી મુનિઓમા ઇન્દ્રમાન પામ-પ્રગટપ્રભા ॥ શ્રી પાર્શ્વનાથ અમરવતો પથાસ-નજ બુવનો વિરે જાનપ્રમથના કલાવના ૧ મુગુગિહ્વકાજ- ઉત્તમોત્તમ મુજોના મેજ ન્યાનકેપ અથવા અનત મુજોનો અકાજ જે ત્રેવીશમા અમરવાન પ્રમજ અમરકારી છે તેમો અતીક-અભિયી વદે-વ ના ૧૩ હુ મિતિવદમાજ-ગોવાશમા રી વર્ધમાનજ્વામીને અપાર-જેનો પાર નથી ગોટને કેડે ક અત નથી સસાન્મમુ- ગોટ મહાન્ સમા સમુ ના (ભુ) પાર-૧૨૦ જે ને પતા-રામેવા (સર્વ જિ-૧૦) મિત-ગોમને કિંતુ-આપે મુર્ધકમા- (સુ-સારી અથવા મુર્ધ-યુથિ પવિત્ર) સર્વ પવિત્ર વસ્ત્રોમા એક જ માગૃત (મોક્ષ) મ વે-મર્વ જિહ્વિ-જિ-૧૨૦ અમરવતી સુર-દેવના વિ- ૧૬ ગોન મમુ ગોથી પણ વર્દ-પૂજાગેના ૧૦ ગોવા ગોટને દેવના પણ પૂજા કે નાજુ-અધ્યાણકેથી વૈદ્યી-વેનડીના વિશાવ- ૧- વિશાળ મુગ૩૫

નિન્દાઅમરો-નિવાણ ગોટને માથ તેના માર્ગ (મુનિને માર્ગ તીર્થ કહેવો સિવાય કોઈ નવાવી, યમુંજ થો તે જિ ૧૨૩પિત મુક્તિ થમાં) પ્ર-એક જાણુ-ઉત્તમ માન (વદાણ કે મીન માલ) મમાન છે મજાસિથ-નાથ કોઈ ૭ જેજે

તત્રાગા કુવાર્-કુવાર્ એમતત્રાગી દશમી દુરામકી મિત્રાવાગી કેકામ
દીગોના દેષ-૦ર્ષ ગર્વો મય-સિદ્ધાંતો મનને જિજ્ઞાસા-હીતગા
જિજ્ઞાસા ભગવાના ॥ સત્ત્વ-આત્મ લેસા તાવક આત્મનૂત શમ્યુગ
શુદ્ધા-પાડોતો તત્રાગા ॥ તાજમગો નમામિ-૦ નમઃકાર કરુ ॥
નિઘ્ય-૦ મેશા તિજા રૂપદુલ-૦ તોર નામ્મા પ્રાપ્ત એને નર

કુદ-મોજાનનુ કૂન મયકુ અથવા ડોનર છંદુ-ચત્રમા ગોખખી-
ગાયનુ દુધ લુસા-દિમ નરક તે તથાના જેસા જેત વજા-
(શરીના) વર્ણવાળા મરોજ-સગેનમા ગેગેનુ કમળ, હુત્યા-દાયમા
કમયે-કમળના પુષ્પ ઉપર નિમજા-ગેની નાએસિરિ-વારેશરી
સગવનીદેરી વાગ-વાગીની ઈધરી-માનિ-૦ વામી પુત્યથ-પુત્તાકેતો
વગા-૦ર્ષ, સમદ દુત્યા-જે ॥ જીજ્ઞાસ દાયમા ૭ મુહુર-સુખને માટે
અથવા ૭ી મુખ આત્માગી યાઓ સા-તે દેરી અમલ-અમો અથા-
સા, કમેશા નિગત પસાથા-૦ નર નશગત ઉત્તમ

સૂત્રાર્થ

કુનાશક ૦ પદમ જિતિ ૦-૦ યાજુના મૂળરૂપ (જ્યાથી ભક્તવર્ગના
મુખરૂપી રૂદાનુ સિચન થાય છે, તે) પ્રથમ જિનેદ્ર શ્રી
ઋષભદેવ ભગવાનને

મતિ તઓ નેમિજિજ્ઞા મુલિ ૦-૦ ત્યાગ પત્રી શ્રી શાનિનાથ પ્રભુને,
તથા જેમ દેવસભામા દેવેદ્ર શોભે, તેમ મુનિઓની સભામા
ઈદ્ર સમાન શ્રી નેમિનાથ સ્વામી શોભે છે, તેમને

૧ પયાસ મુશુખિકકાણ-જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશને દેલાવનારા અને
અનંત અને પવિત્ર સદ્ગુણો માનના એક જ મુખ્ય ધ્યાનરૂપ
પ્રગટપ્રભા-૦ પુરિસાદની શ્રી પાર્થનાથ ભગવાનને

૦૦૦ વદ મિત્રિદ્ધમાણ-ભગ્નિપૂર્વક હુ ચરમતીર્થપતિ શ્રી
વર્ધમાનસ્વામી (મહાવીરસ્વામી) ને વદન કરું છું (૧)

જાપારસ સાન્નમુદ્રપાર-જે ભવ પ પગરૂપ સ સાન્નો સામાન્ય
મનુષ્ય પાગ કે અતને પાગી શસ્તો નથી, તેવા પલ મહા
સમુદ્રના પારને

પતા સિન દિતુ મુ ક્યાર-યામેવા (અનત શક્તિવાળા તે
જિનશ્વેન અમને) પવિત્ર સારી વસ્તુઓમા મ પૂર્ણ સાગરૂપ
એવા મોક્ષને આપો

મ ને જિહ્વિદા મુ નિદનદા-મર્વ જિનેદ્રો જે દેવગણના પણ
પૂજ્ય છે, તેઓ, (અમને મોક્ષ આપો)

ઈ નાતુન વીણ નિવાસકદા-કયાણુને પ્રસાદના વેવડીઓના જે
ભગવતો વિશાળ મૂળ અને કદમ્બત છે (૨)

નિવ્યાહમગ્ગે વરજણકરૂપ-વીતરાગકથિત સમ્યગ્ જ્ઞાનનો
મહિમા આ ગાથામા વર્ણવાય છે) જગતમા માર્ગ ન પડ્યો
હોય તેને મ્યજે, સાયકલ, ગાડુ, ગાડી, મોટર, રથ કે રેલ
આવી શકે નહીં, પણ આણુ નિયત બાધેને રસ્તો હોય તો
તેના પર એ વાહનો ચાલી શકે છે, તેમ મોક્ષનો માર્ગ
શ્રી તીર્થ કર ભગવતોએ બતાવે છે એટલે તેના પગ તે
જ્ઞાનરૂપી રથમા બેસીને જનાર સડસડટ આવી શકે છે
અથવા સ સાગસમુદ્રને તન્વા જેમ વહણ કે મીમઝ હોય,
તેણે મોમે જવા માટે એ પ્રભુનું નાન માધનમુન છે)
સમ્યગ્ દર્શન, જ્ઞાન અને આરિતવાળા સુક્રિતપદ પગ ચાલવા
માટે ઉત્તમ રથ સમાન જે જ્ઞાન છે તે જ્ઞાન કે જિનસિદ્ધાતને

પજાસિયામેસકુવાઠરૂપ-સમન્ન કદાગ્રહીઓના ઘમડને જે
મ્યાદાદમતના જ્ઞાને બાગીને બુધ્ધો કડી ના મ્યો છે

મય જિણાજ સન્ન છુટાલ-જે જિનેશ્વર ભગવાનોનું મુક્ત-
સિદ્ધાત અથવા તેમના આગમત્રયે

તત્ત્વદર્શિન ધા જી ક ના । વિદ્વાનો અને પંડિતોને પણ
આશ્ચર્યજનક છે, તે અનેમતવાદને

નમામિ નિમ્ન તિજગરૂપહાજ-વિશ્વવિખ્યાત આ આગમ નાનને
હુ રૂપજે ભારથી નગન પ્રજા (૩)

હૃદિદુર્માખેડીનુગા રજા-ગોગળના કૂલ, એ દ્રમા ગાયનુ કથ
અને હિમ, તે ગદ્યાયના જવો ઉત્તરના વર્ણુ જે
દેવીનો છે

સરોજહૃદયા પ્રમને નિમતા-જે દેવી એક કાયમા કમળને ધાજી
કરે છે, પ્રમ ઉપર બેસવાવાળી છે, એટલે કમલ તેનું
આસન છે

માએસિરી પુશ્વવનગહૃદયા-વાયેશ્વરી દેવી જન મન્વતીદેવી
પણ કહે છે (વાગ એટલે વાળી તેને આપનારી સગ્સ્વતી
કહેવાય છે) તે દેવી ખીજા કાયમા પુનતન્ના સમૂજન ધાજી
તરી રહી છે

મુહાપ સા અમ્હુ સયા પસધા-તે વાગુવાહિની ઉત્તમ તથા
ઉત્તર મહાદેવી બમને સદાને માટે સુખ આપનાર બને
એટલે બમા । ધર્માનુસારી વાળીવિલાસને વિન્તાવવામા
કુશળતા આપતા સાથે વિધ્નો દૂર કરીને સુખ સમૃદ્ધિને
બરો (૪)

ભાવાર્થ

આ આગમમાંની કાય કહેવાય છે તેમા કમ જેના મોઢવાડેનો દોષ છે
તે દેવી ગાયમા સુખ નહ બજવાનની મથવા માથે બજવાનની રૂપિ દોષ
છે ખીજા કાયમા રજા બિનેશ્વર બમવનોની રૂપિ કમળેવી દોષ છે ત્રી-મા
જ્ઞાનમુક્તિનું વખન આવે છે એટલે જ્ઞાનનો મહિમા મારી તે ગાયો દોષ છે
ચોથી શાસનદેવ કે સિનસરમ્હ દેવીની દોષ છે આ આગમ ચોચોથી દેવવદન

પાશ છે પાખી, નેમારી કે સાવત્રગિક પ્રતિક્રમણના આવવના દિવસે નાચક પ્રતિક્રમણ થાય છે તે દિવસે આ ૮ ચોર કહેવાનો ૧ પગમત રિવાજ છે

પગમલ

★ આને જેમ મોક્ષ આપનાર ભાગતમા વિખ્યાત કે તેમ આપના આર્થસંતૃતિવાળા ભાગત હામા જે મોક્ષ માર્ગ કે તે આપનાર નેવો છે તેડ એટલે ગમે પચ અથવા માર્ગ તે નિષ્કટક હામે નેહમે દુન્યવી મોક્ષક લાવનારો આ મોક્ષમાર્ગ ૧૧ વિગેધી તરવા કે તે આ સુની નીજ ગણનાથી જાણ્યું મને છે

★ જો આ મોક્ષમાર્ગ ભાગતમા ન હોય, તો હિસક દુનિયા ૧૧ જિવાને અર્ધી પજુ પવના મોળાઓની જેમ ફરી વળ અદિસાના મો ૧ આ આર્થ અમરના પ્રતિષ્ઠિ અર્ધી મળનાર છે એ અદિમાર્ગ માર્ગ અચલ નાવ નહીં માટ પડિનેતે અને વિનાનેતે થી જિનેશ્વર ભગવતનુ નચા અગી જાવ તેવું અને માનવું પડ તેવું છે તેમ નીજ ગણનાથી માગ દાની સમ્પદ છે

★ મોથી થોરમાં સામગ્ર્યકે જેને કે દેરીને નમગ્રહા કરવામા આવતો નથી, પણ તે દેવ કે દેરીની પામે ધર્મનું આગમન કરતા કોઈ વિદ્વા આ ને જુ કો સહાય જનવાનું જ તેમા હમ્પાય છે

મગળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-ક. વાળુકદ સૂરમા કયા કયા તીર્થ ઠરેની મુલિ કેરવામાં આવી છે ?

તત્તર-શ્રી સુવલદેવ સ્વામી, શ્રી શાંતિનાથ, શ્રી ગેષ્ઠિનાથ શ્રી

પ્રાર્થનાથ અને શ્રી મહાવીરસ્વામી એ પાત્ર તીર્થ કરેલી
સ્તુતિ પહેલી ગાથામાં કરેલી છે

પ્રશ્ન ૨-થોય એટલે શુ ? તે કેટલી ગાથાની બનેલી હોય ?

ઉત્તર-થોય એટલે સ્તુતિ-પ્રાર્થના આગળ ગાથા બેગી મળવાથી
એક થોય-એટલે કહેવાય છે તે ભગવાનની પાને દેવવદ
નમાં બોવાય છે

*

*

*

૨૧ શ્રી સંસારદાવાનલ સ્તુતિ (શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનની સ્તુતિ)

અન્વયાર્થ

સંસાર-જ મીને જ્યાં મળવાનું છે તે દાવાનંદ-મનન-નમાન
મદાન અગ્નિનું રાગદ્વેષનું સ્વરૂપ તે, વામ્નિ દાહ-તાપને જ્યાંગો
(ઓતવવામાં) ની-પાણી સમાન (શ્રી વીગ્રખજો) સમોદ-મદા
મોદરૂપી ધૂલિ-ધૂળને હરલે-હા હાવામાં સમીર-પવન સમાન
(શ્રી વીગ્ર વિજુને) માથા-કપડ પ્રપચ્છનગરૂપી રસા-રૂપિને દારૂ-
ખો વામાં સાર-અણીલાગ, ધાગવાનું, તીક્ષ્ણ ચીર-દાગ સમાન
(શ્રી વી જિતેશજો) નમામિ-નમુ હુ વીર-શ્રી મહાવીરસ્વામી
ભગવાનને િરિસાર-મેરુપર્વત જેવા ધી-ધી એવા (શ્રી વીગ્ર
ભગવાનને)

બા-બાવપૂર્વક જનનામ-નમસ્કાર કરનાર શુભ-વૈમાનિક
દેવેના સંન-બુવનપતિ આદિ દાનવોના અને માનવ-મનુષ્યોના

સાચનામસુરતાનનમાનનેન-ભાનપૂર્વક મન કળના દેવ
 દાનવ અને મનુષ્યના આમીઓના

નારિનો નકમના નિમાનિતાનિ-મુખોમા રહેલા ચચન કમ
 યોની પકિતવડે (જે ભગવતોના અગ્નિકમલમા નમવાવી,
 મુશોભિત બનેલ છે

પરિતાપિનત નાકમમીહિતાનિ-તથા : ભક્તિભાવનાની મનક
 નમાવી વહન કરતા । નરનારી વર્ગની મનોઝમનાઓને
 હંમેચા પૂર્વ કરના એવા જિનચત્રોને (શાશ્વતા મુખોની
 ઈન્છાઓ માત્ર આ જિનેશ્વરો જ પૂર્ણ કરી શકે છે)

મ નમામિ જિનગજ પદાનિ તાનિ-તે પ્રસિદ્ધ જિનેશ્વર
 ભગવતોના અગ્નિકમલોને હું અત્યંત ભાવથી નમસ્કાર કરું
 છું (૨)

સાગાર મુખપાનીનીપૂર્ણભિરામ-જેમ દગ્ધિમા ભગ્તી
 વખતે પૂર પ્રવાહથી જલની રેલમઝેલ વાય છે ને જોનારના
 નયનોમા તેવી આનંદોત્સાહ પ્રવર્તે છે, તેમ આ દ્વાંશાગીનો
 અભ્યાસ કરતી વખતે મુનિરાત્રોને તેની અદર રહેલી વિવિધ
 અવકાશથી ભરેલી જ્ઞાનવર્ધક ને બોધદાયક મુક્તિઓવાળી,
 નગ્ન સત્યગુ શોધત વગવતી ને અગાધ અવગાહન કરાવતી,
 ઉત્તમોત્તમ પદોની આગમોમા મનોહર ગ્ધના દેખી આનંદની
 ઊર્મિઓ તત્ત્વમયન કરવા પ્રેરે છે તથા ગભીર ને
 અવગાહન ન થઈ શકે તેવા અગાધ જ્ઞાનને

અર્હિસાનિવનહરીસગમાગાહુહ-જીવમાત્ર ઉપરની દયારૂપ
 વહેતા તરંગોથી જે નિરતર ભરપૂર દેખાય છે, ને તે
 ડારણથી તે અર્હિસાના વિસ્તારવાળા આગમ મહાસાર
 એક મહાન ગ્રંથરૂપ બનેલ છે, તે જ્ઞાનને

સારે-મુદ્રિત ૧૦-૨૫૧ ઉત્તમ પ્રકારનું દેન-રે-કમગ
 લાયકા દ્વારા કે તાજ-દેલીપમા ૬૨-૬૨મા પદરે ૥ લાયક
 અભિરામ-મનોદર છે આગ જેનું આપીને હે-૬૨ થા ૧૧૫
 ગમની વાળીયો (આજમા પીતગન ૩ અ સામાત પ્રતિષ્ઠિત કે
 સમૂહ જેનો હે-૬૨૩૫ ૩ બનરિ-૬૨-મા ૩૫ ૩૬ ૩ (૧)
 મુતિના કર્તા મહાશયી શ્રી ગિરિ સુર્યશ ૭ મહાગાન ૧૪૪
 મથ તરીકે આ છે સી નોથી ૧૧૫ ૧૧૬, તેમા આ "બનરિ-૬૨
 ત-૬૨થી અક્ષિય ૬૨ તેમની કૃતિ ૧૧૫ ૧૧૬ ૭) હિ-આ
 ન-મને દેનિ-૬૨ ૬૨ ૧ સાર-૧૧૫ ૧૧૬ ૧

સૂત્રાર્થ

સ સાર ૧વાનવતહનીર-સ સારરૂપી અનતા હુ ખેલી બરલા
 અને જન્મન પુન્ય જન્મવૃત્તિ બયાનક એવા દવાનવન
 અમિને બોલવવામાં સમતાના બોધરૂપી જળ છાતીને શાતિ
 આપનાર (જેમ કાઈ ઠેકઠે એ ૧ લાગે અને તે અગ્નિને
 પુત્રવવા બળાઓ દ્વારા પાળી છટકવી આગને ઠી
 પાડવામા આવે તેમ) પાળી સમાન થી વીર પ્રભુ છે, તેમન
 સ મોહપૂલીહરજે સમીર-ક્યાયોથી વિષયોમા આમકત બનાવના
 મોહરૂપી જે ધૂળ છે તેને ઉઘડીને અધ્યાત્મા ફેકી દવામા
 પવન સમાન એ પ્રભુ છે, તેમને
 મા-સારસારસારસીર-આ મ નારમા જન્મજ કનાવનાર જે
 નાયા છે, તે રૂપી પૃથ્વીને ખોદવા માટે તીક્ષ્ણ જળ મમાન
 એ પ્રભુને
 તમામિ વીર, ગિ સારધીર-અને મેરુપર્વત જેવા અડગ, સ્થિર
 તથા ધી-અવાળા એવા અરમ વીર્યપતિ શ્રી બજા-સીરુવામી ૭
 પ્રભુને હુ, નમસ્કાર કરું છું, (૧)

ભાવાનનામગુ તાનનમનરેન-ભાનપૂર્વક નનન જ્ઞાન એવ
તાનવ અને મનુચના સ્વામીઓના

પૂનારિનોન-મનાનવિનાનિતાનિ-મુગોમા ન્હેના ચચવ ન
જોની પદ્ધિવડે (જે ભગવતોના ચળકમલમા નમવાથી)
મુશોભિત બનેલ છે

સપૂરિતામિનનસામ્સમીહિતાનિ-તના સન્નિભાવનારી મન્નક
નનાની વદન ઠગનારા નરનારી વર્ગની મનોકામનાઓને
ક્રમેશા પૂર્ણ કરનાર એવા જિનચળોને (શાશ્વતા મુખોની
ક્રિષ્ણાઓ માત્ર આ જિનેશ્વોના પૂર્ણ કરી શકે છે)

મમ નમામિ જિનગજ પદાનિ તાનિ-તે પ્રસિદ્ધ જિનેશ્વર
ભગવતોના ચળકમલોન હું અત્યંત ભાવથી નમસ્કાર કરું
શુ (૨)

માતાગાધ મુપપત્નીનીરપૂનામિતમ-જેમ દન્યામા બન્તી
વખતે પૂર પ્રવાહથી જલની ગ્લમહેલ યાય છે ને જોનાન્તા
નયનોમા તેની આનંદોત્સાહ પ્રવર્તે છે, તેમ મા દાદશાગીનો
અશ્યાસ કરતી વખતે મુનિ જોને તેની અદ્ભુત રહેલી વિવિધ
અલકાથી ભરેલી જ્ઞાનવર્ધક ને જોધદાયક મુક્તિઓવાળી,
નમ્ર સત્યનુ શોધન કરાવતી ને અગાધ અવગાહન કરાવતી,
ઉત્તમોત્તમ પદોની આગમોમા મનોહર ગ્લના દેખી આનંદની
અભિઓ તત્ત્વમયન કરવા પ્રેરે છે તથા ગંભીર ને
અવગાહન ન શકી શકે તેવા અગાધ જ્ઞાનને

અદ્વિસાવિરતનહરીસ જમાગાહદેહ-અવમાત્ર ઉપરની દયારૂપ
વહેના તરંગોથી જે નિરંતર ભરપૂર દેખાય છે, ને તે
કા મુથી તે અદ્વિસાના વિસ્તારવાળો આ આ મહારાજા રે
એક મહાન કાયરૂપ બનેલ છે, તે જ્ઞાનને

ચૂનારેન ગુરુમનમણિ સત્વર ફળપાર-એવે તે મહાજ્ઞાન અ-
વિવાઓનો સાગર ચીર ભરેલો છે, અને નુવિદ્યાઓ ને
જ્ઞાન મહાભાગરના તટ મમાન છે, મોટા અવાવાઓ એ ડા-
નાગરને તજિયે રહેવા મહામૃત્યુ નનો નમાન છે તે બધી
વસ્તુઓથી વ્યાપ્ત અવે ભરેલો છે, અને ને નાગરનો પાન
પાનવો ઘોષ જ ઠીન છે એવા

માર નીરાગમજ્યનિધિ માર સાધુ મેવે-ત્રી મહાવીરપ્રભુના
શાસનના પ્રધાન અગ નમાન એવા આગમરૂપ મહામસુ-
દ્રની આદરપૂર્વક ન ભલી ગીત હુ મેવા, પૂત તથા ભક્તિ
કરે છું (૩)

આમુનાનોવધૂક્ષીમહુલપરિમના લી નેનાનિમાવા-મૂળ મુવી
ટોલના ન અવત એવા પુષ્પાની (૧૪) પરાગમાની
અતિયથ સુગધીવી આકર્ષાન નેના મમ થએલા એવા
ભમરાઓની શ્રેણિ એવે જાનમાળાના

અંકારારાસારા મનવ્યકમનાગારભૂમિનિવાસે '—ચૂલનવના ઠળુ
અજ્ઞાતવાળા ચાંદોવડે મેષ ને શોભતા સ્વચ્છ પાઠડાવાળા
કમળ પર બેઠેલી એવી ભુવનના મધ્ય ભાગની ભૂમિમા
નિવાસ કરવાવાળી હે સુતદેવી !

હાયાસ ભારસારે ' નરકમથકે ' તારહારાભિભે '—કાન્તિ અને
લાવણ્યના પુષ્પવડે સુદૃઢ દેહવી શોભતી, હાથમા ઉત્તમ
કમનને ધાન્ય કરવાવાળી, સ્વચ્છ ને દૈદિપ્યમાન હારવડે
મનોહર અગવાળી તવા

વાણી સ દોહદોહ ! સનવિરહવર દહિ મે દેવિ ' સારમ-બાર અગ
રૂપ વાણી એ જ જેનું મહાકાય શરીર છે, એવી હે
સુતદેવી ! સર્વોત્તમ એવું, જન્મમરણરૂપ સસારનો વિરહ

ધ્યેય તેવા મોહનુ મને વરદાન આપો અથવા આ સ્તુતિના
માર્ગ મહાન ઉપમગી આચાર્ય લગવાન ત્રી હરિભદ્રસૂરી
ય ૭ મહાગને “લવવિન્હ” નામથી અહીં પોતાનું નામ
નૂતન કર્યું છે, એટલે ગ્યના કવિને ઉત્તમ મોક્ષ આપો

ભાવાર્થ

ધ્યાય તેના બાર ગાથાઓ આવે છે તેમ આ સૂત્રની સ્તુતિમાં પણ ૭
આ સ્તુતિ એટલે માટે આક્રમના ત્રી રના પ્રતિક્રમણ વખતે તેમ જ વૈદરાના
પ્રતિષ્ઠિ પ્રતિક્રમણના સંજ્ઞાપના ઠેકાણે અને ત્રીનામાં સાજના દેવસીતાં
પ્રતિક્રમણનાં છ આવશ્યક પૂ. યથા આ સામુદાયિક બોલાય છે પરમોપકારી
આચાર્ય ભગવત શ્રી હરિભદ્રસૂરીશ્વરેષ્ઠ મહારાજ આ સ્તુતિના રચયિતા છે
પૂર્ણાત્મ જ્ઞાન લગભગ નષ્ટ થતું હતું તે સમયે આ મહાપુરુષ આચાર્ય ભગ
વત યથા હોવાતું મનાય છે એટલે તેઓ પહેલા જ્ઞાતિએ બ્રાહ્મણ હતા અને
મોટી જમરે ગણા લીધી હતી એટલે પછર સૈદ્ધ પહેલાની આ નાત બહુાય
તેવાય છે કે તેઓશ્રીએ ગોતાના બે શિ યોની બૌદ્ધોએ કરેલી દેહાતશિક્ષા બદલ
૧૪૪૪ બૌદ્ધોનો નારા કરવા મારેલું હતું પરંતુ તેમના પગ દયા લાવીને આ
રત્નત દુર્ધાન બદલ પ્રાયશ્ચિત્તમાં ૧૪૪૪ મંથો બતાવવાતું નહીં થતું તેમાં
૧૪૪૦ મંથો તો બનાવ્યા હતા એવું શરીર લથડતું આ સ્તુતિની ત્રણ ગાથા
અને આમૂલાતુ પ્રથમપદ પણ બનાવ્યા એવું કાળ કરી સ્વર્ગે ગયા એટલે
મુનરેણીની સહાયથી શ્રી સને હકારવાળી ગાયક બનાવી સસારદાવા સુત્ર
પૂર્ણ કર્યું તેમ ૧૪૪૮ મંથોની મજૂરી પણ પૂરી થઈ તેથી શ્રી સધ મોક્ષ
પ્રતિક્રમણમાં દરેક નામે પ્રમ હકારવાળી ગાયકથી પૂર્ણ થતા સુખી બે સ્વરે
સામુદાયિક બોલે છે

પરિભવ

★ નીચે સૂત્રની મુજબગિર પળી માનવતાઓનું આ સ્તુતિમાં દિગ્
દર્શન થયેલું જણાય છે જેવી કે (૧) જન્મ મરણરૂપ સસાર

એક મહાન પાનના બગલા નાજીના તાલી ઉભાવાળા (૨) બચવાન મદારી પ્રભુ તેો ખૂણવાળ પાળી સમા. જે અ ઉપમા સપૂર્ણ સંદર્ભિત (૩) શ્રી જિનેશ્વર બાવતો સસારી જોયા નિગ્નિ. આ જાના ઝલા બક્ષા ખાના દામિત પૂરે છે તે ભૂ ખીજી ગાથામા મતાન્યુ જે આ મહ મદારની માત ક એટલે ન કુ ખી થએના આત્મા જીવીતગાળા. ૩ જો જાવ તો જરૂર તેના સકરો હુ થઈ શકે. માટે જે રોતાં કુ ખી માનતો હોત તેજે આ દેવગાની બચવતોન વગળા મધનુ જ રી. (૪) પ્રભુએ કથન કરેલી ના વાગી અંત અગાધ અને મદાર સમુદ્યવરૂપ છે એની ઉપમાઓ બરી જ નીજી જાનની ગાથામા સમજાવી કે તે ધરનાઓ મદારન નિચાગણાઓ માટે ક સમજાવી જમ જાના તરો હોના સમજાવી ગરોળની જેમ જાના ગરના કપા જાના લાભ હોના હોના વિષયોનુ જ્ઞાન વિ. વગુઓનુ જાન આ ગાથામાથી મળી શકે છે (૧) હા સાગીડા વાપીડો સનૂદ જે જ મદારન કાચ જેની છે તે જુતદેવી, સગરવી દેવી અથવા શાગાં દેવી સમજી લેવી જે પ્રમાણે વર્ણન કરાયેલી અહીં સન્યસ જાનના વિનાસનુ સર્જન સુદર રીતે જાપાના મળે છે

★ સસા દાવા સ્તુતિની નીજી ગાથામાં એક મદારન વચ્ચન કરાએડું છે કે કુડિસામાં મીઠા લોગ સાગરપૂજા બજેવાદિ. દિવસોગે કરે છે ત્યારે જિનશાસનમા સાચા જ્ઞાન મદારમાગની મેરા પૂજા કે બકિતનુ વિધાન કરવામા આન્યુ ક કે આગમજલિધિ. ૧૬ સેવા બકિત કર છુ

સરળ પ્રશ્નોત્તરી

પ્રશ્ન ૧-સંસ્કૃતના સૂત્ર કોનું રચેલું છે ?

જાત-૧૪૪૪ એ યોના રચયિતા મહાન ઉપકારી આચાર્ય બાળ વત શ્રીમદ્ હિમદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનું રચેલું આ સૂત્ર છે તે સંસ્કૃત તથા પ્રાકૃત એમ બન્ને ભાષાના એક સરળા રૂપથી આએલ છે એટલે સમ સંસ્કૃત પ્રાકૃત રચના કહેવાય છે આ ન્તુતિમા એક મહત્ત્વ એ છે કે, તેમા એક પણ ભેદભાવ નથી આવી કૃતિ-કવિતા બહુ ક્ષયિત્ ૪ મળે છે

પ્રશ્ન ૨-"સસાન્દવા" નો દ્વંદ્વો ભાવાર્થ કહો

જાત-તેની પહેલી ગાથામા પ્રજુશ્રી મહાવીરદેવની સ્તુતિ છે, બાદીની ત્રણ ગાથાઓમા અનુક્રમે સર્વજિન, જિનાગમ અને શાસનદેવીની સ્તુતિઓ છે

પ્રશ્ન ૩-સસાન્દવા સૂત્ર કથાર બોલાય ?

જાત-અષ્ટમીને દિવસે પ્રતિક્રમણમા થાય તરીકે આ સ્તુતિ બોલાય છે પાદિક વિજેદે મોટા પ્રતિક્રમણમા સમજાય તરીકે તે બોલાય છે સ્ત્રીઓ પ્રતિક્રમણમા "નમોઽસ્તુ"ના બદલે પણ આ સૂત્ર બોલે છે

વિભાગ બીજો

(૧) ૫૦ તીર્થોના નામ	(૧) દેવપાન
(૨) સોળ સતીઓના નામ	(૫) ભગવાન શ્રી મહાવીર ૨૪૬ આઠમી ચરિત
(૩) ચાવીસ તીર્થોના ૧૭૦ સદિત નામ	(૬) ચાર પરીમાઓના પ્રાચીન પ્રશ્નપત્રો

(૧) ૫૬૦ તીર્થોના નામ

(૧) શ્રી ચતુર્જય ગિરિજા (૨) શ્રી ગિ નારજી (૩) શ્રી આબુજી
(૪) શ્રી મહેતાશિખરજી (૫) શ્રી પાવાપુરીજી (૬) શ્રી શંખેશ્વરજી
(૭) શ્રી તારગાજી (૮) શ્રી કાળગિરિજી (૯) શ્રી તવાળ
(૧૦) શ્રી મતરીદપાર્શ્વનાથજી (૧૧) શ્રી રાણકપુરજી (૧૨) શ્રી
કુલપાકજી (૧૩) શ્રી ભાડુપજી (૧૪) શ્રી માડવગઢ (૧૫) શ્રી
દેશધિજી તદુપરાત શ્રી અધરીઆજી જેમવમેઝ વિગેરે ધીંગલ
કોઇપણ તીર્થ લઈ ચાલ્ય છે

(૨) સોળ મતીઓના નામ

(૧) બ્રાહ્મી (૨) કુદરી (૩) વદનગાનાજી (૪) ગન્ધિમતીજી
(૫) દ્રોપદી (૬) કોથયા (૭) મૃગાવતીજી (૮) મુલમા (૯)
મીતાજી (૧૦) મુખદા (૧૧) તિલા (૧૨) કુતા (૧૩) મીલવતી
(૧૪) દમયંતી (૧૫) પ્રભાવતી અથવા પુષ્પચૂલા (૧૬) પદ્માવતી

ધર્મી વિભૂષિત હતો. ધર્મીઓના દુષ્ટોના ભાગીદાર બનતો,
 જોને માટે જેના ભાગ્યે જીવતા હતા, આવેલો પાછો જાય
 એવી જેને ત્યા નીતિ હતી, નમ્યગ્રંથિ અને સમ્કારી
 ન જીવવાના જેને ડોક હતા, એના કલ્યાણશાવિત જિનદત્ત
 જે ત્યા એક દુષ્ટિયવ ગ્રી અને દુષ્ટ સ્વરૂપના નામે નોકર નેતો
 ૧ શેકના પગિયવવી તે જેન ધર્મ પ્રત્યે શ્રદ્ધાળુ વયો હતો
 ૨ ગુરુઓના સમાગમથી તે જેન ધર્મના ગુહ્યનો જાણુ વયો
 ૩ વિધના સધાયા ધર્મના જેન ધર્મ અદિયાતો અને સંપૂર્ણ
 ૪ એવો સમક્ષિતનો રગ એના લોકીના જિં, એ જિં, એ ફરી વળ્યો
 ૫ ધર્મ વિનાનું જીવન એને મન અકાર અને અદુરુ
 ૬ ગતુ હતુ “જીવનને જીવતા શિખડાવનાર જે ડોઈ પાણુ કળા
 ૭ યતો તે વર્મજગા જ છે”, એમ એના મનના સચોટ વચી ગયું
 ૮ ધર્મની એને મન ધ્યાનાવાસ હતા પણ અધિક ક્રિમત
 ૯ આજના સકર અને સમ્કારી નાશાતા સ સાગીની અમલ્યતા
 ૧૦ મનામા ન હતી, કે જેથી એ ધર્મને કે ધર્મના અર્થી જેનોને
 ૧૧ કે કે હસી માને. આવુ જીવન સ્વપ્નાનુ હતુ સાચે ઉત્તમ
 ૧૨ નોના નનર્ગથી જીવો શુ નથી પામી શકતા? કહેવુ નેકરો
 ૧૩ કયાણ ભી અત્માઓ સધળુ પામી શકે છે

વર્ષાઋતુનો દિવસ હતો વાદળાઓથી આકાશ છતાં ગયુ
 હતુ મેઘ સિકની જેવી નર્મ
 યાદે વોડે અતરે કમકારા
 હોના પાણીના પૂર ખગખગ
 વનુકને મગવાને જાણે ઉત્સુક
 વન ધર્મ રહુ હર્મ
 વિદ્યગ બનાને
 વેરો હતો

ભરણગેત્રનું અચરપુર તે ખરેખર અચર હવું તે નામ
ભાવસૂત્ર હતું મુખ-મમૃદ્ધિ રાજ-નાદાણી, વૈભવ-વિલાસો
અને લક્ષ્મીની ગ્રેષ્ઠ ત્યાં ઉજ્જીની હતી અનેક ઉગર મુખ
સપના ધનકુએરાનો વ્યાપકવાટ હતો વેપાર-રાજ પર વિજે
જ્યાં સારી રીતે નીતિપૂર્વક વ્યવહાર હતા, ધર્મ જાવના તથા
દેવ, શુરુ અને ધર્મની આરાધના માટે ત્યાં સર્વ સ્થાના સારી
હતી લોકો લક્ષ્મીના પૂજારી નહીં પણ શુભના પૂજારી તે નગરામાં
વસતા હતા, એવું તે અચરપુર સપૂર્ણ કળાઓથી મધમધી
હોતું હતું

સત્તા અને કાર્તિ, ન્યાય અને નીતિ, શુભ અને ધર્મ જેન
આર વિશાએ પ્રસંગી ન્યાય હતા, યયોગાવા જેવી ચોમેર ફેલાય
ગઈ હતી, એવા પ્રજાવતસલ અને પ્રતાપી મિહિરથ નામે રાજા
ત્યાં રાજ્ય કરતા હતા, જની નેવા માટે અનેક રાજનેવડો હતા

રાજવૈભવ તો જનો બેશુમાર હતા, લક્ષ્મીનો ભંડાર લક્ષ્મીથી
ભરપૂર હતો, રાજા પોતે પોતાના નામ પ્રભાતે સિંહરૂપ હોવાથી
હરમનો મૃગલાઓની માફક ભાગતા ધ્રુતા હતા એવા એ મિહિરથ
રાજાને રૂપરંગે શુક્લ અને શુભે કઠીને અવદૂત કનકમાયા અને
શીનનતી નામે બે રાણીઓ હતી, અને શુભનતી નામે એક પુત્રી
હતી નાનની પુત્રી એટલે એમાં શુ કહેવાનું હોય ? રૂપરૂપનો
અભાર હતી એટલું જ નહીં પણ શુભનો ભંડાર હતી શુભ
વિનાશ રૂપ એ લગ્ન વિનાના અત જેવું છે, કારણ કે શુભ
સિવાયનું એમનું રૂપ કોઈ વખત અનર્થ કરી વ્યય છે, ને ભારી
મુરઝેલીમાં મૂકાય છે

તે જ અચરપુરમાં રાજાનો અત્યંત માનીતો એક જિનવત
નામે ક્રેદી રહેતો હતો શેઠ પણ દયાળુ, ઉદાર અને માનવતાવાન

રોચી વિખૂવિત હતો દુ ખીઓના દુ ખોના ભાગીદાર બનતો, ત્રીજાને માટે જેના સહન શુ-દ્ધિ હતા, આવેલો પાછો બંધ નહિ એરી જેને ત્યા નીતિ હતી, નમ્યગ્રહણ અને સમ્કારી જીવન જીવવાના જેને ડોડ હતા, એવા કઠણભાવિત જિનદત્ત થોડે ત્યા એક ક્ષત્રિયવંશી અને કૃતજ્ઞ દેનપાન નામે નોકર ગ્રહેતો બને, થોડા પગિયથથી તે જૈન ધર્મ પ્રત્યે વ્રદાણુ થયો હતો સંયુગ્મજોના સમાગમથી તે જૈન ધર્મના મહુમ્યનો બાણ થયો હતો વિશ્વના મધ્યાય ધર્મના જૈન ધર્મ નિહિયાતો અને સંપૂર્ણ છે, એવો સમન્વિતનો રગ એના લોકીના ગિંડુએ ગિંડુએ ફરી વળ્યો હતો ધર્મ વિનાનું જીવન એને મન બકારું અને અદુલ્લુ લાગતું હતું “જીવનને જીવતા યિખજવનાર જો ડોઈ પણ કળા દોષ તો તે ધર્મકળા જ છે”, એમ એના મનમાં સચોટ વમી હતું ધમની એને મન આનોઆમ ક તા પાપ અધિક નિમત્ત હતી આજના સભ્ય અને સમ્કારી જાણતા મ સારીની અસભ્યતા હતી આજના સભ્ય અને સમ્કારી જાણતા મ સારીની અસભ્યતા એનામાં ન હતી, કે જેથી એ ધર્મને કે ધર્મના અર્થી જનોને ડોગી કે દહી માને ! આણુ જીવન દેનપાન હતું સાચે ઉત્તમ જનોના સનર્ગથી જીવે શુ નથી પામી શકતા ? જોકે જોઈએ કે કન્યાણુધર્મી આત્માઓ સમગ્ર પામી શકે છે

વર્ષાઋતુનો જિવલ હતો વાદળાઓથી આકાશ છવાઈ ગયું હતું મેઘ સિંહની જેવી ગર્જના કરતો હતો વીરગી આકાશમાં થોડે થોડે અતરે અમકારા ભારતી હતી વન્સાદ ધોધમાર પડતો હતો પાણીના પૂર ખળખળ વહી ન્હા હતા સન્વિતાનું નીચ સમુદ્રને મળવાને બાણે ઉત્સુક ન બન્યું હોય તેમ ઘોડાપૂર વેગે વહન થઈ રહ્યું હતું ઉછળતા પાણીના દશ્યે કાચા દુદ્યના માણસને વિદ્વજ બનાવે તેવા હતા પાણીને અવાજ ચિત્તજન્ય ઉપજાવે તેવો હતો આવા નિહામણુ સનયે દેનપાન ઠડીથી ગ્રહ

વિના વ્યર્થ જયા અને આઠમે દિવસે આપના દર્શન પામ્યો, તેથી મારો આત્મા અને કૃતાર્થ થયો કે આપના દર્શન મિલાય મને ઝાઝ વસ્તુની ક્ષિયા જ રહી નથી શરીર પણ અન્વય રહેતું હતું જિનભક્તિ વિના મન આકુળવ્યાકુળ બની જાયું હતું આત્મા પ્રગાતિનો ભોગ બન્યો હતો આબુખાબુનું વાતાવરણ ગૂંચ ભાસતું હતું, મારે હે વિભુ ! આપની પાસે દેવજ એક જ પ્રાર્થના વિનીતભાવે કરું છું, કે 'આપના દર્શન મને નિર્વિઘ્નપતે નિત્ય મળે !' આ પ્રભાતે દેવપાન દેવધિદેવની સન્મુખ રી પ્રાર્થના કરી શ્લોક છે, એલામા યુગાદિદેવની અધિષ્ઠાધિમ દેવી ચક્રેશ્વરી પ્રાતઃ થયા, અને નામને ઉદ્દેશીને કહ્યું, કે—

‘દેવપાલ ! જે યુગાદિદેવના તું ભક્ત છે, તે પ્રભુની હું અધિષ્ઠાધિમ દેવી છું, તારે જે માગવું હોય તે માગી લે

પ્રભુની ભક્તિથી રગાઓના દેવપાને જવાગમા જગ્યા યુ દેવી ! મારે મારા જીવનમા એ-જ માગવાનું છે, તે એ કે—શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની સેવા-ભક્તિ મને અખડપણે પ્રાપ્ત થાઓ ! એ સિવાય અન્ય મારે કશું માગવાનું છે નહીં’

‘દેવપાલ ! એમા તે શું માગ્યું ? હું તો આ લોકના પ્રચ્છિત મુખેને આપવા આવી છું હું તારા પર પ્રસન્ન થઈ છું મારે બીજું કંઈ માગી લે !

‘દેવી ! ભગવાનની ભક્તિ આ લોકના મુખના માટે હું કરતો નથી, પણ મોક્ષસુખને માટે મારી આ ભક્તિ છે મારે હું જે માગું છું તેમા તું સહાય કર !’

‘દેવપાલ ! એમા તો મારી સહાય જ છે, તારી ભક્તિથી આમ્પાદિને હું આવી છું, માટે બીજું કંઈ માગી લે ! દેવ દેવના દર્શન નિરૂપ જતા નથી

‘દેવી ! બીજી માગણી એ તો હાથી વેળી ગધેડા ખરીદવા જેવું છે, મારે બીજી કંઈ માગવાનું નહિતું નથી’

‘દેવપાલ ! તારી અડગ વ્રદ્ધા બેઠી હતી વરદાન માગુ છું, કે-તું ગણતરીના દિવસોમાં આ જ નગરનો સ્વામી વશે’

‘દેવી ! મને ન ત્વની કે ગણ વસાની ઇચ્છા નથી, કાન્ટુ ઠેવાય છે, કે ગળેથગી તે નન્કેથરી જે ગણ પ્રભુના ધર્મની આપણના વિના મૃત્યુ પામે, તો નગરનો અધિકારી બને છે, મારે મારી તેવી ઇચ્છા નથી ગણ બન્યા પછી પગિણામે નરકના અધિકારી બનવું પડતું હોય તો તેવા ગણ બનવાની મને ત્થર નથી’

‘દેવપાલ ! તું ગણ બનવા છતાં પણ નરકનો અવિનાશી નહીં થાય તેવી હું ખાતરી આપુ છું, મારે તું ખુરાલીથી રાજ પાટને સોગવ ! દેવી વરદાન મિથ્યા થતાં નથી’

‘દેવી ! મારો અનિચ્છા હોવા છતાં તું રાજ થવાનું વરદાન આપે છે, તો જાવિમા જે વવાનું હોય તે ભલે વાચો’

‘દેવપાલ ! તારી ભલે અનિચ્છા હોય, તો પણ તું રાજ થવાનો છે તે નક્કી છે,’ એમ કહી દેવી અદ્યથા થઈ ગઈ

દેવપાલ પણ દેવીના અદ્યથા વચા બાદ, પ્રભુચર્યન, પૂજા, સ્તવન વિગેરે કરી ઉદ્ધાસ અને ભક્તિભર્યા હૃદયે ઘેર પાછો રૂઝો. આત ઉપવાસનું આજે પાનડું હોવા છતાં, પાનડું કરવાની ઇચ્છા કે ઉતાવળ નથી, અખના કે ભૂખ નથી એ કોનો પ્રભાવ ? કહેવું બેઠીએ કે-દેવપાલની પ્રભુ પ્રત્યેની અવિ ત ભક્તિ અને અખડ વ્રદ્ધાનો એ પ્રભાવ હતો

દેવપાલ તો જિનહત્ત શેઠનો કુલ નોકર જ છે નોકરની ઉત્તમતાને અંગે શેઠને ગૌરવ લેવા જેવું હોય છે જિનહત્ત શેઠને

પણ દેવધાનને સાત ઉપવાસનું પાણ કરાવવાનો મુખ્ય અવનગ સાપડ્યો શેઠે બહુમાનપૂર્વક તેનું સન્માન કર્યું અને અત્યંત ઉદાસપૂર્વક દેવધાનને ક્ષીરનું પાગલું કરાવ્યું એ રીતે તેણે પોતાના આત્માને પણ ધન્ય બનાવ્યો

(૧)

એક વખત નગરની બહાર આવેલા એક શબ્દ ઉદ્યાનમાં મહાતપસ્વી અને ઉચ્ચ ધ્યાની મસાર મુનિવગ પધાર્યા તપ અને ત્યાગ, ક્ષમા અને માર્ગવતા તેમ જ ધ્યાન અને સમભાવનાના બળે તે મહર્ષિને નજીક લોકલોકનું મન તુ કેનજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું દેવોએ દેવજ્ઞાન મહોત્સવ કર્યો ! દેવોનો મહોત્સવ એટલે એમાં શું ખામી હોય ? નગરના ભારિક આત્માઓ તે જાણીને દેવગી ભગવાનને વદન કરવા તે ઉદ્યાનમાં હર્ષિત હૃદયે જવા લાગ્યા નગરજનોની અવરજવર વધી જવાથી રાત્રીએ રાત્રીસેવકને પૂછ્યું કે ' નગરનો કયા જર્થ રક્ષા છે ? '

' મહારાજ ! આપણા નગરની બહાર આવેલા ઉદ્યાનમાં એક દેવજ્ઞાની ભગવાન પધાર્યા છે તે ભગવતને વદનાર્થે ગામના લોકો પરિવાર સાથે જર્થ રક્ષા છે સેવકે જવાબ આપ્યો રાત્રીએ પોતે પણ જવાની ભાવના બતાવી અને વદન માટે સર્વ પ્રકારની તથારી કરી

રાત્રી સિદ્ધરથ પોતાની મહિસિદ્ધિ અને રાત્રી તરીકે શોભે તેવા પ્રમ ની સઘળી તૈયારીઓ સાથે નજીક લોકના નાથ તારક શ્રી હમમાર દેવજ્ઞાની ભગવાનને વદન કરવા ગયા એ મહા જ્ઞાનીએ રતનજીવિ સ્વર્ણના સિંહાસન પર બિરાજમાન થઈ, મહાજનોને ઉદ્દેશી સવારે જ બનિન્તારિણી કન્યાલુભથી ધર્મદેશના ૧ શરૂ કરી દેશના સામળ્યા પ્રાદ સિદ્ધરથ રાત્રીએ પૂછ્યું

‘હે ભગવત ! માન આયુષ્ય હવે કેટલું બાકી છે ?’

‘તારું આયુષ્ય ઘણું અ-પ છે’ જ્ઞાનીએ ફરનાંબુ

‘અ પ એ-એ કે-લું અ પ ?’

‘માન ત્રણ અયોગત્રિનું !’

‘બસ ! હું ત્રણ જ અહોરાત્રિ જીવીશ ?’

‘હા ! નિઃશીમા જે ખાસ કરણીય હોય તે કંઈ લેવું સારું છે

‘હે ભગવાન ! યોગ્ય ગર્ભિણી હું શું કરી શકીશ ?’

‘ઘોડા દિવસમાં પણ આત્મા ધારે તો કેવળજ્ઞાનને પણ પ્રાપ્ત
રી શકે’

‘તો ભગવાન ! મારે શું કરવું ?’

‘બાર ત્રતોને અગીકાર કરે ! જ્ઞાનીએ માર્ગ બતાવ્યો

ભગવતના ઉપદેશથી બાર ત્રતોને નબ્તએ અગીકાર કર્યો
હવે રાજા સિંહરવને સસાર એ જેલખાનું લાગવા માંડ્યું ગજમુખ
એને મન હવે તુચ્છ જણાયું જીવનનો અત આરે આવી ઊભો
હોવાથી ભગવાનની હિંતકર વાણી સાંભળીને સયમી બનવાને
તેનું મન ખૂબ તલસી રહ્યું હતું મગજ ઉપર બોલે વધી ગયો
દ્રેક વખતમાં બધી પુદ્ગલ-લીલાને સમેટી લઈ, આત્મત્રેય કઈ
રીતે સાધવું એ વિચારોની દોડધામ ચાલતી હતી સંન્યની લગામ
અને પુત્રી મનોરમાને કેને સ્વાધીન કર ? એ પ્રશ્નમાં રાજા
અટવાયો હતો, તેવામાં સંન્યની અધિષ્ઠાયિન દેવીએ પ્રત્યક્ષ
ચર્ચને કહ્યું, કે—

‘હે રાજન ! તું ચિંતા કર નહિ ! જાણ સારા વાના યશે

‘પણ દેવી ! મારું આયુષ્ય ઘણું જ અ-પ છે, અને મારે
સયમ લેવાની ક્ષમતા બાવના છે કોઈ ઉપાય સૂઝતો નથી :

‘હે રાજન! હું કહું તેમ નહીં! હું પણ દિવ્ય પ્રગટ કરીશ, જો પણ દિવ્યથી જેના ગળાના પુષ્પમાળાનું આરોપણ થાય, તેને તું તારા રાજ્ય અને પુત્રી મનો માને અર્પણ કરજે ને પછી ચારિત્ર ખુશીવી લેજે!’ આ પ્રમાણે દેવીએ રાત્રને સુલભ માર્ગ કાઢી આપ્યો અને પોતાના શ્વાને ચાલી ગઈ પણ દિવ્ય પ્રગટ થયા નહત, મંત્રી અને સધિદ્રગી વર્ગ ગયેંએ એકત્ર વર્ષ નગરના વિશાળ રસ્તાઓમાં તન ફેરવ્યા, તેમાં દેવપાલના કંઠમાં માળાનું આરોપણ થયું ચક્રેશ્વરી દેવીએ આપેલું વચ્ચન આ રીતે રૂપાયું

સિંકરવ રાત્રએ જાગુની મનોરમાને પગલાવી, અને રાત્રનો મર્વ કાળાર દેવપાલને પોષ્યો દ્વંક સમયમાં બધું પતાવી રાત્ર નિહરથે દેવગી ભગવાનની પાને શ્રી ભાગવતી હીક્ષા લઈ આત્મસાધન કરવું સર કર્યું! આયુષ્ય આ પ હતુ, એટલે એ નૂતન સયમાં સયમનું પાલન કરી ગૌરમ દેવવૈકમાં દેવ પાણે ઉત્પત્ત થયા

પારમર્થાવા પ્રભાવ કન્તા પણ ચારિત્રનો પ્રભાવ અધિક છે વિશ્વ ઉપર જે મહાપુરુષો નયા છે, થાય છે અને થશે તે સવળાયે ચારિત્રના શુદ્ધ પ્રભાવથી સમજવા ઉચ્ચ કોટિનું જીવન જીવવા માટે અને પરભવને સુધારવા માટે મયમના માઈ વળ્યા નિના જીકો નથી નહત સિંકરથ બે જ વિવસના ચારિત્રના પ્રભાવથી દેવગતિને પામ્યા

(૩)

દેવીના વચ્ચનથી દેવપાલ સમજાઈએ તો આળ્યો, પણ જેમ જૂનું, ખાઈ ખટેલા અને પેધા થએલા નોકરો નવા અધિ નીતુ કહેતુ મશ્કરીમાં ઉડવે છે, અથવા તો લાજ આવે તો દેવી નીચે ઉતરાવી મૂકે છે, તેવી સ્થિતિ દેવપાલની

તેનો ઉપાય હું બતાવુ છું ચમત્કાર વિના નિયામા નમ
ચકાર થવાનો નથી, માટે કુશા ન બોલાવી એક માટીનો કુદર
અને બબ્બાકુનિચાળો ઐરાવત્ જાથી બનાવરાવી તેના ઉપર તનારે
સ્વાર થવુ દેડી પ્રભાવથી મેઘગર્જના કરતો અને મહોન્મત્તની
માફક છવગો મારતો તે આમતેમ કરશે તે જોઈ બધાનું અભિ-
માન પાછીની માફક ઓગળી જશે

રાજાએ રાજમહેલે પાછા ફરીને, દેવીના કહેવા મુજબ કુ બારને
બોલાવી હાથી બનાવવાનો તુકમ કર્યો હાથી તૈયાર થયો અને
દેવપાલ તેના ઉપર આરૂઢ થયો દેવી પ્રભાવથી ઐરાવત્ હાથીની
જેમ તે આમતેમ કરવા લાગ્યો આ ચમત્કાર જોઈ રાજ્યનો
અધિકારીવર્ગ અને રાજસેવકો આશ્ચર્યમુગ્ધ બન્યા અને પગપર
વાતો કરવા લાગ્યા કે-રાજા દેવપાલને તો દેવસહાય લાગે છે તે
વિના માટીના હાથીને શુવત બનાવી શકે નહિ હવે આપણે
બધા તેને અનુકૂળ નહીં થઈએ, તો રાજા આપણને હિરાનપરેશાન
કરી મૂકશે એક તો રાજસત્તા અને તેમા વગી દેવમહાય, પછી
તેમા શું પૂછવાનું હોય? માટે તે ધારશે ત્યારે હાથ-પગમા
લોહાની બેડી નાખી જેવના સજિયાની પાછળ ધકેલી દેશે, અને
જો તે સતુટ હશે તો આપણને સારી રીતે રાહત આપશે, માટે
આપણે બધા રાજા દેવપાલની પાને જઈએ અને યજ્ઞેલા અપ
બધા ડી માટી માગીએ

રાજ્યનો મંત્રીવર્ગ અને રાજસેવકો દેવપાલની પાસે આવી
બે હાથ જોડી કહેવા લાગ્યા કે-હિ કૃપાળુ રાજા! આપના
અપનાધો અમે ઘણા કર્યા છે, દામા કરો! અજ્ઞાની એવા અમે,
આપના પ્રતાપે, તેજ અને જ્યેષ્ઠને બધા સિવાય અવજ્ઞા કરી છે,
તે અમારી મહાન ભૂલ થઈ છે

‘તમે તમારો ધર્મ ચૂકીને જે વર્તન ચલાવ્યું છે, તે ઠીક કયું નથી, પરંતુ તમે થએલા અપરાધોની માફી માંગો છો, એટલે માટે પ્રત્યક્ષ તરીકે માફી આપવી જોઈએ, એવી માફી આપુ છું પણ કેવે પછી ફરી માફી માગવાનો અવસર ન આવે, તે બાલકોના રાખવાનું ચક્રો નહિ.’

‘આપની આજ્ઞા અમે માથે ચડાવીએ છીએ’

જે રીતે મારે અનુકૂળ થયા પછી રાત્ર દેવપાલે જિનહત્ત શેઠને બોલાવવા રાજસેવકને મોકલ્યો જિનહત્ત શેઠ આવ્યા પછી દૈવ્યમા દુખ હતું, કારણ કે પૂર્વે રાજાનું અપમાન કર્યું હતું રાત્ર પણ બાણના હતા કે જિનહત્ત શેઠને આવવામાં સકોચ નહોતો જિનહત્ત શેઠે દેવપાલના દર્શન થતા વેતલ જે હાથ જોડી નમસ્કાર કર્યા ગળાએ પણ વળતા નમસ્કાર લીધા અને યોગ્ય આસને બેસવાનું સૂચન કરતા કહ્યું કે—

‘શેઠ! તમે મા. ૧ પૂર્વ સ્થિતિના મહાન ઉપનરી છો તમારું દાસપદ્મ કરવાના પ્રભાવથી તો હું રાજા બન્યો છું, તો હું તમને કેમ બૂલું ?

‘રાજાજી! આપ દયાળુ અને ઉદાર છો પૂર્વે મે અવગણના કરી છે, તે માટે ક્ષમા કરો !

‘શેઠ! બૂલ મનુષ્ય માત્રની યાય છે બૂલના ભોગ બન્યા પછી જોખોની જેમ બૂલને વળગી રહેવું એ જ મનુષ્યની નહીર બૂલ છે’

‘રાજાજી! ફરી તેવી બૂલ ન યાય તેના માટે પૂરતી તકેદારી રાખીશ. આજે આપે મને તેડું મોકલ્યું, તેના માટે આપનો આભારી છું’

‘શોક ! હવે મારો એવો વિચાર છે કે-તમે માન પૂર્વક ઉપમારી દોષથી તમને મહાઅમાત્યના પદે આજ્ઞાથી મૂકે છો’

તેવી આપની આના ! શેકે જવાબ વાળ્યો

રાજા દેવપાલે અ ય સર્વ અધિમતીવર્ગને પોતપોતાના હોદ્દા સમજાવ્યા, અને મર્ડ રાજત ની આવી મહાઅમાત્યને નોંધી

રાજ્ય ભોગવાની અનુકૂળતા કરી આપનાર ચક્રેશ્વરી દેવીએ સૂચના કરી હતી કે-‘દેવપાલ’ ગમ્ય ભોગવામાં ત્રિનૈશ્વર ભગવાનના દર્શન-પૂત ચૂકીરા નહિ દેવીના એ વચન તુરંત ચલ્યમુખ ભોગવવા સાધે ન ત વાતરા ! દેવની ભક્તિમાં ગદ્ગદ રહેવા લાગ્યો

(૬)

જામાગામ વિહાર કરતા અને ભવ્ય જીવોને ઉપદેશ આપતા ‘દમસાર’ કેવળી ભગવાન નગરની બહાર આવેલા ઉદ્યાનમાં પધાર્યા પુ જનો ભાવતને વદન કરવાને માટે હર્ષના આવેગમાં ગઈ રહ્યા હતા રાજાને પણ વાળુ વર્ષકે-પગન ઉદ્ધારક એવા કેવળી ભાવાન પધાર્યા છે દેવપાલ રાજા પણ પોતાના સૈન્ય પરિવાર સહિત ભગવાનને વદન કરવાને આ વિધિપૂર્વક વળત કરી યથોચિત સ્થાને બેઠીને કેવળી ભગવાનની વાતી આભગરાને ઉત્તરુક ગમ્યા

કેવળી ભગવાન પણ ભવ્ય જીવાના ઉદ્ધારક હતા સુવર્ણ કમળ પર જિરાજમાન થઈ હિતકારી એવો ઉપદેશ તેઓશ્રીએ આપ્યો તરૂં કર્યો તે વાત્સી અને શુભે કરીને અલકૃત અને ઈચ્છિતોને આપનારી દોષથી જીવો શુ ન મેળવી શકે ? કેવળી ભાવતે દ્રવ્યપૂજા અને ભાવપૂજાનું સારભૂત તત્ત્વ અમીભરી સેલીમાં રજૂ કર્યું તે સામગીને દેવપાલ રાજા પ્રભુ પ્રત્યેની

ભક્તિના વધુ વ્યવસ્થા અને ઉ સાહનાઓ બ થો એક ભવ્ય અને
સુશોભિત ત્રિનાવય તૈયાર રાવવાની ભાવના બાગી તરંગલ
ત ભાવનાને મૂર્ત સ્વરૂપ આપ્યું અને દેવભક્તને જેવું એક
મનો મય ત્રિનાવય તૈયાર રા થુ તેમા દેવાધિદેવના મુવર્ણમય
ત્રિભિંજની મોટા મટોરમવપૂર્વક ઉવળી ભગવાન પાસે પ્રતિષ્ઠા
કાવી દેવપાલે આ પ્રતિષ્ઠા કાવીને શુવનમા મોટું પુણ્ય ઉપા
ર્જન કર્યું, અને મળેલા દ્રવ્યનો નદુપયોગ કરી જિનભક્તિમા
વધારા કર્યો દેવપાલ રાબાએ વીશ આનકનાથી પરેલા અગ્નિવ
પત્નું વિધિપૂર્વક આરાધન કરવાનું તપ શરૂ કર્યું મન, વચન
અને કાયાના શુભ યોગોદ્ધારા હીરા, મોતી, માલિક અને મુવર્ણની
ભાગી આગીઓ આગી, વિવિધ પ્રકારના આન મટોરમો કરી
શુવનને સુખ બનાવ્યું વિધિવિધ ઊંચા પ્રમાણની સામગ્રીઓથી
સાધર્મિક બ ધુઓની ભક્તિ કરવાનું પણ તે રૂપા નહિ દેશોદેશમા
આવેલા પવિત્ર તીર્થોની મહાયાત્રાઓ કરો દેવ, શુદ્ધ બન ધમતું
ફેલી ગીતે આરાધન કરવાદારા તે જ વેળાએ દેવપાલ જાણે
શ્રી તીર્થ કર પદ ઉપાર્જન કર્યું

(૫)

હવે તો દેવપાલ રાજ્ય નિરતર આગવનામાં રહ્યું રહેવા હતા
રાજકારભાગ હમવો કરી નાખ્યો હતો સત્તા મને રાજ્યના
સુખો તેમને તુલ્ય લાગતા હતા આત્મા વે અવ્યવસ્થિત બન્યો
હતો, અને એથી મ સારમા દિલીનશાવે રહેવા લાગ્યા

એક વેળાએ રા ન-રાણી નગરની બહાર ફરવાને માટે ગયા,
તેવામા રાણીએ કાષ્ઠના ભાગને ઉપાગી આવના એક પુત્રને જોયો
તેને જોતા જ રાણી મૂર્છા ખામી જાણે સમય દૂરકતા વાપરો
ગીતોપચાર કર્યો શુદ્ધ આવતા રાબાએ રાણીને પૂછ્યું
‘અચાનક શુ થયું’

‘કઠિયારાને જોઈ મને વ્યતિન્નરપુનાન વયું છે

‘પણ તેમા મૂર્છા પામવાનું શું જરૂર ?

‘કઠિયારાને જોવાથી મને પૂર્વભવ યાદ આવ્યો.’

‘પણ પૂર્વભવમા તે એવું શું જોયું ?’

‘પૂર્વભવ સામળવા જેવો છે સામળો.’

‘ત્યારે સમજાવો

રાણીએ પોતાનો પૂર્વભવ કહી સમજાવ્યો

‘હું અને આ કઠિયારો પૂર્વભવમા પતિ પત્ની હતા. અમારું પરિચિત્તિ ખૂબ દયાળનક હતી પેટપૂરતું મેળવવું પણ મુશ્કેલ હતું

જ ગલમાવી લાડકાના ભારા લાવી અમારું શુદ્ધગન અવાવતા હતા. રાજાએ પ્રશ્ન કર્યો કે-‘તું આ ભવમા રાણી બની અને તે લોકડા વેચનારો કઠિયારો જ કેમ ગયો ?’

‘એના દુષ્કર્મોથી !’

‘એવા એણે શું દુષ્કર્મો કર્યા હતા ?’

‘સામળો ! એક સમયે જમે જ ગલમા લોકડા લેવા ગયા હતા, ત્યાં નદીના કાંઠા પર શ્રી વીતરાગ પ્રતિમાના દર્શન થયા. મેં વીતરાગ દેવની બને તેટલી મેવા-ભક્તિ કરી મારા આત્માને પવિત્ર બનાવ્યો અને મારા પતિને ભાવથી નમસ્કાર કરવાનું જણાવ્યું, ત્યાં તે મારા ઉપર તે ગુસ્સે વધ્યા, અને કહેવા લાગ્યા કે-પાપાણના પૂત્રાને વગી નમસ્કાર શા ? તું તારે કડ્યાણ કરી લે ! આ રીતે દેવાધિદેવની વ્યગ ભાષામા ભય કરમા ભય કર આશા તના કરી, અને તેથી તે મરી ફરી દરિદ્ર કુળમા ઉત્પન્ન થયો. હું મરીને અનુક્રમે સત્તી પત્ની થઈ છું. હવેને પોતાના કરેલા દુર્યો પ્રમાણે કર્મોના બધ થાય છે, અને કર્મોના બધન મુજબ

જીવનનું ઘડતર છે વિશ્વભગ્ના ચાર ગુણોનું સામ્રાજ્ય છે, તેમાં એક કર્મભક્તા મુખ્ય ગીતે જીવે પર આધિપત્ય બેાવે છે, માટે જ જ્ઞેવાય કે કે-સ્મરણા મહના ગતિ' । કર્મભક્તા પ્રાણીને' ગમે તેવો જનાવી થકે છે, માટે નંતી કામત વિચિત્ર છે ગાપી પાસેથી ઈચ્છાનનો પૂર્વભવ સામગ્રી ભાગ્યે કઠિયારાને મ્હુ કે- તે પૂર્વભવના શ્રીજિનેશ્વરદેવની ઘેર આશાતના કરી છે, તેવાં તુ આ ભવના દુર્દશા અને દુખન ભોગને ઈ, માટે દુખને દૂર કરવા શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની ભક્તિદ્વારા ધર્મનું આરાધન કર'

પા) ઈચ્છાસનો જીવ ભારેઝમી' હતો, તેથી જાનુ મ્હન જો ઠાગી ગમ્યુ નહીં ગલ્લજો કઠિયાગને જવાની જ્ઞા આપી સલ્લ-જાગી પણ પોતાના નિવામસ્થાને પાછા ફર્યા અને તે ધર્મી પ્રતિ-નંતીએ કેટલાક દિવસ ભવ્યમુખ ભોગવવાના ગમ્યા

૥૥ મનો માન પ્રતાપી એવા જ્ઞા । પુનનો ૮ મ રથે દરનેન તેનું નામ નમ્હુ પુણ્યની મંગલગતિ નિરમ્ય । જુગમાં જન્મ થના મુશ્કેલ જ કમે ઈ । દેવનેન મુચાર અને પામેયે પુશીલ મને કેવવાન એવી । જ્ઞા સાથે પશ્ચિનજુ પુ' દેવપાલ સલ્લ સનાના મુખેથી ઈગજો હતો । જ્ઞાસાન પાતાને હવે જોલ્લરૂપ હતો પુનને । જ્ઞા જો । જ્ઞાને લાયક જાગી દેવપાલે પોતાના પુત્ર દેવનેનનો ભવ્યકિડમી રાજ્ય સોમ્યુ અને પોતે શ્રી ચદ્રપ્રભુ ભવનની પને નિવૃત્તિપ્રધાન એવા સયમને પ્રહાપુ કર્યું । જ્ઞા મનોના પદ પોતાના પતિના માર્ગે ચાલવાવાગી હતી તેથીએ પુ' મયમ મેકલુ કરી પોતાના આત્માને કૃતકૃત્ય જનાયો

શ્રી ચંદ્રમણુદત્તામી પાસે દીક્ષા અગીયાર મ્હરી, નિરતિઆ પછે સમમનુ પાવન કરી, તીવ્ર તપ તપી, નન પૂર્વ જન અમ્ય અગનું પાન-પાઠન કરતા કર્મનાં નિર્જીત કરી, શ્રી અરિહત પદ આરાધનાદ્વારા પ્રાપ્ત નામના દેવલોકમા વનપાન દેવપાને ઉપયોગ માધ્વીશ્રી મનોરમા પછુ તે જ દેવલોકમા દેવપાને ઉપયોગ અને નાથે જ મિત્રપણે રહેવા લાગ્યા

રાગદનો શુભ ત્યાધી, આયુષ્ય પૂર્ણ થયેથી, મહાવિદેશેત્રમા શ્રી તીર્થંકર પત્ને પામતે અને ગતીને શુભ ત્યાધી અર્થ તે ક્ષેત્રમા તે જ તીર્થંકરના પુધર ચર્મ સાચવત અને પરમ મુખને પ્રાપ્ત કરશે

અખિન ભારતીય જૈન સમાજની એક જ મર્યાદામ
શિક્ષણ મ રથા

શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ—પૂના

- જૈન સમાજમા પાર્શ્વિક વ્યવસ્થા હોય છે
- જન જીવન જૈન દલનનુ જ્ઞાન મેળવે છે
- દર વર્ષે જુદાકાળની અખરીએ પરીક્ષા મા લેવાય છે
- પાઠશાળાએ વાર્ષિક પાંચ રૂપી ચાની માધુવી શીમા સચ્ચર કરી અધીકૃતિપત્રક આપે છે
- રૂંક પરીપાળના પ્રયામા જીવ્યા મુજુ પ્રાપ્ત સનાતન વિદ્યાર્થી-વિદ્યા યિનીને માત્રિક શિક્ષ્યવૃત્તિ આપે છે

ભારતના ખૂબે ખૂબામા જૈન તત્ત્વનો જ્ઞાનપ્રવાર ત્વાનો પરીમા દ્વારા મુખ્ય કહેરા છે

- દિનક સિનિકાએને વિમાત્રિક મેળવે આપે છે
- શોધી પતિની પરીનામા ઉત્તીર્ણ થનાર “આન્ય શિક્ષક” ખની તરુ છે તેને રૂ ૧૫ થી ૧ ૨૦ મુધીના પનારમાં થા ૧ સ્થાન અપાવે છે

કૃષ્ણ એવો બહુ સારો

લખ્યા

ઓ કાલ્યાણી

પ્રથમ પાઠ

૧ મહાવીર દેવનું ઝવનચરિત્ર

ભગવાનની પછી અટીએ વર્ષના
અઠ સુદ તેરસ ને મગધવાણી
નજારાબધિગજ શ્રી સિદ્ધાર્થની
પિત્રાદેવીની પવિત્ર દૂષે ઉત્તમ
જન્મનોથી સૂચિત અનુપમ
મે પુત્ર-જન્મ થતાની સાથે જ
અજવાળા ચર્મ ગયા પર દિદ
ય જાવો લેવા આવી પહોંચી
મન કપાયમાન વતા જ ઈન્દ્ર
ર્ષ લક્ષ્મિનો લાભ લેવા સવામા
ગયા પ્રભુને વદન કરી, માતાજીની
૧ મહોત્સવ ઉજવવા મેરુ પર્વત
માગના તીર્થજગવડે ન્તાન કરાવી,
રાષ્ટ્રે જ્ઞાનદોહતમવ કઠી દેવદેવીઓ
જાએ પાપુ પુત્ર જન્મોત્સવ એવો
તુ કે જાણે ધન્ટી પગ નાનકડું
૧૫ ૧ ૧ જન્મોત્સવ એવો મુંદર
આનંદ આનંદની ઘોળો ઉઠાગી

નાનકુમાર પાડવામા આવ્યું આત્મ
અને પરિણમોથી સાર્થક ઉપનામ
જેવી ઉચ્ચાનયુ

વર્ધમાનકુમારની આડેક વર્ષની ઉંમર થતા, ગામના પાદરે વર્ધમાનકુમાર સાથે રમતા રમવા લાગ્યા ત્યાર બાદ એક વિવેક વર્ધમાનકુમારના બળની પરીચા કરવા માટે એક દેવે બીવરાવવા બોલ્યો. આપણે તે વખતે જાણતાં જાણતાં વર્ધમાનકુમારે સાંપને પકડી લીધો, તેથી “મહાવીર” કહેવાયા કરી જાણકીડા કરતા વર્ધમાનકુમારે તે દેવને ખબર પડી પરંતુ એણે તે દેવ દિવ્ય શક્તિથી પોતાનું સ્વરૂપ બદલાવવા માહતું તે બેઠેલે વર્ધમાનકુમારે તેની પાસે ઉપર એવો તો એવી સખત મુકામો માર્યો કે તે દેવે પોતાનું મૂળ સ્વરૂપ બદલ્યું તરીકે વર્ધમાનકુમાર સમક્ષ નમ્રતાથી પોતાનાથી થયેલ ભૂલની માફી માગી.

વિદ્યાભ્યાસને યોગ્ય વય થતા, સિદ્ધાર્થ રાજાએ મહાન સમાચારકર્તા વર્ધમાનકુમારને અભ્યાસ કરાવવા સારા મુદ્દતે, શુભ ચોક્કસીએ નિશાળે એમણે શિક્ષકને સાંગે નવાજેશ કરી અને નિશાળના ડોક્ટરોએને પણ સાંગ મારા ઇનામો આપી પુણ્યપુણ્ય કરાવ્યા શિક્ષકે બહાવવાનું શરૂ કરાવ્યું, પણ જ્ઞાનીને વળી શિખવાનું શું હોય? તે જ સમયે શ્રી વર્ધમાનકુમારે “જૈનેન્દ્ર” વ્યાકરણની રચના કરી.

કર્મની અબલ અને અકલ સત્તામાંથી બેળ મુક્ત રહ્યો છે? એક દિવસ માતાપિતાના ખૂણ આશ્રિત થઈને નામની મુલક્ષણ પતી રાજકુમાર સાથે વર્ધમાનકુમારે પાણિપત કુર્ચી ને કે પ્રભુ તો વૈરાગી છે તેઓ બાળ્યતા હતા કે “સર્વવિરતિ” અગીકાર કર્યા નિવાસ મોક્ષ મગનાર જ નથી હવે કર્યા છતાં પણ સંસારના વિષયવર્ષક રંગગંગામાં તેઓ સ્થાપિત નહોતા રહ્યા તેમને એક પુત્રી થઈ, તેનું નામ ત્રિવર્ણના હતું.

અઢાવીશ વર્ષની વયે માતાપિતાનો વિયોગ થયો આખું જ નગર શોકસાગરમાં ડૂબી ગયું વર્ધમાનકુમારનીએ જ્યેષ્ઠ બંધુ

મહારાજ નરિન્દ્રનને શરીરની ક્ષણજુસ્તા અને આત્માની અમરતા સમજાવીને શોક હટાવો કરાવ્યો. “માતાપિતા જીવતા હોય ત્યાં મુખી માટે દીક્ષા લેવી નહીં” તેવા માતાપિતા પ્રત્યેના અથાગ મોહને અંગે લીધેલો જર્મ વળતનો અભિગ્રહ પૂર્ણ થયો. હોવાથી જ્યેષ્ઠ બાળક વિશેષ દુઃખ હળવુ થયા પછી, તેમની પાસે ચારિત્ર અગીકાર કરવાની ગ્લા માગી નરિન્દ્રનની ઘણી સમજાવણી બે વર્ષ સસારમાં રહી મહાવીર પ્રભુએ જે-હુ એક વર્ષ મૂકે હોયે દાનના ઝગણા વહેવગળ્યા તેને વર્ષ દાન મહેવામાં આવે છે વર્ધમાનકુમાર નસાર છોડી દીક્ષા લેવાના હોવાથી, તે દીક્ષા મહોત્સવનો કાર્યક્રમ ખૂબ ધામધૂમથી આનંદોત્સાહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો.

દીક્ષાનો એક મોટો ભવ્ય વરઘોડો રાજદગ્ગાદેથી નીમ્બી નગરમાં ફરી રહ્યો છે જેમાં દેવદેવેન્દ્રો વિચાધરો, નગ્નારીઓ ઘોડાઓ, હાથીઓ, પાવળીઓ રથ, ભતભતના વાજી યોના નાદોના શુભરવથી હૃદય ડાલી જતા હતા વરઘોડાને મોખરે ઇન્દ્રધ્વજ ચાલતો હતો મધ્યમાં એક સુશોભિત પાવળીમાં નરિન્દ્રમાનકુમાર શોભતા હતા શી તેમની અગ્નિ યતિ ? શી તેમની શોભા ? સુદર વસ્ત્રાભૂષણો પહેર્યા છે ચઢનાદિ મુગધિત દ્રવ્યોના વિવેપનથી ચારેકોર મુગધી પ્રસરી રહી છે વરઘોડો નગરમાં ફરી નગર ખજાર આવેલ એક ભવ્ય વૃક્ષની નીચે ઉતર્યો

નરિન્દ્રન રાજા, ઇન્દ્રો આદિ અગણિત દેવદેવેન્દ્રો અને મનુષ્યગણની હાજરી વચ્ચે ભવ્ય ઉત્સાહપૂર્વક અનેક સમારોહ સાથે ત્રીશ વર્ષની ઉંમર ત્રી વર્ધમાનગ્વામીએ નવય પચમુદિ લેવા કરી, આત્મક-ચાલુ કરાવનારી, જન્મોજન્મનુ કેરા ટાળતી અને સિદ્ધિગતિના અનુપમ શાશ્વત ધામને પ્રાપ્ત કરાવતી ભાગવતી દીક્ષા કાળક વદ દશમને દિવસે ચોથા પ્રહરમાં અગીકાર કરી

નગર જનતા નીકાડી મુજ વિધિ નિયમોને મહાવીર પ્રભુને
અનેક વાર ધ યવાદ આપીને વદના કરના લાગી મહાવીર પ્રભુએ
સર્વની વિદાય કરી વનના નિર્ગને ભયકર રહેતે નિર્ભયપણે
એકલા પ્રયાણ કર્યું

વિદાય આપતા તો આપી પણ મહાવીર પ્રભુના બધું
રહેતી આખોમાથી બધું પ્રિયોગના અગ્રગિયા વહેતા કતા
સમય જનતાની પણ આખો અશુભી ની વધને દેયા ભરાઈ ગયા,
પરંતુ ક્રમ્પત જનમાનના કયામ કના એક પુરોહિત ગાનનની
ખાતર સર્વ નિભાવી ની વિવા મુખે નહિવર્ધન નાન સાથે
નામ્ય જનતા પાત્રી વગી

બાવાન ની મહાવીરોએ આપી લીધા જાદુ શરીરને પાત્રુ
માની કમખાત્રી ઉપજાવે તેવા દેવોવીઓના, મનુષ્યોના ને
પશુઓના વિકટમા વિષ્ટ ઉપસર્ગો સમજાવથી મહન કરતા
કતા આમાનુષ્યમ વિનંતી, જનતો ઉપમર કરી બન્યુઓને
સ માર્ગમા મિથર મ્યા

એક વખતે મોતક જાનવી વિજાગ કરી બગવાન પ્રેતાળી
નગરી તરફ વિચરી રહ્યા હતા ત્યારે માર્ગમા જોવાવીઆ મન્યા
તેઓએ મહાવીર પ્રભુને વિનમ્રભાવે વિનંતિ કરતા કહ્યું કે-હે
સ્વામી ! આપ જે મધ્યે જઈ રહ્યા છો તે માર્ગ જોડે પ્રેતાળી
ત ક સીધો જાય છે, પરંતુ રસ્તામા કનકબલ નામે તપસોનું
એક આશ્રમસ્થાન આવે છે ત્યાં ચક્રકૌશિક નામે એક ભયકર
દ્રિવિપ સર્પ રહે છે તેણે ઘણા આત્માઓના પ્રાણ લીધા છે,
તો આપને તે તરફ જવાની જરૂર નથી પરંતુ કરુણાનિધિ
બગવતે તો જવાળ આપ્યો કે “એ સર્પ જરૂર મુધરશે
નથી મને તેની ખબર પડી ત્યારથી એને સુધારવા માટે મારું

મન તકમી ગ્હુ છે, અને માન એ વિચારોને અમલમાં મૂકવા માટે જ આને તે સ્થળે લાઉ છું ” ઉપક્રમક પ્રભુએ એ'હ કહી બંધ કરે વનના માર્ગે પ્રયાણ કર્યું

ચાલતા ચાલતા અચોર જગતની મધ્યમાં કરુણાનિધિ પ્રભુ આવી પહોચ્યા પુષ્પગ ગીચ ઝાડીઓ, અસ્રધ્ય વેવડીઓથી વીંજાયેલી હતી તેમાં વળી એક મોટા ઝાડની બખોલમાં એક મોટે રાદડો હતો રાદડામાંથી ફૂં ઉ ઉ ઉ ઉ ઉ, એવા ફૂંદાડોનો અવાજ આવવા લાગ્યો ફૂંદાડાથી આસપાસનું વાતાવરણ વિષમય બની ગયું લીલાછમ નાના ઝાડો, તેનાં દૂણા પાદડા પણ વિષમય બની ગયા આસપાસ રહેતા ડેદવાએ નિરપરાધી નાના મોટા જ તુઓ મરણને ધરણ થયા ટોઈ માનવી આવ્યો છે એમ લાણી સર્પ ક્રોધાવેશમાં બહાર આ ચો બહાર આવતા વેત જ કરુણાનિધિ દયાળુ મહારામા તરફ ભેરથી ફૂંડાડા મારવા લાગ્યો

યોગનિષ્ઠ પ્રભુ તો બ્યાનના ય ગદડા પાસે ધ્યાનમાં ત્રિધન ધરે ગયા હતા અકર્ષિનીના અનેકવારના વિષમય ફૂંદાડાની જરા પણ અગર ન વાધી, સર્પના ક્રોધનો પાર ન ગ્રહો એક દમ ધસમમી સમભાવી પ્રભુના પગમાં તીન કચ દીધો એ યો રાસૂરા પ્રભુ તો ક્ષમા અને શક્તિના અનતાર હોઈ, ચલાય માન વધા જ નહીં એમને ન થઈ કચની અસર, કે ન ચડયુ ડેદ એટલે અકર્ષિક સર્પે વધુ ક્રોધના આવેશમાં આવીને ભગવતને બી ન વોડા કપ પણ દીધા, છતા પણ નિષ્ક્રિયા મળી સર્પ કપથી પગમાં લાલ લોહી નીકળવું ભેઈએ, તેના બદલે સફેદ અમૃત જેવું કરતુ રૂપ બાણે દેખાયુ, તે ભેઈને ચક્રો શિખને આશ્ચર્ય થયુ હમણા પડશે હમણા પડશે એમ માનતો, પોતાના ઉપર પ્રભુની મયા ન પડે એવી ઝીતે બચાવી

દૂર જાય, પાડે આવે, એમ વારવાર કરતો એ ચડકોશિ
મહાન્ ચમત્કારિક યોગીને એવીને બોધ રહ્યો

સર્પને આશ્ચર્યચકિત અને ન્તબ્ધ થએલ બેઠું યોગી
યોગ્ય સમય દેખી ઘાડા પણ બોધક શબ્દો બોલ્યા —

“ જૂઠું, જૂઠું, ચડકોશિ ”

આવા કર્ણપ્રિય અમૃતમય ચમત્કારિક શબ્દો સાંભળી
ચડકોશિક વધુ ચમક્યો આકાશવાણી વર્ધ કે શું ? તેને ને
લાગ્યું, કે આ સામાન્ય માણસ હશે ? એટલામાં ફરી
એનો એ જ શાત અને સુમધુર ન્વગ કર્ણ પર અથડાયો
ચડકોશિક સમજ્યો કે આ શબ્દો માત્ર મહાન્ ઉપકારી બો
રહ્યા છે તો? ક્ષણભર કોંઈને શાત કર્યો ને વિચાર-સાગરમાં ડૂ
મ થઈ જાય શરૂ કર્યું સત્ય સમજાયું કે આજ મુધીના બધા
અસખ્ય પ્રાણીઓના નહારવી મે કીધાવેશથી પાપના પેટ
ભેગા કર્યા છે પૂર્વે કરેલા હિંસામૂલક પાપોના અત્ય
પશ્ચાત્તાપ થવા લાગ્યો હૃદય ભરાઈ આવ્યું, આખમાં અશ્રુ
ધારા વહેવા લાગી તેના અંતરમાં એ મહાન યોગીના પતિ
ધવાના મનાક્ષર બેવા શબ્દોની ચિત્તગારીથી ઉભવતી
જ્યોતિ મગદી અને સમજ્યો હવેથી કોંઈને પણ મારા તરફ
ઈલા ન થાય તે માટે સત્ય, અહિંસા અને હમાનુ ઉત્તમ
અણુભાવ પ્રત મનમાં જ મહાજ કરીને મન્ત્રક યોગિરાજન
પગમાં નમાયું તે ક્ષમાશીલ પરમેશ્વરને નમસ્કાર કરી રાફડામ
માત્ર મોં રાખી, શરીર બહાર રાખી સ્થિર થઈ ગયો
ઉપકારી મહાપુરુષોની છાયા શું કામ કરે છે, તેનો આ નમૂનો છે
હયાસિધુ કરુણાવત પ્રભુ મહાવીર દેવ ચડકોશિક ઉપર મહાન
ઉપકાર કરી, પોતાનું ધારેલું જમ સંકળ થએલું બાણી, ત્યાંથી
રેહાર કરી આ ચડકોશિકના જીવનમાં દિવ્ય ચમત્કારસ્વરૂપ

અને તે પવો થઈ ગયો. માર્ગભૂતા આત્માની સાન ઠેમણે
માધી પગમ દેવી આત્માની શીતળ છાયા પડવાની સાપતુ
લુભતુ થયું સર્વ જોવાને પણ આત્મભનનો માર્ગ ઝડપો
તે અજ્ઞાન મહાનરીવતાની તામત ઉપત્ત થઈ પોતાની
મન, પોતાનું ધૈર્ય, પોતાનું આત્મપરાક્રમ કેટલું કે તેની
સોડીનો અવસર આવ્યો જાણી પોતાને અપાર આનંદ થયો.
દેવી પવિત્ર છાયા પડનાર અને મત્ર સલાગનાર એ યોગનિષ્ઠ
મવાન શ્રી મહાત્મા દેવને કોણ ચાહ ન કરે?

ધન્ય છે એ મહાપ્રતાપી યોગીશ્વરને! કે જેમણે હમાનો
કે શિખવાડી, અનેક જીવોના કે ચાણની ખાતર પોતાના પ્રાણની
જીવ દગાર કર્યા વિના, યોર જ ગલમા જઈ મહાન વિષધર
કોશિકને જૂલ્યો! કોટિશ વહન હો એ પ્રતાપી નાથને!
પર હોવા છતાં સત્ય, અહિંસા અને હમાના પરમપવિત્ર માર્ગ
આણુ કરી સ્વક ચાણુ સાધનાર એ અકોશિને ધન્ય હો!

સગમ નામના અજાણી દુષ્ટ દેવે ભગવાન શ્રી મહાવીર દેવને
કેવળ એક જ નામના નાના મોટા ૨૦ મહાઉપસર્ગો કર્યા કે
તેનું વર્ણન સાબગતા પણ આપણને ધૂળરી છૂંતી લાય. ઉદ્ધ
મહા જે તે દુષ્ટ દામ માટે શિક્ષા કરી

શ્રી મહાવીર પ્રભુ એક મમયે જ ગલમા કાઉન્સમ ધ્યાને
ડેલા રહીને ધ્યાનમગ્ન હતા, ત્યારે એક ગોવાગિયો ત્યાં આવી
જાગદોને મોપી ગયો. જાગદો તો ચરવા દૂર ચા-ચા ગયા એક
વખત પછી ગોવાગિયો આવ્યો અને જાગદોને ન લેતા ધ્યાનમ્મ
પ્રભુના કાનમા ખીલા કોડી ઉપસર્ગ કર્યો, પરંતુ પ્રભુ તો ધ્યાનથી
મહેજ પણ હજ્યા નહિ એક આવક ને એક વૈદ કાનમાથી શૂળે
કાઢી નાખી કાનમાથી ખીલા કાઢવી વખતે ભગવાનની ચીસ

પડી ગઈ પૂર્વે ત્રિપૃષ્ઠ વામુડેના ભવમા ભગવાનના છવે નોડ
 કાનમા તપેવા મીસાને જે રત રેડાચો હતા તે કર્મો
 ખીલાદાન લોગવતુ પડ્યું આ હરીન્ત આપણને શિખવા
 કે કર્મ બાધતા ખૂગ વિચાર કરવા કર્મસત્તા નીર્વા - ૦ જેવા આત્મ
 પણ દોડતી નથી પ્રભુના ઇચ્છામા તન કે દેવ દોષના પ્રત્યે પ
 હતો ખીલાનો ઉપમર્ગ ડગ્ગા પર ચુનો ન કરતા, ભગ
 મ્યથ શક્તિસ પત્ર હોવા હતા વેના મહુન કરીને કમતા રા
 તે જ તેઓધીને અડગતાના જખ્ખર નમૂના છે

આવી રીતે સમગ્ર ઉપમર્ગોને કમળ ભગવાન મહાર્જી
 હવે નિર્માળપણે મહુન કર્યા, કોથરજિતપણે અમ્યા, દીન
 જહિનપણે અને કાયાની અડગ નિશ્ચિન્તા રાખી સહન કર્યા

અમળ ભગવાન શ્રી મહાવીર હવે દીપ્ત હીવા પડી અ
 કેનજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું ત્યા મુધી મયાની માયા દાળના રાત
 નીચે પ્રમાણે ધાન તપશ્ચર્યાઓ કરી હતી

મહિના	દિવસ	તપ	મહિના	દિવસ	તપ
૧	૦	૧ વખત	૧		૧૨ વખત
૫	૨૫	૧	૦	૧૦	૧ વખત
૪	૦	૮	૦	૪	(સર્વજ્ઞાન પ્રતિમા)
૩		૨	૦	૩	૧ વખત
૨	૧૫	૨	૦	૨	(મહાજ્ઞાન પ્રતિમા)
૨	૦	૬	૦	૨	૧૨ વખત
૧	૧૫	૨	૦	૨	(અકુમ)
			૫૫ જુ		૧ વખત
					(જ્ઞાન પ્રતિમા)
					૨૨૬ (૭૬)
					૩૪૮

એ પ્રમાતે ભગવાન મહાવીરદેવે ૧૫ વર્ષ અને સાડાછ
દિના સુધીમા જે જે તપ કર્યા તે અગા જળરહિત જ કર્યા
જા બોધામા બોધુ છકુતુ તપ કર્યું દોઢ પતુ વખત એક
પેવાસ કરીને પાનપુ કર્યું નથી તે પ્રભુએ નિત્ય યોગન તે
કર્ષણ દિવસ લીધુ જ નવી નિદ્રા માન જે ઘડી જ આવી હતી

પ્રભુ મહાવીર દેવને દેશાખ સુદ ૧૦ ના વિશે સત્તુવાનિકા
દીના કાઠે સ્થાનાક નામના ગૃહસ્થના જેતરમા ગાન નામના
જાનીએ ગાય હુકે તેવા આસને સૂર્યની આતાપના લેતા નિર્જળ
કૃત્તપમા કેવળજ્ઞાન ઉપજા થયુ દેવોએ સમવસરમા આ
વળજ્ઞાની ભગવત શ્રી મહાવીર દેવને દેશના આપવા વિનિતિ
તા, સત્તુકિત કામચલાળા ઉપરાઉપરી ત્રણ ગઢના મુશોમિત
ભવસરણમા બિરાજી ભગવાને અમૃતનય દેશના આપી દેશના
ભગવા સાધુ-સાધ્વીઓ, દેવદેવીઓ, વિન્ધધરો, આવક-આવિ
કાઓ, પશુ પક્ષી, વિગેરે પણ આબ્યા ઠક અતિસયવાળા પ્રભુએ
મધુર ધ્વનિથી એક યોગન (ચાર ગાઉ) સુધી સભગાય તેવી
દેશના દેવી શરૂ કરી પોતપોતાની ભાષામા પશુઓ પણ સમજ
શક્યા દેશનાનો તે ચમત્કાર હતો પ્રભુજી પૂર્વ તરફ એક હતા
પરતુ ત્રણ દિશામા દેવતાઓએ તેવા રૂપે જાન્ય એવે
કેવળજ્ઞાની ભગવત બધેથી બેઠેલા જણતા હતા દેશના દર્શ
અસખ્ય જીવોને તાર્યા અને ચતુર્વિધ શ્રી સર્વની સાધુ, સાધ્વા,
આવક, આવિકાની આપના કરી લગભગ ત્રીસ વર્ષ સુધી દિવ્ય
દેશનાઓ આપી ગૌતમસ્વામીજી મહાત્મજ કે જેઓ પહેલા

ભતિએ પ્રાદક્ષી કરતા, તેઓ તથા તેઓના બધુઓ, તથા શિષ્યો
વિગેરે એકી સાથે ૪૪૦૦ પ્રાદક્ષીને ચલ્લોનું સમાધાન કરવી,
સ માર્ગે વાગી, દીક્ષા આપીને તથા

અનત પરોપકારી એવા જગવાનની સારે એક ગેથાળો
ફરતો હતો, તે પ્રભુને એક વિમરૂપ હતો એ ગેથાળો એટલો
હુલ હતો કે પ્રભુએ તેના પર ઘણા ઘણા ઉપકારો કર્યા
હતા, એ મજલીપુત્ર ઉત્તમ કુળનો ન હોનારી એ પ્રભુની
ધેર આશાવનાઓ કરતા પણ અચકતો નહોતો સમજાવી એ
પ્રભુએ તેના પર દયા લાવી ઘણે ઠેકાણે તેને બચાવ્યો તેજોલેશ્યા
પણ શિખવાડી તે ઉપજાવેલો જલ્દી અપકારથી વાળવા સલામતની
આમો થઈ ગયો પોતે તીર્થ કરતા જેવો યાજ કર્યો. થોડો જુઓ
જમાવ્યો, ને જેની પાસેથી તેજોલેશ્યા શિષ્યો હતો, તે જ તેજો
લેશ્યા સલામત પર ઓડી જો કે તેનાથી પ્રભુનું આયુષ્ય તો
ઘણું કે તુરંતું જ નહોતું ને હેવ? “આથ જોડે તે પટે એ
કહેવતની જેમ તેજોલેશ્યા પાછી ફરવાથી ગેથાળાનું જ મરણ
થયું તે કેવો દુર્જન, હુલ અને મહાપાપી કહેવાય? આવી જ
રીતે વકેદશાવાળાઓ પેદા થઈ સલામતની પાછી પણ તે પ્રભુના
શાસનને હીનુપત લાગે તેવા કામો કરે છે, તે દુખની વાત છે

ગેથાળા ઉપર જગવાનને યેર તો હેતુ જ નહોતો સમાશીલ
પ્રભુ સમતાના બહાર હતા જે ભક્તિ કરે તેના ઉપર રાગ નહોતો,
ને નિંદા કરનાર કે ખૂલે કરનારનું પણ દેશ સખી બગાડતા

નહીં રાગી અને નથી ઉપર ઉપદરની સમદષ્ટિએ ૪ નેતા,
તેથી ૧ તે મહાવીરદેવને સી વીતનગ ભાવાન તરીકે લેખતા

ગોશાળાને છેતી ઘડીએ ડુખ થયું કે “હું ડેવો ઘોર
પાપી! મારા જેવો અધમાધમ કોણ હશે? મેં આ પ્રભુની પાસે
દીને ઘણી આશાનાઓ કરી છે આવા પદ્ધત્તાપવી ગોશાળા
ની ડેવે ગતિ સુધરી આ ગણુ એમ મૂલ્યે ડે-ભગવાનના
શબ્દનમા આ પચન કાળમા આવી રીતે દુર્જનો નાશનોને
વસ આપશે હુઆઓ શાનુકાર બનવા મધ્યે પણ ડેવે તો
સન્યનો જ જય વશે

ભગવાન છે હું આમાસુ પાવાપુરી પધાર્યા ૭૨ વર્ષ પૂના થયા

ઓહો હો હો હો ડેટલા ગધા દીવા! ઘેર ઘેર દીવા જ દીવા
દીવાનો તો પાર જ નથી તેણે કારણ એ હતું કે-પ્રભુ શ્રી
મહાવીર દેવ શ્રી પાનાપુરી(જિજ્ઞાસુ પ્રાત)તીર્થના આસો નં
અમાસને નિસે નિર્વાપુ પામ્યા ત્યાર પડી જેમ સૂર્ય અસ્ત
પામવાથી અધારે આય ને દીવો કરવો પડે, તેમ સૂર્ય સમાન
તેજસ્વી ભગવાનના ગયા પછી તે પ્રભુના જ્ઞાન-પ્રતીપને યાદ કરવા
લોકોએ ઘેર ઘેર આસો વહ અમાસના પ્રભુના નિર્વાણ દિને દીવા
કર્યા, માટે તે દિવસનું નામ “દીવાગી” પડ્યું ત્યારથી દિવાળી
ચર ચર મહાવીર પ્રભુના પ્રથમ ગણધર શ્રી ગૌતમસ્વામીજીને
કારતક મુહ એકમને દિવસે સવારના પોરમા કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત
થયું એ ગૌતમસ્વામી ભગવાન અનતી લગ્નિવાળા હતા

રીર ભગવાનના ૧૧ જણધર્મોમાં એ પ્રથમ ને મુખ્ય હતા શ્રી મહાવોરસ્વામી ભગવાનના મોક્ષે ગયા પછી અત્યારે મહી હજાર વર્ષો વીતી ગયા છે

અ તરના ઊંડાણમાંથી—અતિ ઊંડાણમાંથી સરી પડતો “મહા વોર” નામક ગભીર મુશળદંડ કેટલો ભય અને અદ્ભૂત લાગે છે! એ નામ પાછળ કેટલું સામર્થ્ય સમાયેલું હશે, કે જેના નામ માન ઉચ્ચારવાની સાથે જ હજારો નહીં બેઠે અમખ્ય ભાવિક આત્માઓના હૈયા સહર્ષ નમી પડે છે; અને સ્વત્વતને કૃતકૃત્ય માને છે! એ મહાન વિભૂતિનો કેટલો ઉપકાર માનવો? જેટલો માનીએ તેટલો ઓઠો છે ખરેખર એ પ્રભુએ દુનિયામાં ચાલતી ધર્મને નામે ભય કરે હિ સાચો, હનવારો, ધર્મના ઓઠા નીચે સેવાતા હોય અને હૃદયઘાહી માન્યતાઓને ઉઘાડી પાડી તેના ઉપર સાચા સમ્યક્જ્ઞાનનો પ્રકાશ ફેકી માનવને માનવતાનો “જીવો ને જીવવા ધો”નો અમૂલ્ય ઉપદેશ ને સંદેશ આપ્યો છે અને શાશ્વત ચાતિતુ સાચુ માર્ગદર્શન આપી ભારતભૂમિ ઉપર મહાન ઉપકાર કર્યો છે તેવા મહાન પરમોપકારી દિવ્ય વિભૂતિએ ૭૨ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી મોક્ષગતિને પ્રાપ્ત કરી

ભગવાન શ્રી મહાવીર દેવના પાચ કટ્યાણુકોનો કોડો

	કટ્યાણુકો	વિનય
(૧)	અચવન કટ્યાણુક	અપાક મુ. ૬
(૨)	જન્મ	ચૈ. ૧૩
(૩)	દીક્ષા	કસતક ૧ ૧૦
(૪)	કેવલ	વેશાખ ૧૦ ૧૦
(૫)	મોક્ષ	આસો ૧૦ ૦))

ભગવાન શ્રી મહાવીર દેવનો ચતુર્વિધ
શ્રી સવનો પરિવાર નીચે પ્રમાણે છે

- (૧) અનંત લગ્નિનિધાન શ્રી ગોતમસ્વામી મહારાજ તથા શ્રી સુધર્માસ્વામી ૧૧ ગણધર આદિ ૧૪૦૦૦ સાધુ મુનિ રાજાને શ્રીવીર વિભુનો પરિવાર હતો
- (૨) ચંદનખાળા પ્રમુખ ૩૬૦૦૦ સાધ્વીજી મહારાજાને પરિવાર હતો
- (૩) આનંદ કામદેવ વિજેરે ૧,૫૯,૦૦૦ શ્રાવકોનો સમુદાય
- (૪) મુલસા શ્રાવિકા પ્રમુખ ૩,૧૮,૦૦૦ શ્રાવિકાનો સમુદાય,

એ ભગવતનું શાસન ૨૧૦૦૦ વર્ષ સુધી ચલેવાનું છે તેનાથી લગભગ અઢી હજાર વર્ષ જે વ્યતીત થઈ ગયા છે, તે બાદ કરતા હજી પણ સાઝઅઢાર હજાર વર્ષ સુધી એ પ્રભુનું શાસન રહેશે એ પ્રભુના ધ્યાનનના જેવાળા માતાના મન અને સિદ્ધાપિત્ર દેવી છે

મહાવીર પ્રભુના તીર્થસ્થાનો, પાવાપુરી, સાચેર, ક્ષત્રિય કુંડ નાદિયા, મહુવા, પાનસર, દીબાળા, મુછાળા મહાવીર, રાતા મહાવીર, બામણવાડા વિગેરે સ્થળોમા છે

શ્રી નાદિયાજી તીર્થ તે પ્રભુના જ્યેષ્ઠપુત્ર શ્રી નદિવર્ધનના નામથી વસ્યું લાગે છે ત્યાં શ્રી નદિવર્ધન રાજાએ શવિત સ્વામીના સંપૂર્ણ પ્રભાસ્થાપેત આખા હિન્દુસ્થાનના બજોડ એવી મહાન પ્રતિમાજી જતવેલા છે જાણે સાક્ષાત્ મહાવીર પ્રભુ દેશના દેશ હોય તેવી મૂર્તિ છે સોને નાદિયા તીર્થની જાત્રા કરવા માટે ખાસ જતામણ છે નાદિયા જ્યાં માટે સભજન રોડ મોશને (બાબુ પાસે) ઉતરી બામણવાડજી થઈને જવાય છે

શ્રી વીર ચરિત્રના છૂપા રહસ્યો

★ ભગવાન શ્રી મહાવીરદેવે પૂર્વભવમા કદી ઈન્દ્રનું નથી કે મને સમોસરણમા બેસવાનું મગા [મનિમા આપણે દેવી કામ નામો રાખીએ છીએ?]

- ★ તે પ્રશ્નને કદી દેવાને હુકમ કર્યો નથી કે-સમોસમજી ગ્યો તેમ બધા પણ આપ્યો નથી કે-સમોસમજી કેમ ગતાન્યુ નહીં? માટે તેમને શિક્ષા કરવી પડે. [ચોક્કસ ન હોય તો આપણે કેવા હુકમો કરીએ?]
- ★ પ્રશ્ન નિર્મોહી હતા, એટલે જ બગવાનને આતવા માટે દેવો નવ નવ (૮-૯) સુવર્ણ કમરો પગ નીચે ઝટા હતા એટલે જ તેથી તેમને અભિમાન થતુ ન હતુ. અથવા સુવર્ણકમરોને ઠોક મારી કેદી હતા નહોતા. [કોઈ દેવ આપણને સહાય કરે, તો નરતી પર આપણે આસીએ?]
- ★ જે પ્રશ્નને સૌધર્મે ને શિખામણ આપના મેરુપર્વત કપાલો તે બગવાન મોતના પદક પાખડીઓને પગ નીચે ચૂરી નાખવા ધાગત તો તેમ કરી શકત પણ તેણે અદિત્ય કાર્ય પ્રશ્ન કરે જ શાના? [આપણા શત્રુનું આપણે પૂરું કરવામા બાકી રાખીએ?]
- ★ ઘોર પાપીઓને શિક્ષા કરવા બગવાને દેવેદોને કેમ હુકમ કર્યો નહોત? નાન્તિકોને તથા દિસકોને સત્તાથી કેમ ધર્મ કમળો નહોત? કે કાનપટ્ટી પકડી સત્તાથી ધર્મ કમળના ઈતિને કેમ આચાર કરી નહોત? [બીજાઓને સમજાવીને આપણે કેટલા આતમાઓને બુઝાયા?]
- ❧
- ★ જે દેવો અને દેવેદો સામાવિકનું અનુમોલન કરનારા હતા, તે બાવના બાવવાવાળાઓ પાસે પ્રશ્નને કેમ સામાવિક કમળા નહી

એ ભગવતનુ શાસન ૨૧૦૦૦ વર્ષ મુધી રહેવાનું છે તેનાથી લગભગ બઢી હજાર વષ જે બતીત થઈ ગયા છે, તે બાદ કરતા હજી પણ સાડાઅઢાર હજાર વર્ષ મુધી એ પ્રભુનુ શાસન રહેશે. એ પ્રભુના શામનના નખેવાળા માતાના યત્ર અને સિદ્ધાયિનિ દેવી છે

મહાવીર પ્રભુના તીર્થસ્થાનો, પાવાપુરી, સાચેર, ક્ષત્રિય કુડ નાદિયા, મહુવા, પાનસર, હીન્નાણા, મુછાળા મહાવીર, રાતા મહાવીર, બામણવાડા વિગેરે સ્થળોમા છે

શ્રી નાદિયાજી તીર્થ તે પ્રભુના જ્યેષ્ઠબધુ શ્રી નદિવર્ધનના નામથી વસ્તુ લાગે છે ત્યા શ્રી નદિવર્ધન સભ્યએ જીવિત-સ્વામીના સપૂર્ણ પ્રમાણોપેત આખા હિન્દુસ્તાનમા અનોડ એવી મહાન પ્રતિમાજી ભરાવેલા છે જાણે સાક્ષાત્ મહાવીર પ્રભુ દેશના દેતા હોય તેવી મૂર્તિ છે સોને નાદિયા તીર્થની જાત્રા કરવા માટે ખાસ જવાબપુ છે નાદિયા જવા માટે સજ્જન રાડ એશને (આણુ પાસે) ઉતરી જામણવાડજી થઈને જવાય છે

શ્રી વીર ચરિત્રના છૂપા રહસ્યો

★ ભગવાન શ્રી મહાવીરજીવે પૂર્વભવમા કદી ઈન્દ્રજી નથી કે મને સમોસરણમા બેસનાનું મળે [મદ્વિમા આપણે દેવી કામ નામો રાણીએ હીએ ?]

★ તે પ્રજાએ કદી દેવોને દુકમ કર્યો નથી કે-સમોસગળ્ય રહે તેમ હપ્તો પણ આપ્યો નથી કે-સમોસગળ્ય કેમ જના પુ નહીં? માટે તમને શિક્ષા કળી પડશે. [ઘણું ધન હોય તો આપણે દેવો દુકમો કરીએ?]

★ પ્રજા વિમેદી હતા, એટલે જ ભગવાનને ચાનવા માટે દેવો નવ નવ (૬-૬) સુવર્ણ કમરો પણ નીચે ધરતા હતા એટલે જ તેથી તેમને અભિમાન થતું ન હતું. અથવા સુવર્ણકમરોને ઠોકર મારી ફેંપી દેતા નહોતા. [કોઈ દેવ આપણને સહાય કરે, તો વરતી પર આપણે ચાલીએ?]

★ જ પ્રજાએ સૌધર્મે અને શિખામણ આપવા મેરુપર્વત કપાળો તે ભગવાન પોતાના પદો પાખડીઓને પણ નીચે ચૂરી નાખવા ધમ્મત તો તેમ કળી સક્ત પણ તેનું અદ્વિતક કાળ પ્રજા કરે શોના? [આપણા શત્રુનું આપણે છૂરું કરનામા બા રાખીએ?]

★ બેર પાપીઓને શિક્ષા કરવા ભગવાને દેવેદ્રોને કેમ દુકમ કર્યો નહીં? નાસ્તિકોને તથા દિસકોને સત્તાથી કેમ ધર્મ કળાવ્યો નહીં કે કાનપટ્ટી પકડી મત્તાથી ધર્મ કળાવવા ઇતિને કેમ આજ્ઞા કરી નહીં? [ખીજાઓને સમજાવીને આપણે કદવા આત્માઓને છુટાયા?]

★ જ દેવો અને દેવો સામાજિકનું અનુચિતન ક નવ હતા, તે બાનના બાવવાવાળાઓ અને પ્રજાએ કેમ સામાજિક છુટા નહીં

હાલ [આપણા સામ્યમા સામાયિક છે, છતાં પણ આપણ
સામાયિક નથી મરતા તેનું શું ?]

- ★ જન્મતાની સાથે જ મેરુપવત જેવા મધ્યન પહાડને ઠપાલી થકે
તેટલી તાકાત અને બગ ધાગણુ કરનાર જાગતી કેવોને કેમ કર્યું
નહી, કે મારે માટે સમોસગરુ જનાવવાનો સમાજ લ કેમ કરો ?
મને કેમ પૂછ્યું નહીં? આવામા મને મેસાગીને શું મારી મરકી
અને ■ કેવગીજાનની ઠેકડી ઠાવની છે ? સામાન્ય પાથગનો
શિના પગ ખેસી દેશના શું આપી ચકાતી નથી ? એમ કુસ્સો
ડરીને જાગિયો વિગેવા સમોસગણુને પગ નીચે ભુકેશ કરી
નાખતાં કેમ નાં જાગતી હતી ? પણ એમ કેમ ન કર્યું ?
[લગ્નમા દેશમી અને પૂજામા મુતરાન વસ્ત્ર પસંદ કે
નાર આપણે કેવા ? લગ્ન પ્રસંગે બધા હાજરો આપે, તે
વાર્ષિક ઉત્સવોના પ્રસંગોમા, માડ માડ પામ દરા લેગા
થનારા હીનજાગી આપણે કેના ? મંદિરમા અવધિત અને
સિનેમામા રિથર ચિત બનનારા આપણે કેવા કહેવાય ?]

શ્રી વીરપ્રભુના ૨૭ ભવોનુ

સક્ષિપ્ત વર્ણન

પહેલા ભવમા પશ્ચિમ મહાવિદેહ એવળા નયસા નામે એક ગ્રામાધિપતિ હતા તેમને જાગૃત્વગાત્ર એક નાજ જગતમા જવાનું વયુ જમવા આવના ભરગપોના નમય હતો ડોઈ બનિયિની રાહ જોતા હતા, તેનામા ડોઈ નાધુમુનિરા નયવારાવી ભૂવા પડીને તે તન્દ્રથી જતા દેખાયા શ્રી નયન કે જમને વિનંતિ કરી કે-“આપ આના ભયજ જગતમા અહીં ઠવાવી ? મારે ત્યા પધારો, મને લાભ આપી કૃતાર્થ કરા” સરવા થી ત્રિપૂર પડનાનુ કાગ્યુ જાણ્યુ, એટલે તેમણે સાત મહા ભને જણાવ્યુ કે આપ આહાન્પાપી વાપરી નો પડી હુ આપને માને ચડાવી દઈશ, અને સાજે આપનીને સથના । ભેગા થઈ જવાશે ’ મુનિવડે અવમજ ભેઈ લાભ ગામ્યો આહાન્પાપી વાપર્યા જાઠ, વિજાન હતા શ્રી નયસાજ વળાવવા માટે અને યોગ્ય માર્ગે ચડાવના માટે તેમની સાથે થોજ રમતા મુધી ગયા ત્યા એ પવિત્ર મુનિનજે સમયોચિત ઉપદેશ આપતા જણા મુ કે-“હે ભા યશાગી ! આ દ્રવ્યમાર્ગ મમને જતાવવામા તમને ઘણો જ લાભ વયો કે પરતુ ખરો માર્ગ તો મુક્તિનો છે દેવગુરુવર્મની સાચી ઓગમ ધાય તો મુક્તિમાર્ગે પ્રયાણ થઈ શકે” એવો હૃદય દ્રાવક ઉપદેશ સાંભળતા શ્રી નયમાર સમકિત પાંચા એવી જ રીતે જયારવી ડોઈ પાપુ આત્મા સમકિત પામે ત્યા વી તે મુક્તિએ વ્વય ત્યા મુધીના ભોની ગણની વાય છે તે દૃષ્ટિવી અનતા ડગ પડી શ્રી નયસારના ભવમા ભગવાન શ્રી મહાવીન્દેવના આત્માને સમકિત પ્રાપ્ત વયુ એટલે આ પહેલો ભવ ડહેવાયો જાદીના અગાઉના અનતા જન્મમત્સ્યો તો કિમત વિનાના શ્રી-જેન

શામ ૧મા ગણાયા ૭, ૫૨૫ પરમેષ્ઠોના શુભ ધ્યાનમા મરીને
છીને ભવે એક ૫ ચોપમના ગાયુ યવાળા સેવર્મ નામના
પરેવા દેવલોડમા દેવપાત્ર ૮ ૧૧ થયા

ગીને ભવે શ્રી ભરત ચક્રવર્તીના પુત્ર મીન્દિ તરીકે થયા
ભગવાન શ્રી કપભદ્રેવનામીની પાન ૧મા લીલી વાળ વળત પાછી
ત્રિદહીને ૨૨૫ લીધો એક વળને ભગત મન્નનાવજે શ્રી કપભદ્રેવ
ભગવાનને ૧મોસગળમા પૂછ્યુ કે-માગળ ઉપર ભારિમા તીર્થ ૦
થાય તેવો ઉત્તમ આત્મા જન્મે જાઈ કે? જવાબમા પ્રભુજીએ
કહ્યુ, કે-મરીનિ આ જનમર્ષિની ૫ છે તો ૨૪ મા તીર્થ ૦ થશે
તે જાણી ભગતજીએ તેને ભાવિ તીર્થ કરે ભગવાન તરીકે વદન
કહ્યું મરીનિને કુવનો મંડલ થયો, કે માન કુલ કુલ ઉત્તમ
જોવાય? મા ૧ દાન પ્રથમ તીર્થપતિ મા ૧ પિતા પ્રથમ ચક્રવર્તી,
૨ પ્રથમ વાસુદેવ ગને ૩ દેવો તીર્થ ૦ પછી થયો એ ગર્વ ૦ વાથી
નીચ જોનતુ કર્મ બાધ્યુ તે કર્મને જોગવતા ભો ભવતા છેરે મોડુ કે
બાકી રહ્યુ, તેથી તીર્થ ૦ ના ભવમા ત્રાં દસ ૧ દા પ્રાક્ષણને ત્યાં ૮૨
વિવેક ભગવાન મહાવીરના ૧૦મા રહેલુ પશ્યુ આથે ભવે પાવમા
દેવનાકે ૧૦ માગણપમના ગાયુ યવાળા દેવ થયા પાવમા ભવે
કે વાઠ ગામમા કૌગિક નામે ત્રિ-ડી વયા ત્યાથી મથુળા નગરીમા
જર નાખ પૂર્વના ગાયુધ્યવાળા પુષ્પ પ્રાક્ષણ તરીકે જે ભવે થયા
સાતમે ભવે સોધર્મ દેવલોડમા ૧૧ વયા આંખે ભવે અગ્નિગ્રોત
નામે ત્રિદહી ૧૦ લાખ પૂર્વના ગાયુધ્યવાળા વયા નનને ભવે
ઇંશાન દેવલોડમા ૧૨ વયા દગમે ભવે મદ જામે અગ્નિભૂતિ નામે
ત્રિદહી ૫ લાખ પૂવના ગાયુધ્યવાળા વયા અગ્યારમે ભવે
મનદ્રુમા નામના દેવલોડમા ૧૩ વયા મારમે ભવે ૨૨૨તાળી
નગરીમા ૪૪ લાખ પૂર્વના ગાયુધ્યવાળા બાન્દાજ નામના ત્રિદહી
થયા તેરમે ભવે નાહે ૬ દેવલોડમા દેવ વયા ચો.મા ભવે
શજગૃહી નગરીમા ૩૪ લાખ પૂર્વના ગાયુધ્યવાળા ત્રિદહી

થયા પદ મા ભવે પાવના બ્રહ્મ દેવલોકમા દેવ થયા
 ત્યાગાદ ઘણે મમા ભમીને નાના નાના જ મો વળા કર્યા
 પડી મોગમા ભવે વિશ્વભૂતિ નામે રાજકુમાર થયા મભૂતિ
 નામના ગુરુમહાનગ્ની પાને દીક્ષા લીધી તર કન્તા કન્તા એક
 વખત જેવ તરના જ કામા જાગ માગ્યુ અણસણ ડરી તપ વેચ્યુ
 ને નિરાણુ કર્યુ જેથી તથા ૧૭ વામુદેવ વયા સત્તરમા ભવે મહાશુક
 નામના દેવલોકમા દેવ વયા અગામ્ભે ભવે ૮૪ લાખ પૂર્વના
 આયુષ્યવાળા ત્રિપૃષ્ઠ વામુદેવ પાતનપુરીમા ધના આ ભનમા ગીતના
 શોખિન નાઠરને મામૃતી ભૂનના મળે નામ પાને કાનમા તપાનેલુ
 શ્રીમુ રેગચ્યુ, તે તીર્થ જરના ભવમા ગોવાગી માએ જનમા ખીલા
 કોઠ્યા ત્યાર તે ઠમનો ઉચ્ચ આ યો યો ૧૧૧મા ભવે માતમી
 ના કીમા ૩૩ નાગરાપમના દુ ખો લોગવાને વીશમે ભવે સિંહ થયા
 એવીગમે ભવે ચોથી નારદીએ જયા પછી વચ્ચે વચ્ચે ઘણા
 નાના નાના તિર્થ ચાલ્તિના ભવોમા ભગના માવીરામા ભવે મનુષ્ય
 ધના દેવીરામા ભવે મૂન નામની નગરીમા ૮૪ લાખ પૂર્વના
 આયુષ્યવાળા પ્રિયમિત્ર ચક્રવર્તી થયા ત્યા શ્રી પોદ્દિવાચાર્યજી
 પાને દીક્ષા લીધી, ને કોડ વર્ષનુ ચાન્ત્રિ પાળીને ચોવીગમા ભવે
 મહાનુકે નામના દેવલોકે દેવ થયા ૫૦૦મા ભવે જ ખૂ
 લીપના ૪ ભ તમેરમા છત્રિ ૧ નગરીમા ૨૫ લાખ વર્ષના
 આયુષ્યવાળા ન ન નામે રાજપુત્ર થયા ત્યા દીક્ષા લઈને જાવ
 જજીવ માસખમણવી વોશ ચ્ચાનકેનુ તપ કર્યુ એક લાખ
 વર્ષનુ ચારિત્ર પાળીને તીર્થ જરનામર્મ નિકરચ્યુ આ તપમા
 ૧૧,૮૦,૬,૪૫ માનખમણ કર્યો ત્યાથી ૯ વીરામા ભવે દરામા
 પ્રાણુત દેવલોકમા પુષ્પોત્ત વિમાનમા ૨૦ માગરાપમની મ્થિતિવાળા
 દેવ થયા ત્યાવી ૨૪મા તીર્થપતિ ભગવાન મહાવીરદેવ સત્તા
 વીશમા ભવે વયા તીર્થ ૬ વર્ષ, ચામન ચાપી, જન્મોજન્મના
 દેશ મિટાવી મોક્ષે ગયા

શ્રી વીર વિભુના ઉપમર્ગોની રૂક નોંધ -

- (૧) કુમાર નામના ગામમાં ગોવાળિયાનો ઉપસર્ગ
- (૨) અમ્ચિક ગામમાં ગુરુપાણિ યજ્ઞનો ઉપસર્ગ
- (૩) શ્વેતાબી નદીમાં અહમ્ચિક ર્ષનો ઉપસર્ગ
- (૪) મુ નિપુ ગંગા નદીને મઠે મુહુર્તવનો ઉપસર્ગ
- (૫) હરિદ્ર ગામની જાગર હરિદ્ર કૃષ્ણ પીથ અમ્ચિકનો ઉપસર્ગ
- (૬) ગાવિગીષ ગામમાં કટપૂતના વ્યતરીનો ઉપસર્ગ
- (૭) શાવવન ગામમાં શાવાયા વ્યતરીના ઉપસર્ગ
- (૮) વજ્રભૂમિમાં શ્લેષ્ઠનો ઉપસર્ગ
- (૯) હઠભૂમિમાં પેટાલ ગામ પી જાગર સગમદેવના એક જ રાત્રિમાં મોટામાં મોટા ૨૦ ઉપસર્ગો
- (૧૦) પદ્મનાની ગામમાં ગોવાળિયાનો ઉપસર્ગ
- (૧૧) ભગવાનને કેવળનાન વયા બાદ ગોગ્રામાં તેજોદેવના મુદ્રી તે ઉપસર્ગ

શ્રી વીર વિભુના દીક્ષાવી નિર્વાણ સુધીના
થયેલ આતુર્મસોની યાદી

(૧) રાજગૃહીનગરીમાં નાલદા પાજમાં ૧૪	(૬) અમ્ચિક ગામમાં ૧
(૨) વૈશાલી નગરીમાં ૧૨	(૭) આલલિકા નગરીમાં ૧
(૩) મિથિલા નગરીમાં ૬	(૮) શ્રાવસ્તિ નગરીમાં ૧
(૪) પૃથ્વિ પાપુરી નગરી ૩	(૯) વજ્રભૂમિમાં ૧
(૫) ભદ્રિજ નગરીમાં ૨	(૧૦) મધ્યપાપા(પાનાપુરી)માં ૧

કુલે ૪૨ આતુર્મસ ભગવાનના વયા

(૧)

પ્રારંભિક-પ્રશ્નપત્રો

[અખિલ ભા ગ્રીષ્મ ૬ ન સમાજની અઠ જ સર્વાંગમ સિમળ સરવા થી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ તર થી તા ૧૪-૫-૧૯૪૮થી ન્યાયાર મુખીના આદેશ વખતે પ્રારંભિક પરીક્ષા ડવાએડ નેમા એક રે જક પાઠશાળાએ-વારા ૫૬૭ે એક જગર ભા ધરા ધી વિદ્યાર્થીએ અને વિદ્યાર્થિનીએ લાન લે તે પરીક્ષામાં ઉત્તીનુ થવડ ઈ આ સિ ભૂકમ અનુસાર અભ્યાસ કરના સરજ પડે અને ૦૦ પદ્ધતિથી પરીક્ષા લેવાય છે તે જોવા નાટે અને પરીક્ષા પ્રશ્નપત્રોના આદ આને તે દેગુથી અમે અને સરનાતથી તે સે પ્ર નપત્રો આપીએ છીએ

—પાઠક સમિતિ]

પ્રારંભિક પ્રશ્નપત્ર (૧)

તા ૨૭-૧-૧૯૪૮

(રેકમા કુન મુખ ૧૦૦)

[રેકમા શુદ્ધિ અને રસ-જતા માટે પ્રયુ ૧]

- ૧ એગિદિયાથી મિચ્છામિ કુક્કડ' મુખી અને 'હાવ અરિક તાણુથી અપ્પાણુ વેસિરામિ' મુખી સૂતના વિમા । શુદ્ધ લખો ૧૦
- ૨ (i) ૧૬ સતીઓમાંથી ૧૦ સતીઓના નામો લખો ૧૦
- (ii) મેટા ૧૦ તીર્થોનાં નામો લખો તેમાંથી તમે કયા કયા તીર્થની યાત્રા કરી છે ?

૩ નીચેના શબ્દોમાથી મળધર્મપૂર્વક ગમે તે પાત્રના અર્ધ લખો- ૧૦

તેષદ્વિયા, જ ભાઈએણુ, લોએ, સઘાઈન્યા, સયમયાત્રા, મોલેણુ, પદમ

૪ ભગવાન શ્રી મહાવીરદેવનુ ૨૫ લીટીમા દૂક ચરિત્ર લખો ૧૫

૫ ખાલી જગ્યા પૂરો ૧૪

અ (૧) ભગવાનનુ લછન બળદ છે
 (ii) " " હાથી છે
 (iii) " " ચક્ર છે
 (iv) " " કચ્છો છે

વ (૧) શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુનુ લછન છે
 (ii) " નેમનાથ " " છે
 (iii) " સુમતિનાથ , " છે
 (iv) " વિમલનાથ " " છે

ઋ ૩, ૧૨, ૧૫, ૧૬મા તીર્થંકરોના લછન સહિત નામો લખો

૬ (૧) શુદ્ધ મહાશબ્દના પચિદ્વિસૂત્રમા ગણાવેલા છત્રીસ શુભો ગણાવો ૧૫

(ii) નવકારમ ત્રમા ગણાવેલા પાત્ર પરમેષ્ઠી જે આવે છે તે ગણાવો

(iii) “એગિદિયા, બેઈદિયા, તેઈદિયા ચઉરિદિયા,
પચિદિયા નો અર્થ સારી રીતે સમજાવો એ પાચ
માથી કયા વિભાગમાં તમને ગણાવી શકાય ?

(i) દેવપાલે કેવી રીતે રાજ્ય મેળવ્યું તે સવિસ્તાર
લખો

(ii) મનોરમા રાણીને જાતિન્નરણુ વતા, પહેલાના
ભવની રી વાર્તા દેવપાલ રાજાને મનોરમાએ જણાવી ?
તેનું વર્ણન કરો

(iii) સિદ્ધરથ રાજાએ પોતાના રાજ્યનો વારસો કેને
સોંપ્યો ? વારસદાર શા માટે તેને ચોંચે પડ્યો ?
તે સમજાવો

ભારતિય પરીક્ષા (૨)

તા ૭-૧૧-૧૯૪૮

૧ નીચેની જાણઓના અર્થ સમજાવો

૧૫

(૧) અભિજ્ઞા વત્તિયા થી વસ્તુ મિન્દામિ દુક્કડ

(૨) અરિજ તે કિત્તઈત્સ, ચઉવીસ પિ કેવલી

૨ નીચેના સૂત્રો શુદ્ધતાથી અવ્યય અક્ષરમાં લખો

૧૫

(૧) પચિદિય સૂત્ર સંપૂર્ણ

(૨) કદમિ જ તે સૂત્ર સંપૂર્ણ

- ૩ નીચેના શબ્દોમાંથી પાંચ શબ્દોના સંબંધપૂર્વક અર્થ સમજાવો. ૧૫
સગરસિ, પંચસમિયો, વિર, તિવિદ્યોત્ત, સુધાધ્યા, નિયમનજ્ઞતા, સાગરવર।ળીના, ધમ્મતિત્તવરે
- ૪ ભગવાન શ્રી મહાવીર પ્રભુનો દીક્ષા લીધા પડીના ચરિત્રમાંથી સંબંધશીલતાનો એક પ્રસંગ ૧૫ લીંટીમાં લખો. ૧૦
- ૫ (૧) તીર્થ કયે ભગવાન એટલે શું ? ૯
(૨) તમે કયા સૂત્રમાં ૨૪ ભગવાનના નામ શિખ્યા છે ?
(૩) ૧, ૫, ૯, ૨૧ ને ૨૩માં પ્રભુજીના વહન વખો
- ૬ તમે જાણતા હોય તે ૧૨ મહામતાઓના નામો લખો. ૬
- ૭ જિનકત્ત શેઠનો એક મામુલી નાકર સ્વભાવક્રિતા પ્રભાવથી કેવી રીતે રાજા થયો તે મવિસ્તર જણાવો. ૧૦
- ૮ તમે જેટલા સૂત્રો શિખ્યા છે, તેમાં તમને કયું સૂત્ર ખાલુ જ સારું ને શુદ્ધ આવડે છે ? ૫
- ૯ ખાલી જગ્યા પૂરો. ૧૦
(૧) શ્રી શત્રુજય ગિરિરાજ ઉપર ભગવાન ગિરાજે છે
(૨) શ્રી તાન્ગાજી તીર્થે પર ભગવાન ગિરાજે છે
(૩) શ્રી તલાજી તીર્થે પર ભગવાન ગિરાજે છે
(૪) શ્રી કદબગિરિ તીર્થે પર " "
(૫) શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થે પર " "

પ્રારભિક પરીક્ષા (૩)

તા ૩૦-૭-૧૯૪૯

- ૧ નીચે જણાવેલા મૂળો શુદ્ધિપૂર્વક લખો ૧૫
 (૧) નમઃકાર મહામત્ર અને (૨) સામાર્થ્યવચનુત્તો
- ૨ (૧) “કરેમિ જતે સૂત્રમા તમે શુ શિખ્યા છે, તે સંપૂર્ણ સમજાવો ૧૦
 (૧) ‘ ઈન્છામિ ખમાસમણો’ સૂત્ર અર્થ સહિત સમજાવો
- ૩ નીચેના ચાન્દોમાળી માત્ર ચાન્દેના સજ્જ સાથે અર્થ લખો ૧૬
 જાવ, પુષ્કર, લોચે, સન્વસાટુપ્પ, ખમાસમણો, સિદ્ધાણુ, જાવપિજ્જાએ, મુહંગર્મ, બીયજ્જમત્તે
- ૪ (૧) સાત તીર્થોના નામો આપો, અને તે કયા કયા વિભાગમા (પ્રાતમા) આવેલા છે, તે પણ જણાવતા હો તો લખો ૧૩
 (૧) ૬, ૮, ૯, ૧૩ ૧૭ અને ૧૯મા પ્રબુજ્જના લેછન સાથે નામો જણાવો
- ૫ ભગવાન શ્રી મહાવીરજીના દુનિયાને કયારે અને શો ઉપદેશ આપ્યો? તેમાથી તમે કેટલો અમલ કરો છો, તે ૨૦ લીટીમા દર્શાવો ૧૫

- ૬ (૧) પ્રભુ પ્રત્યેની અતિથાય ભક્તિથી શુ લાભ થાય?
તમારી શિષ્યેની પુનિતકામાથી તે વર્ણન ૧૫ લીટીમાં
લખો

(ii) આ જન્મમાં મનોરમા રાજપુત્રી થઈ અને તેણીને
પૂર્વભવનો પતિ આ જન્મમાં લીલ બન્યો, તે વિગત
કારણ સહિત સવિસ્તર જણાવો

- ૭ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૩

- (૧) તીર્થ એટલે શું ?
(ii) તીર્થ દર કેટલા વર્ષ, અને તે ક્યા ક્યા ?
(iii) કાઉન્સિલમાં બનાસુ આવે તો ?
(iv) યાચ પરમેશ્વરીને નમવાથી શુ ફળ મળે ?

પ્રાગ્ ભિક પરીક્ષા (૪)

તા-૩૦-૭-૧૯૫૦

- ૧ શુદ્ધિપૂર્વક લોભરુસ સૂત્ર સંપૂર્ણ લખો ૧૪
- ૨ ખાલી જગ્યા પૂરો અને તેટલા વાક્યોના અર્થો સમજાવો ૧૫
- (i) સંપૂરિયા હિતાનિ
(ii) સુહાય પસદયા
(iii) વિસહર મહુઓ

(ii) અભયદયાણુ બોદીદયાણુ

(v) તહેવિ મમ ચલણાણુ

૩ નીચેના શબ્દોમાંથી કોઈપણ સાતના ભાવાર્થ સાથે તમે જે બાલુતા હો તે તમારી ભાષામાં સમજાવો ૨૦

સામાયિક, કાઉચ્છગ્ગ, સમિતિ, ગુરુમહારાજ, નમસ્કાર મહામત્ર, શુભિ, મુતિ, અથવા યોય, ચૈત્ય અથવા જિનમંદિર

૪ નીચેના વિષયોની તમારી બુદ્ધિ અનુસાર દ્વ ક્રમાં ૧૦, ૧૦ લીટીમાં માહિતી આપો ૧૫

(i) તીર્થયાત્રા (ii) પ્રતિકંભલ (iii) પચ્ચક્ખ્યાણુ

૫ નીચેના વાક્યોના ભોધતા શબ્દો ઉમેરી વાક્ય પૂરું કરો ૫

(i) ન દાવર્ત ભગવાનનું હતું

(ii) ભગવતનું સાથીઓ હતું

(iii) ગુરુમહારાજના શુભોત્ત વર્ણન સૂત્રમાં આવે છે

(iv) માયેરાન હવાકેટ કરવા જતા મહાતીર્થની કરવી ઉત્તમ છે

(v) નિશાળની કેળવણીની આપણે શિક્ષણ પછી લેવું જ જોઈએ

આ વિપયોમા તમે કંઈ બાંધો છો? તે તમે ક્યાથી
વામ્મુ? ૯

પતાનુ, પોરિંગ કપની, વિમાનની મહેલ

સામાન્ય માણુમ તબ્બ થઈ શકે? સામાન્ય નોકર પ્રભુ
ભક્તિ કરી શકે? ૧૦

એ નોકર અને ગજપુત્રી મનોરમા વિષે પઢર લીંટીમા
નિબંધ લખો

૮ પૂછ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો ૧૦

(૧) પાત્ર મહાતીર્થના અને પાત્ર મહાસતીઓના
નામો લખો

(II) ભગવાન શ્રી મહાવીરદેવનો ચતુર્વિંશ શ્રી સંઘનો
પરિવાર કેટલો હતો?

(પ્રશ્નપત્રોમા આવતા દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર સમજપૂર્વક અને
બુદ્ધિસર લખવા ભેદશે.)

પ્રારંભિક પરીક્ષા (૫)

તા ૨૬-૭-૫૧

- ૧ ઇન્ડિયાવહી સૂત્ર સંપૂર્ણ શુદ્ધિ પૂર્વક લખો ૧૬
- ૨ નીચ જણાવેલા ગ્રંથમાની બે વિષયોની વિગત દે સમા ૧૫-૧૫ લીટીમા વર્ણવો ૧૫
 - (૧) પૂત ભણાય છે તે (ii) સઘજમાણુ (iii) શ્રી શત્રુજય તીર્થનો દર્શકી પૂતમનો મેળો
- ૩ કયા સૂત્રમા કયા વિષય નાથે નીચેના શબ્દોને સ્વરૂપ છે, તે માત્ર પાંચ શબ્દોનો વિસ્તારથી જર્વ મમજાગુ પૂર્વક જણાવો ૧૫

વ દણુવત્તિયાને, મુગુગિજ્જાણુ, જુઝાણુ, વાપીનદોડે દેહે, ભવેભવે, ભવત, આઈ ભાણુ
- ૪ પૂછ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો ૬
 - (૧) ગાપી મનો મા વિરે નમે ૭ ભણના હો તે ૧૦ લીટીમા લખો (ii) પાંચ મહાસતીઓના ને પાંચ મહાતીર્થોના નામો લખો (iii) ૫-૭-૬-૧૧-૧૩-૧૫-૧૭મા તીર્થપતિઓમાથી પાંચ ભાવતોના લેહન જણાવો
- ૫ નીચેના શબ્દોમાની નવના અર્થો લખો ૬

સિદ્ધા, નિન્ચ, દક્ષિ, સાજ, વહે, ઈચ્છ, નન્સ, હુજ્જ, કાપી, સર્તિ, ભોગ, ભાન, દેવ, અન્ન, દિવસ

નીચેના વાકયોમા ખાલી જગ્યા પૂરી વાંચ્ય પૂરું કરો ૬

 - (૧) અચલપુર નગરના નગના નાજ્યમા શેને ત્યાં મામનો પ્રમુખદિવાળો એક નોકર રહેતો હતો (ii) સિદ્ધવ નગરમે મુનિની પાસે દીક્ષા લીધી (iii) પચ્ચદિવ્ય પ્રાદ યના ના કંઠમાં ભગાનુ આસપાસ વચુ હતું (iv) દેવસેનના પિતાનુ ના ને માતાનુ નામ

ખાલી જગ્યાવાળી નીચેની ગાવાંઓ પૂરી કરો અને
તેના અર્થ પણ સમજાવો ૧૦

(૧) નય બુકાણ (II) વાણી દેવ!
સાર (III) ઈહ મતાઈ

અર્થ સમજી નીચેના વાક્યો પૂર્ણ કરી, સળધવાણુ
શ્રી મહાવીર જગવાનનુ ચિત્ર જનાવો ૧૫

જગવાનશ્રી દેવનો જન્મ નવરમા

થયો હતો ખાલકીય કરતા થોડ ને પાકમ જતાવતા

કહેવાયા માતાપિતાએ જાણવા મૂક્યા ને

ત્યા ને ત્યા જ વ્યાકરણની રચના કરી એ

પ્રભુજીની પેવામા દેવો જાગર રહેતા હતા

જગવાને વર્ષની ઉંમર જરયુવાનીમા લીધી

દીક્ષા લીધા ખાદ્ય નામના એક દિણિવિધ

ને બૂઝવ્યો તે ઠવા આશ્ચર્યજનક છે

એક વખત ઝઊંસઝાના ધ્યાનમા લયલીન હતા, ત્યારે

પ્રભુના કાનમા ખીલા નાખી મહાન ઉપસર્ગ

કર્યો, ત્યારમાઠ તે મહાન દિવ્ય વિભૂતિને ગામમા

દેવગજાન થયુ તે પ્રભુનો એકઠરે શિષ્યોનો

પરિવાર હતો મહારાજ તે પ્રભુના મુખ્ય

ગણધર હતા એ પ્રભુએ વર્ષ આરિત્ર પાલયું દીક્ષા

લીધા પછી વર્ષે કેવળજ્ઞાન થયુ કેવળજ્ઞાની અવ

સ્થામા વર્ષ આ પૃથ્વીતળ ઉપર મહાન ઉપકાર

કર્યો, અને વર્ષની ઉંમરે તીર્થમા તે પ્રભુ

નિર્વાણપામ્યા આપતે એ પ્રભુના સાસનમા આજે

આરાધના કરી રહ્યા છીએ તેઓગ્રાના આત્મકથ્યાણુ

કરનારા વચન ઉપર આપણે રાખી નેહએ

પાનુ	લોટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૦૩	૧૨	કરો	કયા
૧૧૩	૪/૫	વાગ્ની મધ્ય ત્રોળે	સ ના મધ્ય પ્રભાતે
૧૧૪	૬	કુમારે તે ફરી	તે દેવે કુમારને
૧૧૪	૧૫	સિદ્ધકે વર કમન્યુ	સિદ્ધકો જમાર સામનો વાધ શુદ્ધતા
૧૧૬	૧	બધુ	બધુ નિંત્રી
૧૧૬	૧૭	ગોવાલીવા મળ્યા	ગોવા ત્રીણ મળ્યા
૧૧૭	૧૮	સમભાતી	તે સમભાતી
૧૧૮	૨૪/૭૫	ચગો કાની	ખીલા કાની
૧૨૫	૬	વૈશાખ વદ ૧૦	વૈશાખ સુદ ૧૦

ઠરેક જાતના મુદર અને કવાતમક

છા પ.કા.મ.

માટે

સાધના મુદ્રણાલય

દાણાપીઠ ★ સાવનગર

બધા ગ્રામના ઓકડો ઉપર પણ પુગ્ગુ ખાન આપવામાં આવે છે

आपे वसावी

प्राप्तुं वृष्टिं भयि विस्तारं गिरां

श्री लक्ष्मि सूरेश्वर जैन ग्रंथ माला

तमांगी रक्षा मयग ११११ गामा ११ स धन साधु भा
 ३ ग न भाटे ३ साधुगामे १०११ विवादा भा अजस
 भावसा भाटे भाग १०११ ३ त म भा ११ पूना ११ ११११
 विवा १११ ११११ ११११ भा ११११ ११११ ११११
 भूय ३ १-१-० ११११११ ११११११ ११११११ ११११११
 भाटे ३ १-०-० (१११११ १११११)

अपित्तवान

श्री लक्ष्मि सूरेश्वर जैन ग्रंथ माला
 गारी आ सा
 (१११११ १११११)

श्री जैन भा दी
 ३१३ सुका १३
 पूना-१